

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SANDOR.**
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Utazás egy kuriai ítélet körül.

Budapest, január 11.

(v). A vélemények és érzések erős hullámzása állott be a deési mandátum ügyében hozott kuriai ítélet nyomán.

A magunk nézetét erről az ítéletről már volt alkalmunk e helyütt egész körülményesen előadnunk. Amik azóta mondattak el interjúkban és hírlapi cikkeken az ítélet védelmére vagy kritikák megtámadására, nem ingatnak meg minket az esetről formált felfogásunkban. Amit megirtunk, abból nines mit elvonnunk s ahhoz nines mit hozzátennünk. Azt a vádat pedig, mintha a mi bírálattunk kompromittálni akarta volna a kuriai bíraskodás zsenge intézményét, mosolyogva fogadjuk. Hogy mi akarnók a választási korrupció felélesztésének útját egyengetni, éppen mi, akik a parlamenti tekintély megőrzéséért s erőforrásának, a nemzeti akarathoz erkölcsi megújulásáért annyiszor vívtunk bajt az eszmék küzdő porondján: ezt a buta és gonosz ráfogást amugy sem hiszi el senki az egész országban.

Hát megmaradunk a mellett, amit mondtunk. S amit mondtunk, azt megtoldjuk még két cikkel, amelyekket gróf Hadik János és dr. Visontai Soma országgyűlési képviselők bocsátanak rendelkezésükre.

Mind a két cikk igen érdekes új nézőpontokat állít fel. Mind a kettő más-más oldalát fogja meg a deésiesetnek. Gróf Hadik társadalompolitikai szempontból vizsgálja az ítélet indokainak azt a részét, mely a vendéglátó gróf és a pohár pálinkával megvendégelt választók között fennálló rangkülönbségre alapítja a törvényellenes etetés-ítatás vélelmét. Gróf Hadik a Kuria e felfogásában antiaristokratikus irányzatot lát és egyúttal antidemokratikus célt is sejt benne.

Aki okfejtését higgadtan elolvassa, teljesen igazat fog neki adni. Megdöbbenhetetlen igazság, hogy a törvény előtt minden polgár egyenlő. Ha tehát gróf vendéglátó megparasztoztok, vagy esetleg parasztoztályhoz tartozó jelölt vendéglátó meg grófokat, ez a rangkülönbség nem minősíthet egy pohár szapszót olyan itatással, amely tulmegy a szokásos vendéglátás mértékén. A Kuria felfogása a demokráciát épp úgy sérti, mint az arisztokráciát s a törvény előtt való egyenlőség elvével épp úgy ellentétben áll, mint a logika törvényeivel.

Visontai fejtegetései is a törvény hevenyésztségéből indulnak ki, amire gróf Hadik is ügyet vet. De Visontai a jogász szemével nézi a kérdést s éles szemével meglátja a törvénynek egy végzetes hibáját, mely talán még sok további reszenzusnak lesz okozója.

Ez a hiba az, mely választási meghatalmazottul a laikus elemet is a Kuria sorompói elé bocsátja, de aztán a nem jogász meghatalmazottak szerepléséhez olyan súlyos jogi következményeket képesel, mintha esupa alapos tanultsági szaktekintély cselekvéseiről vagy mulasztásairól volna szó.

Rámutat eleven és színes előadásában Visontai a törvénynek egyéb fogyatkozásaira és eszmezetavaráira is. Cikkéből csak egy konkluziót vonhatni le. E hevenyészett törvény már az alkalmazás első fázisaiban is sok tekintetben felületesnek és hézagosnak bizonyult. Nem eltörülni kell a kuriai bíraskodást, hanem a róla szóló törvényt revideálni és megjavítani.

Most pedig adjuk a két cikket:

I.

A deési ítéletről.

Irta: gróf Hadik János, országgyűlési képviselő.

Seregélyes, január 11.

Méltó megdöbbenést keltett országsszerte a kir. Kuria által a deési mandátum ellen beadott petíció tárgyában hozott ítéletnek az indokolása.

Az 1899. évi XV. t.-c. két nagy elvet kívánt érvényesíteni. Meg akarta egyrésztől óvni a választókat a kormányhatalom és a közhatóságok illetéktelen nyomásától, — másrésztől biztosítani kívánta a vélemények nyilvánításának szabadságát és függetlenségét a képviselőjelölt törvényellenes eljárásától, midőn súlyos következményekkel járó tilalmat állított fel a vesztegetés és az ugyanilyen jellegű etetés és itatás ellen.

A törvény alkalmazásának nagy jogairól pedig a parlament időlegesen lemondott és a petícióval megtámadott választások felett a bíraskodás jogát a Kuria ruházta.

A törvényhozásnak ez az intézkedése az ország közmelegnyugváival találkozott, mert csak így lehetett véget vetni a már túrheterellenné vált választási visszaéléseknek és mert a Kuria elismert nagy tekintélyének súlyával hozott ítélet leginkább alkalmas, hogy megnyugvással fogadtassék úgy a panaszló választók, mint a panaszolt képviselő által és legtöbb garanciát nyújt arra, hogy azok a nagy állami és ethikai érdekek, melyeket a törvényhozás e törvényvel biztosítani kívánt, teljes mértékben érvényesüljenek.

A törvény a maga idevonatkozó intézkedéseit nem kodifikálta elegendő szabatsággal, sőt talán pongolyának nevezhető e rendelkezéseinek fogalmazása.

Meglehet, hogy a törvény sietős meghozatalának volt ez a következménye, de jogos az a feltevés is, hogy szándékos volt a törvény szövegezésének ez a lazasága és azért történt így, hogy a Kuria az anyagi igazság megállapításánál minél kevesebb korlátokat találjon a törvény formai intézkedéseiben és szabadon mérlegelve az elébe terjesztett esetet, alkalmazhassa reá a törvény rendelkezéseit, ennek intenciója szerint.

Senkinek sem jutna tehát eszébe, de joga sem lenne hozzá, hogy bíralt tárgyává tegye a Kuria ítéletét, ha annak intézkedése és indokai egyszerűen azt mondanák, hogy az adott esetben a Kuria meggyőződése szerint az illető megválasztott képviselő a választás alkalmával megsértette a törvény rendelkezését és mandátuma e miatt megsemmisítettik.

Egészen másképp áll azonban a kérdés, ha a Kuria nem a panaszolt tényekre vonatkoztatja egyedül a törvényt, hanem egy oly általános elvi kijelentést állít fel, mely sem kifejezetten nines benne a törvényben, sem annak intenciójából ki nem magyarázható, sőt általános érvényesülés esetén veszélyes következményeket szülhet, és ha a Kuria aztán ehhez az elvi kijelentéshez viszonyítja a törvénynek határozottan megjelölt feltételekhez szabott és speciális rendelkezését, mint ez gróf Teleki mandátumának megsemmisítésével történt. Az ítélet indokaiban a kir. Kuria ugyanis az összes hírlapok egyhangú közlése szerint azt az elvet állítja fel, hogy a „társadalmi állás különbözősége a szokásos vendéglátás lehetőségét is kizárja“ és ebből folyólag a magas társa-

dalmi állású képviselőjelölt, aki házában nálalantabb társadalmi állású választókat megvendéglát, ezt csak abból a célból teheti, hogy az illető választó reá szavazzon.

Ennek az elvi kijelentésnek ily ridegségben való felállítása ellen állást kell foglalni és tiltakozó szavát felelni mindenkinek, aki nem akarja a társadalomban a gyűlölködés szítását. Mert nem lehet közömbös dolog, hogy a legfelsőbb bíróság tekintélyével kimondott bírói döntésként oly nézetek érvényesüljenek, melyek a társadalmi osztályok közt mesterségesen alkotott új válaszfalakat teremtsenek, holott ellenkezőleg minden erre hivatott állami és társadalmi faktornak arra kellene fordítani állandó igyekezetét, hogy a kultúra, nevelés és műveltség minél szélesebb rétegekre való kiterjesztése által a társadalmi válaszfalakat mindinkább kevesbedjenek.

Magyarországon azonban sem a feudális korszakban, sem azután, az arisztokratikus elzárkózás soha sem fajult odáig, hogy az arisztokrata a maga házában csak a saját társadalmi állásukat tekintette volna vendégeiül; ellenkezőleg, a magyar arisztokráciának kitüntető jellemvonása mindenkor a vendégszeretet, mely kötelességének tekinti — és így szokássá teszi — a vendéglátást mindenkivel szemben, a társadalmi állásra való különbség nélkül, aki barátságos indulattal jött házához.

És én meg vagyok győződve, hogy Magyarországon a törvényben megengedett „szokásos vendéglátás“ kifejezést senki sem fogja abban a magyarázatban részesíteni, hogy a vendéglátás csak egyenlő társadalmi állásúak közt lehetséges önző mellékelők nélkül, mert a magyar nép vendégszeretete annyira jellegzetes, hogy azt semmiféle törvényvel kiirtani nem lehetne, ha akadna is oly fejvesztett törvényhozás, mely ezt megkísérelné.

Nagy tévedés tehát a Kuria részéről, midőn a törvénybe azt az intenciót magyarázta bele, hogy a választás előkészítése idejében a megvendégelés csak egyenrangú emberek közt önzellen, egyébként pedig a megvesztegetéssel egyértelmű önző cselekedet és a mandátum megsemmisítését vonja maga után, éppen úgy, mintha a jelölt lekenyerezés és a választó szavazatának biztosítása céljából napokig eteti és itatja választóit.

Egyenesen kizártnak tartom annak lehetőségét, hogy ellenszenv szülte motívumok vezérelhetnék a Kuria ítéletei meghozatalánál. A szóban forgó kuriai ítélet azonban önkénytelenül azt a benyomást kelti, hogy annak éle az arisztokraták ellen irányul. Mert ha az az elv érvényesül, hogy minden gróf, aki képviselőjelölt minőségében egy földműves-választót vendéglát meg házában, ezt más okból nem is teheti, mint azért, hogy a megvendégelt választó reá szavazzon: akkor a magyar arisztokrácia egyszerűen számkivetve lesz a képviselőházból, mert az élet utójára is erősebb minden elméletnél és arra tanít, hogy az az egyszerű választópolgár, akit jelöltje még akkor sem vendéglát meg, ha a választási előkészületek idejében őt házában felkereste, ezt nem a törvény tilalmának, de a jelölt dolyfeneke fogja betudni és rokonszenvvel azon demagóg felé fog fordulni, akinek vendéglátását a Kuria a társadalmi állás különbözősége címén nem fogja tiltott cselekménynek minősíthetni.

De tovább menve, a „társadalmi különbözőség“ fogalma szoros magyarázat mellett

nemcsak az arisztokráciára és birtokosoztálya terjed ki, de az egész intelligens köztársaságra is és végelemzésében mindezeknek az osztályoknak jóformán lehetetlené teszi a választókkal való közvetlen érintkezést a jelölt saját házában.

Ezekről eltekintve egy sértő és indokolatlan kicsinylést is foglal magában a kuriai ítélet indokolása a kis emberek nagy tömegével szemben.

Bármiként is gondolkozzék valaki a parlamenti kormányforma árnyoldalairól, odáig nem szabad mennie, hogy minden parasztgazda, ha választás előtt jelöltje házában ebédel, aki történetesen gróf, ezzel már szavazatát áruba bocsátotta. A megbízhatóság és jellem nincs hozzáfűzve a társadalmi állás magasságához. Igen sok földműves embert ismerek, akinek egyszerű szavában jobban lehet megbízni, mint sok ugynevezett kabátos ember esküdjésében. Ezeket társadalmi állásuknál fogva minden megkülönböztetés nélkül a könnyen megvesztegethető közé sorozni nem szabad.

Az ítéletnek a védőügyvéd beismerésére vonatkozó indoka bírálataba bocsátkozni nem tartom magamat hivatottnak. Annak a kérdésnek a tisztázását, vajjon a védőnek hibája vagy esetleges beismerése elég indokot nyújt-e a képviselői mandátum megsemmisítésére és valaki politikai jogainak a felfüggesztésére, — a joggal foglalkozó tekintélyekre kell bíznom, habár a laikus esze alig képes felfogni, hogy az ügyvédnek hibája folytán bárki mandátumától elúthető és politikai jogainak felfüggesztésében igazságosan marasztalható lehessen.

A kuriai bíraskodásról szóló törvény megalkotása után abban a hitben voltunk mindannyian, hogy amint egyrészt a törvény szigorja képes lesz biztosítani a választások tisztaságát és meg fogja védeni a képviselőjelölteket is az országszerle lábrakapott erkölcsletlen etetés és itatás undorító terhétől, — egy másrészt a képviselőjelölt választóival szemben mindazt, ami a választásnál el nem kerülhető — és ide kell soroznunk a jelölt házában a választási előkészületek idején a választóknak megjelenésük alkalmával való megvendégelését, melyet a törvény „szokásos vendéglátásnak” minősít — a törvény védelme mellett nyíltan meg fogja tehetni.

E hitünk teljesen megingott a Kuria ítéletének fentebb elemezett indokai által, melyek az 1899 : XV. t. c. 3-ik szakaszának 6. pontját a társadalmi állás különbözőségének újabb korlátaival látta el, miáltal nyilvánvaló lett, hogy a törvénynek magyarázata oly irányban is lehetséges, amelyre eddig senki sem gondolt. És miután a törvény magyarázatának egyik hivatott közege éppen a kir. Kuria, kétségtelen, hogy e törvény 3. §-ának nagyfotosságu 6. pontja a szövegezésben oly homályos, hogy feltétlenül szükséges, hogy az a törvényhozó autentikus magyarázatában részesüljön és oly szövegezést kapjon, mely a törvényhozás eredeti intencióinak legyen hű kifejezője, nehogy az az eset álljon be, hogy a törvény azoknak helyzetét nehezítse, kik azt minden vonatkozásában megtartani kívánják, ellenben megkönnyítse azoknak a szerepét, akik elég furfangosak, hogy a törvényt a Kuria magyarázata mellett is kijátszszák.

II.

Hol a hiba?

Írta: dr. **Visontai Soma**, országgyűlési képviselő.

Budapest, január 11.

A törvényvel kezünkben kell bírálatot mondani a Kurianak feltűnést keltő ítéletéről.

Törvény nélkül nem lehet sulya szavunknak; de még ez sem elegendő; jó lesz kutatni a törvény létrejöttének anyagát is, a törvénynek indokolását is, csak akkor lehet némi biztossággal megállapítani, hogy ki és mi az a furcsa iszenteremtése, aki a legmagasabb bíróság előtt a szót viszi, tóga nélkül, de kellő pose-ban perorál, debattál és allegál; olykor védőnek és olykor vádlónak is mondatik; a szavazatok mélységes számfejtésében is támogatja a magas bíróságot, aztán rendszerint tisztelettel leül és „nyugodtan várja a bírói döntést.”

Mert hiszen magas érdekek képviselőjében jár ő el; nagy hivatásának is tudatában kell hogy legyen; a közrendet védő állami vádlók módjára meg kell botránkoznia, ha megsértették a republikán és ennek erkölcsét és tisztességét a közjogok gyakorlatában. És viszont fel is kell háborodnia és meg kell szólalni az ő szíve hangjának, ha ok és jog nélkül kél

lábra a panasz és a rágalom; elnyomatás fenyegeti az ártatlanságot és bűnhődés a bűntelenséget.

Oh, ilyenkor verejtékes küzdelmek közt, népeknek szeretetéből, a polgárok bizalmából magasztos okmánynyá avatott drága pergameentekercset kell megvédenie és oltalmaznia hathatos szavával.

E fényes missióban működő férfiak ott a fórum előtt: vajjon kik ők? Felkent papjai a jognak? Avatott bajnokai a jogvédelemnek, akik ezt gyakorolják hivatásuk hatalmánál és tudásuk erejénél fogva és akiket e törvény öríz, tiszteletéről biztosít, derekukban támaszt, kathedrára helyez, kiváltságokkal felruház mint a jogvédelem igaz férfait mindenkiel szemben? Oh, ti rövidlátó jó barátaim és kollegáim, szétfejtsem e rózsás ködöt: a törvényben nincs rólatok szó!

„Meghatalmazott” van bevésve az ércfalába. Meghatalmazott! A derék meghatalmazott. Mindenütt ő és csak ő. Gazdatiszted, a számtartód, a legényed, a könyvelőd, víz poharazás közben kiszemelt jó svádájú cimborád: mind ha ők jönnek, szívesen láttatnak. A Kuria fóruma megnyílik előttük; a színes freskós oszlopcarnok nagy fényfel, pompával befogadja őket. Ősz birákkal szóba állhat, deklamálhat, allegálhat: mint bárki is közülünk. Jogvédőről vagy ügyvédről, vádlóról, védőről nem esik itt szó. A törvény jól distingvál: meghatalmazott hogy legyen. Aki lesz, az létszen; ha ez ügyvéd lesz, jobb létszen, de ügyvéd nélkül is mindig valahogyan létszen.

És aki jön, minél kevesebbet beszéljen; ő képviseli a felet, perbe száll helyette és védekezik érte, a nevében is beszél, de soha ellenére. Mert, hogy ki nem egyezkedtek, nagy per lett a vége; sommás per vagy rendes per, nevezd, ahogy tetszik. De istenuccse per.

A kérvény állít. Az alperes tagad. A felperes bizonyít. De alperes nem tagad, feltesz és koncedál; felperes marokba nevet; konfesszióra alludál, protokollumba konstátál, a bíróság konsziderál és aztán kondamnál.

Nos, tetszik e „közjogi per”? Tetszik a „közérdek” ily védelme? Mert így van és nem másképpen: a törvény erejénél és szavánál fogva. Minden betűje ide vezet, minden intézkedése ezt hirdeti. Degradálva a közönséges számlaper feleselő pervitájára és beleszorítva az avas írásbeliség minden formaliz-

T Á R C A.

Nem rád haragszom . . .

Nem rád haragszom! Bájád fogva tart.
Szivem tiéd, mint eddig a tiéd volt.
De ne csodáld, hogy arcom fénytelen:
Lelkem borús, mint felleg-járta égbolt!

A merre nézek, mindenünnen oly
Rémes nyomor mered rám szörnyű szemmel,
Hogy bűnnek tartom boldogságomat,
És eitek bánattal, gyötrellemmel!

Ah, milliók keservét hordozom!
Jajok, nyögések nem hagynak pihennem!
Folyamba zúgó vad vizek gyanánt
Ezernyi gyász torlódik össze bennem!

Kedves, ne félj! Hisz visszanyersz megint.
Lesz vágyam csókra, kedvem új gyönyörre.
Most szellemem, mint lázadt óceán,
A szerelem sajkáját ösztörtel!

Vándor vagyok. Zord eszmék vándora.
Gond és harag pusztáit járja lábam.
Lelkembem elvész édes sóhajod,
Mint a madár-hang erdők viharában!

Abrányi Emília.

A kelepce.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Abonyi Árpád**.

A tekintetes törvényszék sárgára meszelt falait egész délelőtt verte az eső.

Az emberek esernyők alatt, főlhajtott kabátgallérokkal, a közeledő mátha ádáz tünetei közt siettek egymás lábanyomában a nedves járdán, ügyet sem vetve az előttük haladó hölgyek óvatosan fölemelt öszi toleltetejére, amelyek alól hol itt, hol amott villant ki gömbölyű körvonala egy-egy ruganyos asszonyi lábának.

A tulsó oldalon levő [berkecsi-állomás] lovai megrokkant, s haj! mi sovány terdekkel állingáltak az októberi esőzésben. Lehorgaszott, bánatos kobakjaik azonban nyilván ezuttal is az a kevély tudat foglalkoztatta, hogy a védelmükre alakult kiténő egyesület multkori lakomáján az elnök határozottan az ő jóvöltukra üritette ki pezsgős poharát, s az omlós stájer-kaplan pecsenyéből kétszer is tele rakván — nemkülönben az ő jövőjük öröme — a tányért, csodálatra méltó étvágygal, mondhatni: illetlen falánksággal fogyasztotta, habzsolta fel a hatalmas adagokat. Milyen furcsa, hogy ők mégis soványak maradnak.

A törvényszéki palota első emeletének Nr. 25. alatt levő hivatali helyiségében a vizsgálóbíró tárgyalta a törvényszéki orvossal. Bizalmas, meghitt társalgást folytattak; az íróasztala mellett lázasan szorgalmas „működés”-t affektáló joggyakornok ur hiába hegyezgette jókora füleit, hogy a konferenciából valamit elkaphasson: nem tudott lefűlelni a halk beszélgetésből egyetlen rongyos

igét sem, holott pedig retentő szenvedelemmel leste az érdekes bűntügyi eseteket, melyekben a fenséges törvény valamely előkelő, fiatal hölgyön gázol keresztül s nemesak örökkön örökké azon a bizonyos teletalpu Katin, vagy Borcsán, aki imádozott katonáját két hatos ára vitrillal vette esuffá.

Valóságos láz borzongatta a joggyakornok ur keskeny hátaeskáját, ha egy-egy „ritkaszerű” esetről volt szó, melynek bonyodalmas szövete közötti rendesen aztán úgy bele szokott gubancolódni az ő agya velejének kritikája, — hogy végezetre is önmagát illette egynehány becsület-sértő kifejezéssel, főleg, mióta azt olvasta valahol, hogy az igazán nagytehetségű híres férfiak minden habozás nélkül jelentették ki magukat szamaraknak.

A törvényszéki orvos — elegáns, magas termetű, nagyon jónevű uri ember — ezuttal kissé nyugtalanok látszó hangon magyarázott valamit a vizsgálóbírónak, meg-megkopogtatva gyűrűs mutatójával időnként az esőverte ablaküveget is. — Sajnálom, hogy még ezek után is kétségei vannak — jegyezte meg végül türelmetlenül, majdnem bántódva — biztosítom, hogy megfigyeléseim elég korrektek . . . s gondolom, hogy az elmondottak után még a laikust is azonnal meggyőzhetik . . .

— Ne értsen félre, doktor ur — felelte udvarias nyugalommal a bíró, s megjelent ajkai szélén egy száraz mosoly — egy szóval sem vonom kétségbe megfigyelései korrektségét, — beláthatja azonban, hogy eddig lehetetlen volt bármely irányban meggyőződnöm. Három ízben akartam már vallomásra bírni a szerencsétlen vádlottat, de minden fáradozásom kárba vészett. Nem akar feleletet adni. Elképzelheti, hogy más-

UJ IDŐK.

Herczeg Ferenc lapja valóságos album-füzettel indult meg az új negyedben. Közleményeinek a gazdagsága, képeinek a szépsége révén a legnagyobb külföldi képes lapokkal kiállja a versenyt. Januárban pompás, nagyméretű, keretbe való két színes képet ad teljesen díjtalanul előfizetőinek. A magyar háznak magyar művészi díszes lesz ez a gyönyörű reprodukció. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona.

Előfizethetni postautalványon a kiadóhivatalnál Budapesten, Andrassy-ut 10. — Mutatványszámot kérésre szívesen küldünk.

musának békőiba a közérdek védelmének minden feltétele nélkül: így jelentkezik ma a választási bíraskodás. Mert ki jelentkezik ott a közérdek képviselőjeként? És vajjon hogy jut ez érvényre, ha a magánfelek „leteszik a pert“?

És a magánfél itt minden: a választók, akik kérvényeznek és az ő meghatalmazottjuk, aztán a képviselő, aki védekezik és vele az ő választói. E perben mindmennyi magánfél: felperes és alperes, akik fel is léphetnek, meg is nyugodhatnak, meg is egyezhetnek, ki is békülhetnek, csak hogy more patrio nem appellálhatnak.

Nélkülök nyugszik a per, bujkál az igazság. Közjavak megoltalmazása közérdeknek szempontjából pedig tán csak nem ezeknek a hivatása?

És a törvény korlátokat is szab e per-vitelre; az alakításnak valóságos utvesztőjét helyezi a felek és a bírák közé. Új tények, régi tények, előző bizonyítékok, utólagos bizonyítékok, bejelentett tanúk el nem mondott tényekre, elmondott tények be nem jelentett tanúkkal, ténymegállapító tények és nem tényállásbeli ténybeli tények, kérvényileg felhozott, de tárgyalásilag elejtett vagy tárgyalásilag felhozott, de kérvényileg nem allegált tények; esetek, melyek még nem tények, és tények, amelyek csak esetek, és okok, amelyek adatok is és okok, amelyek nem azok; petitumok, amelyek konkurálnak, és petitumok, amelyek kumulálnak: így váltakoznak e perműveletek titokzatos eszközei a per kötött bizonyítási eszközeivel.

És mikor megesett a deési mandátum ügyében a sújtó ítélet, a választási per közjogi jellegére és a védőüggyel perjogi garanciáira való hivatkozással kerestek némelyek kilábolást a nem várt katasztrófából. Közjogról és közérdekről beszélnek, mikor a törvény nem engedi katasztrófát annak sem, amit a bíró lát, ha a meghatalmazott urak nem allegálják, és ítélet alá kerülő megmásíthatatlan valóságnak deklarálja, amit a felek fel-emlitenek, ha egyébként nem tagadják. És minden további bírói nyomozásnak kereteit így állapítja meg a peres felek, céljaik, óhajaik és taktikájuk szerint, amint azt a bukott vagy a győző érdekei szerint szükségesnek látják.

képpen bántam vele, mint a többi fogolylyal, — morderom tehát aligha riasztotta vissza — hiába volt azonban minden szelid unszolás, a boldogtalan asszony megtagad minden felvilágosítást. Egyre csak azt hajtogatja, hogy gyermekét nem akarta bántani.

— Persze, persze, — mormogta az orvos — én viszont használn igyekszem neki megbizonyítani, hogy gyermeke egészséges, mint a makk. Láthatta, bíró ur, tegnap, midőn leitték hozzá a fűeskat. Össze-visszatapogatta s végre is valami afféle sutogott, hogy belül halálosan megsebesülve.

— Igen, azt — sajnos — magam is hallottam. Magától értődik, uram, hogy judiciumának megbízhatósága ellen a legesekélyebb kifogást sem teszem, szükséges azonban, hogy a valóság-ról — amennyiben lehetséges — a bíróság is körülmélyesen tájékozva legyen.

A törvényszéki orvost némileg kiengesztelte ez az udvarias válasz.

— Bocsánat iménti szavaimért — sietett megjegyezni — beismerem, hogy ez a kívánsága jogos. A dolog azonban talán egészen tiszta. Kévé pszichologia kell hozzá, hogy a fejleményeket az előzményekből kétségtelen világossággal vezethesse le, aki a báróné sajnálatos drámáját például úgy ismeri, mint én. Hallgasson meg, bíró ur, öt perc alatt mindennel tisztában leszünk.

— Nagyon lekötelez — felelte előzékenyen a bíró.

— A báróné — magyarázta most még halkab hangon az orvos — leánykorában Adamovics Olgának hívták; atyja az ismeretes Adamovics-féle gépgyár igazgatója és főnöke volt. Maga neveite föl leányát, ki édesanyját alig hároméves korában már elvesztette. Tizennyolcéves korában

És valamint a közérdek képviselőjére — bár eredetileg tervezve volt — senkit sem állít a törvény a per keretébe és valamint a politikai kompromisszumok és a politikai cél-szerűség megalkuvó szellemének hódolva, a kölcsönös jogtalanságok, törvénytelenségek és erkölcsatlanségek számszerű kiegyenlítését és betudását statutálja a törvény és elfogadja a fuvarberek hipokritaságát is: a szerint a per és a pervita jellegének lélektani kényszerű-séggel devalválódni kellett a magánérdektől iníciált, fenntartott és megszüntethető és lényegében is bizonyítási rendjében is ezek által meghatározott közsónságes magántermé-szetű perré. A szakszerű, kötelező jogvédelem mellőzésével és különösen a vádló vagy a védő perjogi attributumainak kizárásával, a jogvédő helyébe a közsónságes perbeli meghatalmazott lépett, aki bizony nem vádol, nem is véd, hanem legfeljebb ha szóval bírja és éppen a jurátusok közül került ki, akkor allegál vagy tagad, vagy ha kedve tartja, hát éppenséggel be is ismer. És amilyen módon a tárgyaláson megesik: az az igazság.

És e kérdések körül dől el a deési mandátum felett hozott kuriai ítélet vitája is. Nem a büntetőper védőjének törvényileg biztosított és százados hagyományokkal szentesített függetlensége és perjogi különállása az, amellyel vértzetten jelent ott meg a mandátum védelmezője, hanem megjelent csak mint a fél egyszerű meghatalmazottja, akinek számára a törvény odaállította komoly intelmű, hogy: óvakodj a beismeréstől, mert „confessio est regina probationum“ most és mindörökké... amig csinálnak ilyen törvényt és amig a Teresiana hochnothpeinliches Gerichtsverfahren szelleme élni fog.

Mert ez még mindig a Carolina s az ő csontvázának rémes zörgése.

A királyi Kuriát pedig ne méltóztassék támadni. Ott végrehajtja a törvényt a maga szigorában, a maga hibáival és felszégségeivel együtt.

Akik pedig a törvényt csinálták, ne ijedjenek meg most e törvény árnyékától, de a magukétól sem, hogy nem úgy ütött ki az erény, mint azt előre hitték és remélték.

csinos, szőke leány volt, kissé halavány, finom, telt arccsal, mely nyulánk alakjához különösen jól illett s mindnyajunk érdeklődését azonnal lebilincselte. Főlsőleges talán megjegyezni, hogy akkori hódoló között magam is helyet követeltem s hozzá még nem is a legutolsót. Fialatos rajongásunk azonban semmi sikerrel sem keesegtetett. A leány vagyonos parthie volt s szézesélyi, gyorsan változó természete miatt nehezen megközelíthető. Mi tehát, kik akkoriban óriási ambícióval, de annál alázatossabban lapuló társával indultunk neki az életnek, lassanként elmaradoztunk s a csatatért egészen Bod Pista kollegáinknak engedjük át.

Erről a fiatalemberről röviden már beszéltem önnek. Szép, barna fiu volt, szenvedélyes, becsületes, hü szív — a legtisztább lelkű emberek egyike a világon, akikkel csak megismerkedtem. Gyagyon dolgokban, sajnos, hozzánk hasonlított, ez volt azonban közöttünk az egyetlen közös vonás. Fanatikusan bizott a jövőben, — mi tele voltunk aggodalommal, kételyekkel, hitelenséggel, s nem voltunk képesek megérteni, hogyan bizhat valaki a holnapban oly szilárdan, s tán vakmerőben, mint a Prófétában a fezzáni arab sivatag meztelen páriái. Egyik versifikáló barátunk azt mondta, hogy ez a fiatalág igazi heroizmusa, mely még naiv — sőt még buta — megnyilatkozási formában is tiszteletreméltó. Titokban igazat adtunk neki, de természetesen — másképpen cselekedtünk.

Gyönyörű poéma a heroizmus — de a kenyér, a kenyér! Be méla akkord, s be józan! Nyers hasonlattal szólva: mi megostromoltuk a birka-olat, ő nem ostromolta meg a birkaolat. Mi addig begettünk, dolgoztunk, hizelegettünk, rugtunk és kapaszkodtunk, míg végre mégis csak bejutottunk, — Bod Pista ellenben, ki tenn álmodozott fan-

Politikai mozaik.

Budapest, január 11.

Egy el nem mondott beszéd jelent meg ma nyomtatásban. De nem amolyan gróf Károlyi István-féle, amely ezt a műfajt megteremtette, hálás céltáblájul a gyonyulókknak. Nem olyan beszéd, amelyet főlsőleges lett volna elmondani és kár volt kinyomtatni, hanem olyan, amely elmondva bizonyára kiemelkedő momentuma lett volna a képviselőház vitájának, kinyomtatva pedig értégyarapódása nem éppen gazdag politikai könyvirodalmunknak. Ennek az irodalomnak egyik kitünősége, legszorgalmasabb munkása, Beksics Gusztáv becsátotta közre az anyagát annak a beszédnek, amelyet az idei költségvetés vitájában akart elmondani. Az érdemes publicistát egészségi állapota, sajnos, jó ideig visszatartja még a parlament tanácskozásában való részvételtől, ami bizonyára érzékeny vesztesége a parlamentnek; ezért a beszédet kiszélesítette politikai tanulmányná, a mi viszont határozott nyeresége az irodalomnak.

A könyv címe: Nemzeti akció és tárgy abból az eszmekörből van véve, amelyben Beksicsnek az utóbbi évtizedben folytatott nagyarányu publicisztikai tevékenysége mozog. Az alapgondata ennek a munkásságnak a magyar expanzív eréjének kifejtése a nemzeti célokat szolgáló földbirtok-politika alapján. Ez az alapgondata öltött látható alakot a kiváló írónak egész sor dolgozatában, amely mind más-más oldalról világítja meg a vég-célhoz vezető utat, de amely együttesen mind a közös vége felé irányítja világító sugarait. Ez az uralkodó gondolat jelentkezik Beksicsnek abban a nevezetes broszúrájában, amelyet a hitbizományok-ról írt Atticus álnév alatt, azután A román kérdés-ről írt munkájában; azután teljes kifejlődésében mutatkozik A magyar faj éterjedése és földbirtok-viszonyok című munkájában, majd A magyar politika új alapjai és Magyarország jövője címmel közreadott könyveiben. Valamennyinek az a vég-célja, hogy a magyar nemzetnek politikai uralma, a magyar nemzeti államnak örökkévalósága ezen a földön biztos alapon épüljön fel. Az apostol fanatizmusával, az állambölcselel logikájával, a mélyen látó szociológus megfigyelő eréjével és az elokvens író meggyőző hatalmával folytatja rendszeres igazatát Beksics Gusztáv, hogy közelebb vigye a megvalósuláshoz az ő ismeretes programját, amelynek rövid foglalata: a magyarság kulturális erősítése, a magyar

tasztikus világának ki tudja melyik csillagrend-szerén és nem beégetett, mint mi — kívül rekedt. Nem került be az akolba — szegény legény maradt, olyan éppen, mint azon a napon volt, midőn majdnem zokogva panaszkolt nekem is, hogy Adamovics Olga iránt érzett eszelős szerelme, melyet a leány is viszonzoni látszik, előbb-utóbb mind a kettőjüket meg fogja élni. Mert arról szó sem lehet, hogy kezét megnyerhesse. A vagyonos gyáros ugyancsak végignézné rajta, ha kérő gyanánt találna körüti palotájában megjeleneni. Okvetlen visszautasítaná, s ezt rossz néven sem lehetne neki venni.

— Bocsánat, de ez . . . jegyezte meg a bíró.

— Igaza van, bíró ur, ez nem tartozik szorosán a tárgyhoz. Ott folytatam tehát, hogy a szegény, álmodozó fiu egy nap hirtelen eltűnt. Még az édesanyja sem tudta, hogy hol van. A kávéházban egy darabig még beszélünk róla, de bizony nem sokáig. Közös sorsa mindennek és mindenkinek: lassanként megfeledkeztünk róla is, Adamovics Olgáról is és csak nagy ritkán jutott eszembe, hogy van nekem egy végtelenül gyermekes lelkű barátom, akinek sorsáról hónapok óta nem tudok semmit. A taposó malom lefo-lalja a maga embereit — dolgoztam, hogy meg tudjak élni. A folytonos izgalmas munka észre-vétlenül fogta be kemény patinával egész ideg-rendszeremet, mely egykori fiatalos érzékeny-séget majdnem tökéletesen elvesztette. . . Hal-lottam, hogy Pista barátom édesanyja idő-közben meghalt és ő jelen volt a temetésen. Azt is másoktól hallottam, hogy egy év óta valamely távoli vonalon vasuti pálya-örvos. Hagyo-mányos kávéházunkban azonban egyetlen egy-szer sem mutatkozott. Hallottam, hogy most is oly szép, barna fiatalember, mint egykoriban volt,

MOLL SEIDLITZ POR
felülmuhataltan háziszser mindama gyomorbaajoknál, melyekből a
rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban
MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ ES SO
Legjobb fájdalomcsillapító beázószélés, esz, kuszvény és egyéb meghűlési bajok-nál. A raktárakban díomlat zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 fillért kap-ható. MOLL készítmény kérendő.

faj expanzivitásának gazdasági eszközökkel való kifejlesztése, a nagybirtok egy részének erdőbirtokká való átváltoztatása, a latifundiumoknak a hegyes vidékekre való átköltöztetése s az így felszabadult alföldi területek parcelálása.

Legújabb könyvében különösen a birtokcserének csinál propagandát, de érinti nemzeti akció-programjának többi részét is, amely mind összefügg. Szélesebb alapon kifejtett okoskodását tömöríti, új argumentumokkal gazdagítja, új bizonyítékokkal szereli föl. És kiegészíti a megvalósítás módjaira való utmutatásokkal, egyszerűségi sikerekre is mutatva rá. Aktualitást éppen az ad ennek a könyvnek, hogy *Bekics Gusztáv* örömmel jegyezheti fel immár az ő ideáljainak a kormánypolitikában való elhelyezkedését. Hivatkozik is *Szell Kálmán* újvi beszédjére és a trónbeszédre, nemkülönbön *Darányi Ignác* okos, szerencsés erdőgazdasági politikájára, amely kezdet és példaadás az állam és társadalom nagy, együttes akciójához. Az állam és társadalom együttműködésének jelentőségét gyönyörűen világította meg *Szell Kálmán* újvi beszéde. És az állam már meg is kezdte a maga részét. Lásdon hozzá hát végre a társadalom is a magáéhoz! Lásdon hozzá hamar, sietősen, addig, míg nem késő! Mert ha sokáig habozunk, könnyen késő lehet. Az idegen elem egyre jobban terjeszkedik, a magyarság pedig öszébb-öszébb zsugorodik. Siessünk! Ez a sürgetés és ez a komoly, aggóató intelem esendül végig *Bekics* könyvében. Elmélkedjenek rajta azok, akiket illet . . .

— Ha igaz az, hogy a nemes *don Miguel* a mindennapi száraz kenyéért írja az ő halhatatlan műveit, akkor azt kell kívánnunk, hogy őrök életére koldus maradjon.

Ezt mondta egy kortársa *Cervantes*ről, a *Don Quijote* írójáról. Isten mentis az ilyen kegyetlen elismeréstől, de bármilyen őszinte részvételt vagyunk is a gyöngélgendő *Bekics* Gusztáv iránt, nem fojthatjuk el azt a gondolatunkat, hogy mostani betegsége szerencsése a magyar publicisztikának, mert valóságos rákényszerítette arra, hogy ennek a könyvének becses anyagát egy parlamenti beszéd, vagy néhány újságcikk hézagos, töredékes formája helyett rendszeresen, szélesebb alapon fejtsse ki. Így maga az ügy nem károsodott, az irodalom jól járt vele, és a parlament . . . nos, talán a parlament sem veszített. Egy esetpet sem tartjuk ugyanis kizártnak, hogy a légközelebbi budgetvitában viszontlátjuk a könyv egyes

részleteit. Megesett ez már másokkal is, mások is. A mi parlamenti gyakorlatunkban gyakran meg-esik az ilyen bifurkáció, hogy amit az egyik ember megirt, azt a másik elmondta. Sohasem haragudott meg érte senki. Nyilván nem fogja sajnálni *Bekics* Gusztáv sem, a kinek mindenkéfélt az a célja, hogy eszméi terjedjenek. És a kinek különben mielőbbi felépülést, teljes, friss egészséget kívánunk . . .

Hogy a gazdasági problémák fogják dominálni a budgetvitát, az egészen bizonyos és amilyen bizonyos, épp olyan természetes is. Mi aktualisabb most, mint a kenyér kérdése és minden, ami ezzel rokon? Hogy a gazdasági kérdésekkel együtt felszínre kerülnek-e majd a gazdasági ellentétek is, azt nem lehet tudni. Mi az egész vonalon a kiegyenlítésre, a békítésre és békülésre való hajlandóságot látjuk fel-feltűnedezni, bár a látszat a harci készülődés mellett szól. Harci készülődést látnak általában az emberek például az *Omge* körlevelében, amelyet az összes képviselőknek megküldött, s amelyben felszólítja őket, hogy lépjenek be az egyesületbe. Pedig ha jól meg-nézzük, ez a felszólítás éppen nem veszedelmes. Sőt éppen ellenkezőleg. Egyenesen jó és békés eredményeket várunk attól, ha a politikusok tömegesen lépnek be az Országos Magyar Gazdasági Egyesületbe. A minden árnyalatu képviselők tudniillik. Amint hogy a körlevelet is minden képviselőnek megküldték. Nagyon jó, üdvös és békét hozó dolog lehetne abból, ha a különböző felfogások ott, abban a társadalmi szervezetben kerülnek szembe egymással, békés küzdelemben, barátságos kapacitációban, fesztelemből és kevesebb kockázattal, mint a politikai harc porondján. Hadd surlódjanak a vélemények, hadd forrják ki magukat a különféle jelszavak ott, abban az egyesületben, amely eddig az agrárizmus félszke, harci tanúja s amely így lassanként természetes uton átalakulna azzá, aminek lennie kell: a mezőgazdasági érdekképviselet pártatlan és tisztán társadalmi organumává.

Igaz, van abban is valami, amit ellenvetés-képpen felhozunk itt-ott, hogy ugyanolyan joggal, mint az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* ugyanazt kívánhatná a képviselőktől például az *Országos Iparegyesület* is, amely az iparosoztatá-nak éppen olyan országos szervezete, mint az *Omge* a gazdaközönség. Nos igen, elfogadjuk ezt is. Az *Iparegyesület* eddig nem tette meg, de lehet, hogy meg fogja tenni ugyanazt

a felszólítást és akkor is azt fogjuk mondani, hogy nagyon helyes lesz, ha a politikusok men-nél nagyobb számban vonulnak be ebbe az egye-sületbe is. És pedig nemcsak a két országos egyesületnek egyenlő joga alapján, hanem azért is, mert a küszöbön levő nagy gazdasági problé-mák, kivált a vámkérdés nagyon kívánatosá teszik a törvényhozásnak a társadalmi szervezetek-vel való mennél bensőbb érintkezését. Volt erre példa és pedig nagyon ékesszóló, nagyon rábeszélő példa a multban nem egyszer. Elő példa maga az *Iparegyesület* is, amelyet *Kossuth* Lajos alapított, gróf *Baththyány* Lajossal az élén. — A negyvenes évek nagy politikai erőfejlesztése társadalmi uton szer-vezkedett a nemzet és pedig éppen gazdasági téren. Ha ezen az analógián elindulunk, ismét csak visszajutunk a *Bekics* Gusztáv alapítéleire, hogy a nemzet politikai jövődjét gazdasági alapokon kell felépíteni . . .

Az idő mulik és ellenségeinknek, barátaink-nak egyre jobban fáj a mi fejünk. Hogy mi lesz a kiegyezéssel, mi lesz a nemzetközi szerződéssek-vel, sőt mi lesz a dualizmussal? Ami mindenek-előtt ezt az utolsót illeti, e miatt nyugodtak lehet-nek a barátaink is, az ellenségeink is. Nemesak a dualizmus nincs veszedelemben, de még a kö-zösügyek kezelésének a mostani módja sincs. Az osztrák parlament ez idő szerint nem ad okot az aggodalmaskodásra. Dolgozik, ha nem is va-lami ideális békességben, de dolgozik. Volt idő, mikor nemesak nem dolgozott, de még halavány reménysege sem derengett annak, hogy dolgozni fog. Akkor komolyan fenyegetett bennünket az a veszedelem, hogy a birodalmi tanács nem ad delegációt. És akkor *Szell Kálmán* kijelentette, hogy akármilyen történik is odaát, a közösügyek kezeléséről a magyar törvényhozás gondoskodni fog, még pedig úgy, hogy Magyarország jogai nemesak csorbát nem szenvednek, hanem még jobban ki-domborodnak. Erre aztán az osztrák ellenzék, látva, hogy a közösügyeket a maga pressziójának eszközüli nem használhatja, az obstrukciót ezen a ponton felfüggesztette és a delegációt meglett. Mennyivel inkább meglesz most, hogy az akkori elvadás egylet szünetel!

A nemzetközi kereskedelmi szerződések meg-újítása már komolyabb bonyodalmakat mutat első pillanatra. Am itt is lényegesen változik a hely-zet, mielőtt bekövetkezik az, a miben most már szinte kételkedni sem lehet, hogy a német vámtarifa-javaslat kellő időben nem válik törvényvé-

de nem láthattam. Egy nyugalmazott miniszteri tanácsos — kávéházi köztársaságunk mindent evidenciában tartó élő Rapport-Protokollja — valamelyik délután aztán azt is hírül hozta, hogy a gyáros leánya ugyanvezett szerencsés parthiet es-nált: nöl ment báró Seéthel Ottóhoz, aki udva-rolni kezdett neki, megkérte, és természetesen meg is kapta. A báró kitűnő gazda híreben állott, — fugadi és lekencei pusztái megérték két milliót. *Adamovics Olga* állítólag rosszul lett a templomban és — mondják — sápadt volt aztán is, mint a halott. No, de minden elmúlt. Két óra múlva már hazaröppitette fiatal hitvesét a báró.

— Mi lett az ifjúból?

— Azt beszélték, hogy jelen volt az esküvőn, de aztán megint eltűnt és többé nem tért vissza.

— Sohasem látta, orvos ur?

— Soha — intett fejét rázva az orvos. Őszin-tén szölvá, két-három év alatt másodsorú is tőké-letesen megfeledeztem róla. A báróné — ki, isten tudja micsoda szeszélyből, talán maliciából — engem kért föl háziórvossául, sohasem említette nevét, s ez okon természetesen nekem is hallgat-nom kellett. Azt hittem, hogy mindketten meg-feledeztek róla, pedig csak én . . .

— Milyen ember volt a báró?

— Éppen rá akarok térni, hogy világosan megértse az összefüggést. Nem szükséges ide, kérem, semmiféle nagyképi szőrszálhasogatása a lelki indulatok rugóinak — egyszerű, természet-es, vaskövetkezéssel beálló fejleményekről — majdnem ezt mondtam: törvényekről — van szó. Megfigyeltem a bárót. Nem volt ostoba ember. Inkább magába mélyedő, töprengő, s hitvese szerencsétlenségére, gyanakvó természetű férfi, kit — ugy látszott — saját tapasztalatlan kényszerítet-tek rá, hogy még a fuvalmat is gyanakvó szem-mel kísérje, mely a fiatal, hallgatag asszony fény-esszőke bajával játszott. Volt mentésege is: őszinte, férfias vonalozással szerette nejét. Nem volt so komédiás, sem kéjenc — érdes, erő-szakos, néha tán durva is, de őszintén sze-relmes, s az sokat ment, sokat megmagyaráz.

Szeptember első napjaiban — a dátumra már nem emlékszem — kísért szemekkel találtam a báróné. A keretevn ült és csökölta, simogatta kiesi gyermekét, aki akkor mult kétévesztendő. Hallot-tam, hogy a báró a szomszéd teremben ezalatt nyers hangon parancsolt valamit inasának, azután kiment és erősen becsapta maga után a külső ajtót.

— A katasztrófa e szerint ezen a napon kezdődött?

— Gondolom, igen, — de ki almodott volna mindjárt katasztrófáról? Három, vagy négy nap múlva ismét megjelentem a bárónénál. Tartózkodásnak, szeméremnek, titkolódásnak akkor már vége volt. A báróné hasonló felindulással szakít-ta le a kebléről a pongyola eszpikrét és megmu-tatta nekem a helyet, ahol a báró durva keze jókora vörös foltot hagyott. Szagzatott monda-tait a legnagyobb felindulással hallgattam végig. A báró! Tehát mégis . . . Gyanakodtam a hitv-sére s erőszakkal akarta tőle kicsikarni, hogy az eltűnt fiatalembernek szeretője volt.

Mikor, hogyan, kitől hallott valamit — az isten tudja. A báróné természetesen nem vallott semmit. A férj ezzel szemben nem érte be. Meg-gyűlölte előbb az asszonyt, azután a gyermeket is. Nem a gyermekét, hanem — a gyermeket. S ettől a naptól kezdve keserves pokollá változott az előbb csöndes családi félszke. A báró minden áron meg akarta tudni a valóságot. Nyomozott, résen állt, kinozta nejét, arcába vágta, hogy már az oltár elé is beszennyezve lépett, — de semmi eredmény. Az asszony megvetéssel utasította vissza a brutális gyanut, fölkereste atyját, majd ügyvédjét és megindította férje ellen a válópórt. Elhatározását a család minden tagja helyeselte. Nyugalommal, egyetértésnek, sőt a banális figye-lemnek is örökre vége volt, jobb tehát, ha minél hamarabb átessen a törvényes szakítás formásá-gain is.

Az orvos suttogva folytatta:

— Azt hittem, hogy a dolog itt véget ér, de váratlanul egészen másként történt . . . A báró, ugy látszik, még a föld alól is ki szerette volna

ásni szőrnű gyerúnya bizonyítékait. Kelepeát állí-tott tehát a feleségének . . . megfogta benne és megfizette győzelmet — az életével. Szeptember huszadikán (erre a véres dátumra jól emlékszem) éppen ily szomorú, esős, hideg idő volt, mint most. A báró megjelent az *Adamovics*-gyárban, fölke-reste nejét és kérte, hogy pár percre fogadja el, okvetlen beszélnie kell vele négyzeskemzött, tanuk nélkül. Az asszony megadta az engedélyt s a báró a terembe lépett.

Midőn észrevette, hogy hitvese egyedül van a kis gyermekével, az ajtóhoz ugrott, bezárta és ráordított: „Nevezd meg nekem azt az embert és én megbocsátok! . . .” S az asztalra tette a ma-gával hozott forgópisztolyt, melylyel nyilván csak remíteni akarta nejét. A báróné keblére szorította kiesi fiát és azt felelte férjének, hogy takarodjék, különben kidobhatja a cselédekkel. A báró válasz helyett megragadta az ijedtében sirva fakadt fücskát és arcul ütötte az ártatlan gyermeket. Erre fölajdult az asszony. Megtörtént: a kelepe megfogta az anyát. „Nyomorult! — riadt fel két-ségbeesve — ne bántsát a gyermekemet!” „Az én fiam!” vágta vissza a báró. „Hazudsz — az enyém!” sikoltotta magánkivül a nő.

A többit tudja; benne van az iratokban. A báróné örvöngve rohant az asztalhoz, fölragadta a fegyvert és agyonlötöte férjét, mielőtt az a szeren-csétlen még egyszer gyermekéhez nyulhatott volna.

Az orvos elhallgatott s kalapját, botját kereste.

A bíró egy pillanatig hallgatva nézett maga elé.

— Szóval, ön azt hiszi, hogy a báróné . . .

— Azt hiszem, hogy a báróné nem fog-házba, hanem tébolydába való, — intett komolyan az orvos. Ma megbeszéltem a dolgot a családdal is. A bárónét ezuttal még csak az a rögeszme kinozza, hogy a férje mellébe lőtt golyó gyerme-két is halálra sebezte, holnap azonban már kitör-het rajta a furor. Valamelyik intézetbe fogjuk szállítani, ha ugyan önként nem akarnak fogva tartani egy tébolyodott asszonyt . . .

— Egy pillanatig sem, — válaszolta a bíró és átkísérte az orvost az ügyészséghez.

Mihelyt ezt biztosra vesszük, — pedig bátran biztosra vehetjük — akkor arra is egész határozottan számíthatunk, hogy a német kormány maga fog jönni egy éves provizórium ajánlatával. Amivel elérjük azt, hogy összesen körülbelül kétszázhetven idén maradjon az autonóm vám-tarifája és a kiegyezés nyelvébe kerüljön. Nem nagy idő, de a mostani viszonyok közt ez is valami. Eppen még egyszer annyi, mint amennyire számíthatunk. Ha ezt az időt jól kihasználjuk, komoly bonyodalmak nélkül tudhatunk az összes függő problémáinkat. Munkához látni még nem késő, kétségbeesni pedig korai. Ilyenformán barátaink és ellenségeink is nyugodtan félretehetik észinté vagy szinlelt aggodalmukat.

BELFÖLD.

Szell Kálmán Bécsben. Szell Kálmán miniszterelnök, mint megirtuk, tegnap Bécsbe utazott. A király a magyar miniszterelnököt külön kihallgatáson fogadta. Délután egy órakor Szell Kálmán Koberer osztrák miniszterelnökkel hosszabb konferenciát tartott.

Sionizmus. Egy lapársunk, amely felekezeti tolerancia dolgában nem mindig kifogástalan, amely nem is nagyon régen rituális gyilkosság meséjének csinált buzgó propagandát az ismeretes *kis-sallói* eset alkalmából a *baseli* sionista kongresszusról részletes tudósításokat közölt, még pedig ügyesen elburkolt tendenciával, tudniillik a kongresszusnak azokat a részleteit színezte ki, amelyek a zsidó nemzeti törekvésekre vonatkoznak. Ez a ravaszkodás indított bennünket arra, hogy konstatáljuk ezen a helyen a hazai zsidóságnak teljes tartózkodását mindenféle zsidó nemzeti törekvéstől és az egész sionizmustól. Most ugyanabban a lapban dr. Singer Bernát tapolezcai rabbi védelmébe veszi a sionizmust és kimutatni igyekszik, hogy az egész propagandának kizárólag az a célja, hogy az oroszországi, romániai és más üldözött, nyomorult zsidók segítségét, menedéket és új hazát teremtsen, tiltakozik az ellen, hogy a sionista mozgalomban hóbort és szédülés egyesül. Amennyiben ez a tiltakozás nekünk szól, kijelentjük, hogy a nyomorultakon való segítséget, a humanizmust és a könyörület munkáját eszünkbe se jutott akár hóbortnak, akár szédülésnek nevezni. Csakhogy ezt a munkát nem a sionizmus indította meg. Zsidó gyarmatok voltak már régen Argentínában is, Palesztinában is, mikor még a sionizmus nem volt a világon; és tavaly a Magyarországon keresztül vonult szerencsétlen romániai zsidóknak nem a sionizmus sietett segítségére. Az, ami a sionizmusban a jótékony, a humanizmus takarója mögött bujkál: szédülés; az, aki ennek a szédülésnek jóhiszeműen áldozatul esik: meghibbant elméjű ember. Fenn tartjuk tehát azt a véleményünket, hogy a sionizmusban szédülés és hóbort keveredik. És ebben a véleményünkben igazat ad nekünk egypár szál ember kivételével az egész magyar zsidóság, amely éppen azért utasítja el magától a sionizmust, mert jó magyar hazafi és nem kér semmiféle hazafiságból a magyar hazafiságon kívül.

A naszódai petíció. A királyi Kuria ma délben hirdette ki ítéletét a megtámadott beszerce-naszódai mandátum dolgában. A Kuria a petíciót visszautasította. Az ítélet megokolásában kimondotta a Kuria, hogy a támadók első sorban a miatt kérték a választás megsemmisítését, mert a megválasztott képviselő sehol sincs a választók közé fölvéve, holott a tárgyalás során bebizonyult, hogy az 1901-iki budapesti választók névjegyzékébe föl van véve. Alaptalan továbbá az a támadás is, hogy a kifogásolt szavazatok leszámításával a megválasztott képviselő nem nyerte volna el az abszolút többséget, s a mérleg Cioacán javára billent volna. A választási jegyzékönv mint hiteles okirat az ellenkezőt bizonyítja. A petíció különben konkrét tények helyett általános kifejezéseket használ, megvesztegetés, hivatalos presszió, de egyetlen egy esetet sem tud felhozni. Nem fogadta el a Kuria a petíciót az a kérelmet sem, hogy azoknak a szavazatát, akik az állítólagos presszió folytán Beckre szavaztak, a Cioacán javára írják. Ez meg nem engedhető kibővítése lenne az 1899. évi XV. törvények 3. szakaszának. Végül az a panasz, hogy a képviselő az egyházak, iskolák, községek javára adományokat

lett, nem tekinthető megvesztegetésnek, mert e nemes cselekedet adományozásból az egyes választók előnye ki van zárva.

A közös vám-tarifája. Mint félhivatalosan jelentik, a két kormány szakelődői ma délelőtt befejezték a közös vám-tarifája második olvasását; az osztrák szakelődők ma délben hosszabb bescukihallgatáson voltak Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternél. A délután folyamán még volt egy ülés Nory Ferenc államtitkár elnöklésével, amelyben a zárójegyzéknyelveket hitelesítették. Az osztrák szakelődők, akik hat hét óta voltak itt és az osztrák delegáció palotájában laktak, ma visszatértek Bécsbe. A függőben maradt tételek elintézéséért fenntartották a két kormányt, amelyek a legközelebbi napokban veszik át szakközvegeik részletes jelentését a második olvasás eredményéről.

Angol kárpótlás magyar alattvalóknak. Zágrábi jelentés szerint a bécsi külügyminisztérium a magyar kormány útján értesítette a báni kormányt, hogy Anglia a délafrikai háború következtében kiutasított magyar alattvalóknak, kik mind hovárt illetőségűek, 158.000 korona kárpótlást utalványozott.

Az abrudbányai mandátum. Az abrudbányai kerületben a képviselőválasztás e hó 15-én lesz, de már ma bebizonyosodott, hogy a függetlenségi párt jelölésének nincsen kilátása eredményre. Barabás Ábel, a függetlenségi jelölt ma ideérkezett, de azonnal el is utazott, miután meggyőződött arról, hogy csak csekély kilátással vehetné fel a küzdelmet Tisza Kálmánnal, akinek egyhangú megválasztása ennél fogva biztosított-nak látszik.

A Kuria ítéletéhez. A dési választás megsemmisítése dolgában két nap óta sok szó esett. Nyilvánosságra került egy állítólag a választási tanács elnökével folytatott beszélgetés is. Erre vonatkozólag ma dr. Darányi Gyula, a választás védője, a következő nyilatkozatot teszi közzé:

A lapokban a gróf Teleki Domokos-féle választásra vonatkozólag egy interjú jelent meg, amely egyrészt elismeri ugyan, hogy a tárgyalás folyamán a tényállás tisztázása végett a felekhez egyetlen egy kérdés sem intézve, de másrészt ismét az én beisméremről tesz említést. Annak előrebocsátása mellett, hogy én igen természetesen a tárgyalást megelőzőleg elkészült szöveget és ennek folytatásán elmondandó beszédem iránt, tényleg megelőzőleg leírom, melyet aztán ahhoz képest, hogy a tárgyaláson az ellentét a petíció híven avagy kiszínezve adja elő, változatosan fenntartok avagy pótlólag jegyzeteket elillatok, szükségesnek vélem a petíciónak az etetését és íratást tárgyaló részére — amely állítólag a gróf házában történt meg — vonatkozó beszédem szövegét következőkben előadni:

Ad. V. b) Ezen V. alatti fejezet II. részében elősorolt 44 választót és két ezeknek kihallgatását meg nem nevezett ténykörülményre. Továbbá azt mondja, hogy ezeket etették és ítták október 2-án hajnalban a gróf udvarán. De azt egy szóval sem mondja, hogy ki etette és ki íttá őket, hanem csak azt állítja, hogy ezen választókat a körjegyzők vitték el a gróf udvarából. Ezek semmiségi okot azonban nem képeznek, mert eltekintve, hogy az egész fejezet az utolsó betűig valótlan, a törvény III. §-ának 3. pontja azt mondja, hogy az etetés és íttás csak az esetben érvénytelenségi ok, ha azért történt, hogy a képviselőre szavaztak, avagy a szavazástól tartózkodjanak, amde a kérvényben egy szóval sincs említve az, hogy az állítólagos etetés és íttás azért történt, — de komolyan el sem képzelhető, hogy valaki a választás napján hajnalban azért etessen és íttason választókat, hogy ezek ő reá szavazzanak. Ez képtelenség. Esetleg megtörténhetett, hogy a választás napján hajnalban a gróf ur házához jött intelligensőbb választók egy-négyeliktől konyakkal megkínálhatta, azonban a választók etetéséről és íttásáról szó sem lehet és a petíció ezen állítása, épp úgy, mint az egész petíció tartalma valótlan. Valótlan, hogy gróf Teleki Domokos etettet vagy íttatott volna, avagy jelen lett volna, avagy eszédelé által vagy bárki által etettetett volna vagy íttatott. (Gróf Teleki Domokos tanu kiballgatása?)

A fentieket a tárgyaláson szó szerint mondtam, illetve olvastam el, hozzátéve azt, hogy még az esetleges konyakolás is legfeljebb a törvény 9. §-ának b) pontja alá eshetnek, amely a megengedett szokásos megvendéklésről szól.

Budapest, 1902. január 11-én.

Kiváló tisztelettel

Dr. Darányi Gyula.

Két mandátum. Két kerület írszedett meg most egyszerre. A dési, mely gróf Teleki Domokos mandátumának megsemmisítése folytán lett gazdátlan; és a szamosújvári, melynek képviselője, Molnár Antal meghalt. Hír szerint a dési kerületben báró Thoroczkay Viktor, a szamosújvári pedig Gajdosy Ferenc fog föllépni.

A képviselőház ülése. Karácsonyi szünete után a képviselőház e hónap 16-án, csütörtökön délelőtt tíz órakor tartja első ülését.

A vasutasok vélemény szabadsága.

— Egy rendelet. —

Budapest, január 11.

Ludvig Gyula, a magyar királyi államvasutak elnökgazdája három nappal ezelőtt rendeletet intézett az államvasutak összes alkalmazottaihoz. Ez a rendelet, bár formájában óvatosságra törekszik, alkalmas lehet bizonyos aggodalmak keltésére. Mert, jóllehet a rendelet kibocsátója föltöbbségszerűen az államvasutak tisztikarának és alkalmazottainak lojalitását, mégis olyan módon emlékeztet a Baross Gábor idejében, más viszonyok között megállapított szolgálati szabályzatra, hogy a vasutasok bizonyos fenyegetést érezhetnek ki belőle arra az esetre, ha sérelmeiket a sajtó útján hoznák nyilvánosságra. Így lehet ezt a rendeletet értelmezni, de így nem szabad értelmezni. Mert az államvasutak igazgatóságának fel kell már eleve tételleznie alkalmazottairól, hogy hivatalos titkokat el nem árulnak. A szolgálati fegyelem érdekében figyelmeztetheti is őket, ha éppen úgy akarja, hogy a köztörvények a hivatalos titkok elárulását milyen keményen sujtják. De más a hivatalos titkok elárulása és más az, ha magyar állampolgárok a maguk jogos érdekeinek érvényesítésében kellő korlátok között a sajtó támogatását is igénybe akarják venni. A hivatalos titkok elárulását tiltja a törvény, nem kívánja a közérdek. De hogy az állam polgárai kellő formák közt küzd-hessenek jól felfogott érdekeikért s o küzdelem során a sajtót is igénybe vehetik, az legtermészetesebb joguk. Ha tehát, mint a rendelet kibocsátója dícsérettel emlegeti, az államvasuti alkalmazottak kötelességtudása, szolgálati fegyelmé és az intézmény iránt való lojalitása minden kétségen felül áll, amint hogy minden kétségen felül áll, akkor a rendelet fölösleges. Ha pedig úgy próbálna értelmezni a vezetőség a maga rendeletét, hogy értenek belőle az érdekeltek többet is: akkor volna hozzá szavunk minékünk is. Mert az már a sajtószabadságot érintené, amit pedig érinteni senkinek sem szabad. Hiszünk, hogy az ominózus rendelethez megjön majd az erősen szelídítő magyarázat.

Adig is itt adjuk szó szerint a rendeletet:

Rendelet

a m. kir. államvasutak összes alkalmazottjaihoz.

A vezetésem alatt álló intézet alkalmazottjai részére 1897. évi április 11-én életbe léptetett és szolgálati lépése folytán minden alkalmazottára kötelező „szolgálati rendtartás” (1-ső számú utasítás) 27-dik szakasz megszabja, hogy:

„Az alkalmazottak a pályaintézet szolgálati ügyeire nézve titoktartásra kötelezettek; a szolgálati ügyeknek oly személyekkel való közlése, akik arra hivatalosan nincsenek, tilos.”

„A sajtóval való összeköttetés az elnök engedélye és fölhatalmázása nélkül súlyos szolgálati vétséget képez, amely esetleg a legszigorúbb büntetéssel (56. §. 6. pont) torlatik meg.”

Ugyan e tárgyban a közmunka és közlekedésügyi miniszter ur ó nagyméltóságának 1886. évi január hó 5-én 55. elnöki szám alatt kelt s az intézet alkalmazottak előtt ismételve kihirdetett rendelete a következőkben utasította az igazgatóságot.

„A sajtó közreműködésének igénybe vétele ezután a közönség felvilágosítása a parlamentáris kormány egyik fontos segédeszközét képezi; erre azonban a hivatalnok karból csak a külön fölhatalmazottak vannak jogosítva. A hivatalos titkok elárulása azonban s oly hírlapi információk és levelezések, melyek az intézet és kormány tekintélyét csorbítani alkalmasak, a leg súlyosabb szolgálati vétséget állapítják meg s mint ilyenek kivétel nélkül elbocsátással fenyítendők s azok ismétlődésének esetleg más rendkívüli eszközök által is feltétlenül eleje veendő.”

Figyelmeztette egyúttal az idézett miniszteri rendelet az államvasuti intézet alkalmazottjait, hogy miután ez intézet jövője és fontos feladatainak megoldása a szolgálat lelkiismeretes, buzgó és fegyelmelt voltólól függ és ennek következtében az o'y elemeknek, melyek bármely szempontból az intézet céljait veszélyeztetik, az intézet alkalmazottjai között helye nem lehet; annál fogva, valamint maga a miniszter kérelhetetlen szigorral fogja a vétkezőket sujtani, úgy másrészt az igazgatóságtól és minden

hivatali főnöktől elvárja, hogy az ügynek épp úgy, mint a személyzetnek ártó takargatástól, vagy indokolatlan védelemmel tartózkodva, a fölmértől bajok orvoslására, a vétség megtorlására a legnagyobb erőfolytel közrehasznának.

Kijelentette továbbá a miniszter az igazgatóságának, hogy amennyiben főtbebb ismertettet intencióinak mellőzését bármely oldalról tapasztalja, a fegyelmi vétségek megtartásának megállapított akciósgaitól eltekinteni volna kénytelen.

Habár a vezetésem alatt álló intézet mindenkor kötelességtudó és fegyelmezett tisztikarának és alkalmazottjainak az intézet iránti lojalitásában egy pillanatra sem kételkedem, sőt ez alkalommal is a legnagyobb meglepéssel konstátálhatom, miszerint a személyzet a legújabb időben észlelt mozgalmak és igazgatások dacára is, egyesek kivételével, a szolgálati kötelesség és lojalitás alapján, férfias szilárdsággal megállott: mégis az utóbbi napok tapasztalata és a fentebb idézett rendeletekkel folyó súlyos következmények megfontolása éppén az alkalmazottak érdekében kötelességemmé teszi, hogy mindenkit, aki az intézet kötelekében áll, a szolgálati rendtartás 27. §-ában és a fentebb idézett magas miniszteri rendeletben foglalt tilalmakra és azok áttágásának következményeire újból figyelmeztessék.

Teljes megnyugvással vagyok az iránt, hogy ez a fegyelmeztetésem a köteles fegyelmelem további fenntartása elegendő lesz és nem leszek kénytelenítve arra, hogy a szolgálati rendtartás által megállapított kényszereszközöket igénybe vegyem.

Budapest, 1902. évi január hó 8-án.

Ludvígh Gyula.

A félhivatalos *Budapesti Tudósító* jelenti, hogy német lapnak az a híre, mintha *Mányi Lajos* miniszteri tanácsos vezetése mellett a vasúti ügyek osztályában az államvasutak újjászervezésére vonatkozó tervezetnek dolgoznának, amely munkálatait az államvasúti tisztviselők legutóbbi mozgalmára vezethető vissza, ebben az alakban teljesen alap-talan. Igaz csak annyi, hogy *serényen dolgoznak a magyar királyi államvasutak alkalmazottjai anyagi helyzetének javítását célzó javaslatokon* és azon vannak, hogy az államvasutak alkalmazottai jogos kívánalmait mielőbb teljesíthetők legyenek. De ezek a javaslatokkal semmiféle nagyobb újjászervezés nincsen összekapcsolva.

A jogi oktatás reformja.

Budapest, január 11.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, kinek lankadatlan buzgalma csak a tárcája körébe tartozó ügyek iránt érzett szeretete szárnyalja túl, most egy nagyhorderejű reform szolgálatában tervezetet készített. Ez a tervezet a jogi oktatás reformjáról szól, mely magas európai szempontból, specialis magyar érdekeink bőtes szemmel tartásával készült. Anyagát néhány nappal eelőbb ismertettük már s így ma csak az indokolás ismertetésére szorítokozunk.

A javaslat a jogi és közgazdasági pályákön egységben minősítést teremt meg s megszünteti az eddigi négyféle vizsga minősítő erejét. A vizsgatár-gyak sáma nagyobb azonban semhogy azokat egy vizsga keretében lehetne szorítani s így a tárgyakat csoportosítani kellett külön jogtudományi és külön államtudományi csoportba. Az elméleti jog- és állam-tudományi államvizsga két egymást kiegészítő vizsgából áll: a jog- és államtudományi vizsgából. E két vizsgának több tárgya van, mint a mai jog- vagy államtudományi vizsgák bármelyiké-nek, viszont a mai szigorlatokkal szemben az új vizsgának az az előnye, hogy a római jog, a jog-bölcsészet, osztrák polgári jog, egyházjog és politika elmarad. A római jog kérdése az államvizsgán azért nem lesz szükséges, mert a magánjogi képzést az új szervezetben amugy is intenzívebbé teszik. A jogböl-csészet és nemzetközi jog csak a doktorátus tárgyai közt fog szerepelni, az osztrák polgári jog azon részeit pedig, melyek a magyar szent korona területén érvényben vannak, a magyar magánjoggal együtt fogják előadni. Az egyházjog csak az alapvizs-gákön szerepel, míg a politika csak nevével szerepel az új tárgysorozatban, de anyaga benne van a magyar közjoggal egyesített alkotmánytanban és a közgazdasági joggal egyesített kormányzattanban. A magyar pénzügyi jog csak főszabályaiban a pénzügytannal kapcsolatban lesz az új vizsga tár-

gya a statisztikát pedig a közgazdaságtannal hozza kapcsolatba a tervezet. A vizsgatár-gyak anyagának közelebbi meghatározását részletes utasítás fogja szabályozni, mely utasítás azért is elsörendű követel-mény, hogy a vizsgán résztvevők pontosan tudják, hogy mire terjed ki a vizsga s mily szempontok szer-int kérdezik az anyagot. Ez az utasítás mig egyrészt az egvény önkényt zárja ki, másrészt előidézi az ál-lamvizsgáknak az ország minden részében való egységességét.

A javaslatnak kiválóan helyes fölfogása, hogy a vizsgák ismétését nem köti számbeli határhoz s s így véget vet annak a hallatlan kényszernek, mely féljogszokásokat kergetet ki az életbe. A gyakorlatok kötelező behozatala szintén modern és föltétlenül helyes intenciója a tervezetnek. Európaszerte bebizonyult, hogy a szemináriumok kötelezővé tétele a jogi nevelés egyik legfontosabb kelléke. A tervezet egy-előre megtartja a két alapvizsgát, melyeknek tárgyai a következők lesznek. Az első alapvizsgát: római jog, európai jogtörténet és magyar jogtörténet. Második alapvizsgát: magyar magánjog, egyházjog, nemzetközi jog. Az előadói tervezetből a reformokra vonatkozólag általában a következőket állapítja meg:

- 1.) A szervezendő elméleti jog- és államtudományi államvizsga a jogvégtelenséget igénylő pályák-nál az elméleti képzettségnek igazolására egységben minősítést teremtendő, a minősítésnek a közszolgálati érdekeket zsiabasztó sokféleségét megszünteti.
- 2.) A szervezendő egységben államvizsga tudományos elméleti jelleggel jog birni és az államot megillető befolyás ugy a tanulmányi rend megállapításában, mint az egyes vizsgák eredményének elbírálásában, — a lele-kezetek alkotmánybiztosította jogának érintetlen hagyása mellett — kellő hatalyossággal fog érvényesülni.
- 3.) Az új államvizsga színvonala és az általa adott minősítés értéke, az államvizsga szervezeténél és a jogi oktatásnak ezzel szerves kapcsolatban megállapított új rendjénél fogva, a mai minősítéknél általán véve nyilván magasabb lesz. Hel- és végrehajtás mellett minőségesebb eredményesen fogja helyettesíteni a mai legmagasabb minősítő vizsgát, jelesül a jogi doktorátust. Az elméleti képzettség az ügyvédi pályán ugyoköz nem száll alább, a bírói és különösen a közgazdasági pályán ellenben telesen emel-keedik.
- 4.) A jogtudományi és az államtudományi doktorátus az újjászervezés alapján visszanyeri szak-szerű tudományos jellegét.
- 5.) A jog- és államtudományi oktatás és vizsgálgatás külön decentralizálható lesz.
- 6.) Új tanulmányi rend lép életbe.

Az alapvizsgák, az élet- és a jogtudomány mai állása követelményeinek megfelelőbb szervezet nyere-nek és — amiott az oktatás eredményességének eme-lése szempontjából különösen sokat várhatunk — a gyakorlatok, illetőleg a colloquiumok intézménye át-talanosan kötelezővé lesz.

A budget a pénzügyi bizottságban.

Budapest, január 11.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma gyor-sabb tempóban tárgyal. Belezte a kultusz-tárca köl-tségvetésének tárgyalását s azonfelül elintézte a hon-védelmi tárca költségvetését is. A részletek ugyan még hétéltre maradtak, de már ma elhatározhatta a bi-zottság, hogy szerdán befog a pénzügyi tárca köl-tségvetésének tárgyalásába.

A mai ülésről részletes tudósításunk a kö-vetkező:

A pénzügyi bizottság ma délelött *Falk Miksa* elnöklése alatt ülést tartott, melyen a kormány részé-ről báró *Fejérváry Géza*, *Lukács László* és *Wlassics Gyula* miniszterek, *Gromon Dezső* és *Zselinszky Mihály* államtitkárok jelentek meg.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium ez idei költségvetésének tárgyalását a kereskedelmi és ipari szakiskolák tételénél folytatják.

Pap Géza az iskoláknak gyakorlatibb irányban való vezetését, esetleg a kereskedelmi minisztérium alá helyezését kívánja.

Wlassics Gyula miniszter megmarad eddigi elvi álláspontján s így nem járulhat hozzá az utóbbi ki-vánsághoz, a gyakorlati kiképzésre azonban ő is nagy súlyt fektet s e célból máris sok reformot vitt keresztül a kereskedelmi minisztérium egyetértőleg.

Szederkényi Nándornak az alsóbb fokú szak-iskolák tekintetében *Berzeviczy Albert* ad felvilá-gosítást.

Wlassics Gyula miniszternek újabb felvilágosi-tásai után, amelyekben részletesen kifejti e szakisko-láknak a földművelésügyi és kereskedelmi miniszter-

riumokhoz való viszonyát, a bizottság megszavazta a tételt.

A *bábaképepedéknél* *Wlassics Gyula* miniszter be-jelenti, hogy a szegedi intézet telkét megvásárolta, a gyógy-pedagógiai intézetnél pedig 2000 koronájú adományoknak mint bevételekkel leivételét kéri.

A *képvásárlások* tételénél *Komjáthy Béla* a szeccsziós irány elou fordul és sajnálja, hogy erre az irányra, amelyet a király is ölitelt, mi is költünk pénz.

Kammerer Ernő kifejti, hogy a régi művészi formák hogyan törnek össze, mig újaknak adnak helyet.

Berzeviczy Albert hangsúlyozza, hogy a mű-vészeti irányokat nem lehet országgyűlésileg meg-szabni.

Ehhez a felfogáshoz *Pap Géza* is csatlakozik.

Komjáthy Béla viszonylása után, melyben az újabb képvásárlások tanúságai után garanciát kívánt a képvásárlások tekintetében. *Szederkényi Nándor* és *Miklós Odún* szótak a kérdéshez, utóbbi a nemzeti irány ápolása mellett.

Wlassics Gyula miniszter a képvásárlásokra vonatkozó kérdésekre részletesen válaszolt és az általános szempontokra nézve megjegyezte, hogy a szeccsziós kinövésüket ugyan nem pártolja, de nemcsak helytelennek tartaná a művészeti irá-nyoknak mintegy hivatalos irányítását, hanem ellen-kezőleg, a művészetnek és az újabb irányoknak is teljes lejtődési szabadságot kíván biztosítani.

Komjáthy Béla a könyvtárak jobb időbeosztá-sal való nyilvántartását, *Berzeviczy Albert* pedig a Szépművészeti Múzeum homlokzatának gyorsabb ki-építését sürgeti.

Wlassics Gyula miniszter kijelenti hogy a Mu-zeum homlokzatát még az idén kezdi építtetni.

A *mtelmékek* tételénél *Berzeviczy Albert* az eperjesi templom és a bírtai város háza restaurálását ajánlja mire

Wlassics Gyula miniszter kijelenti, hogy ezeket a kérdéseket a legjobb akarattal fogja tárgyalni.

Az *egyházak segélyezéséhez* hozzászólt *Szorb György*, aki a lelkészek segélyezéséről szóló törvény egyik szakaszának magyarázatát kéri.

Wlassics Gyula miniszter tüzetesen felsorolja a minisztérium magyarázata mellett szóló érveket, melyek szerint a VIII. osztály evégzése után kell teo-dógiát hallgatniok a magasabb segélt igénylő lelké-szeknek, de hajlandó a kérdésre nézve az igazsá-gyminis:terrel tárgyalásba lépni, minthogy tisztán jogi kérdésről van szó.

Neményi Ambrus behatóan ismerteti a szilágy-megyei görög-katholikus lelkészeknek a kultuszmi-niszterhez intézett kérvényét és azt kérdezi, hogy mikor várhatók a görög-katholikus lelkészek kon-gruájuk rendezését?

Barta Odún azt óhajtja, hogy a görög-katho-likus lelkészek kongrua-rendezése válasszák el a római katolikus papság kongruájának rendezésétől, ha ezt a központi kongrua-bizottság nem tudja, vagy nem akarja rendezni.

Wlassics Gyula miniszter előadja, hogy a katolikus lelkészek kongruáját ő felsége rezolúciója alapján kiküldött bizottság rendezi s a lelkési öve-deimek már meg vannak alapítva. Most dolgozik a nagyobb egyházi javadalmak övedelmének megál-lapításán. E munkálatok betelezése után a miniszter közölni fogja állásponját a rendezésre nézve. Addig is az állami segély, amely ismét 100.000 koronával emeltetett s így 600.000 koronát tesz, segít a legrosz-szabb helyzetben levő lelkészeknek.

Ezzel a közoktatásügyi költségvetés tárgyalása véget ért és a bizottság átért a honvédelmi minisztérium előirányzatának megvitatására.

Szorb György előadó ismerteti a tavalyi köl-tségvetésről való eltéréseket.

Elsőnek *Komjáthy Béla* szólal fel, aki a tüzér-ségi és műszaki csapatoknak a honvédségnél való hiánya miatt panaszkodik. A honvédség szellemét iltéti a közös hadseregből áthelyezett azon tiszteltök, akik magyarul sem tudnak. A német nyelv nemtudása ped-ig megakasztja a honvédszettek előmenetelét. Kár-hoztatja, hogy a tisztikar a sok reprezentációs költség adósságokba kergeti. A központi kiadásokat túlságosan nagyoknak tartja.

Szederkényi Nándor a költségvetést szintén nem szavazta meg és felomliti egyik hírlap közöl-ését a VII. honvédkerület szellemének magyartalan-ságáról.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter elő-adja, hogy a tüzérség és műszaki csapatok létesítése a honvédségnél tisztán pénzkérdés, másrészt azonban az is akadályozza hogy kétévi szolgálai idő mellett ez a reform nem létesíthető. Különben a tüzérségi és műszaki közös csapatok is Magyarországból, tehát magyaroktól egészítettek ki. Ami az áthelyezéseket illeti, jelölvasa a miniszter a kimutatásokat, melyek szerint a honvédség összes tisztikarának 29 százalé-kát helyezték át a közös hadseregből 1900—1901-ben. A honvédség színvonalának emelése folytán most már magasabb rangú tisztok is kerültek oda való áthelyezé-süket. A kiképzés igényei erősen emelkedtek.

Komjáthynek azt válaszolja, hogy a katonai öt-ösöbbség ékezhessenek s a kávéházi surlódások elke-rültessenek. A miniszter egyekben is leghatározot-tabb ellensége a tisztok túlköltekezésének. A hon-

Legújabb cs. és kir. szabadalmazott
FÉRFIING
Vértés és Sebestyén
Budapest, IV., Múzeum-körút 15. a kir. műegyetemmel szemben.

melynek nyaklécé a reágombeoldandó gallér bőségehez önmagától pontosan szabályozó-dik, rácsok képsődését kizárja és szakszerűen képzett, szűkebb vagy bővebb gallér használatát teszi lehetővé! Rendkívüli egyszerű és használatban olyan egyszerű, hogy külön tanítást nem igényel. Ezen ölték egyedül nálunk a fölmértőlünk kaphatók minden bőségben a következő kivételben:
Legjobb minőségű sifonból, sima vagy redőn mellett 2,25 és . . . 2,75 ft
Puhás batista vagy pikémellől 2,75 ft
Készletes leírásnál szívesen szolgálunk. Utánzótok a szabadalmi törvénybe ötköznek, továbbá ajánljuk a reklámtárcánkon nagy választékban levő francia és angol uridivat különlegességeit valamilyen bol- és külföldi kalapokat.

védtségül a magyarságra igen nagy súlyt fektetnek. Olyan tisztet, akik magyarul nem tudnak, nem is vesznek át. A honvédség magyar nyelvbeli erősségének igazolására felhossa, hogy ő maga, mint ezredes tanult meg magyarul. Ami a német nyelvet illeti, grammatikailag tökéletes németésőt a honvédségnél még a főtisztoktól sem kívánunk. A hetedik honvéd-kerület tárgyalban írott hírlapi közlések teljességgel helytelenek, mert ott semmiféle, a kifejtett aggodalmakra okot szolgáltató incidens vagy tünet elő nem fordult s a támadásra az ottani tisztak semmiféle okot nem adott. Szederkényinek azt válszolja, hogy az előtagokat díjjal reformjával a végigminiszter foglalkozik.

A bizottság a költségvetést általánosságban elfogadta s a részletek tárgyalását hétfőre halasztották. Egyben a bizottság elhatározta, hogy a pénzügyi tárgyat szerdán tárgyalja.

Az autonómiai kongresszus.

Budapest, január 11.

A főrendiház tanácskozási-terme ma télt meg először igazán a katolikus autonómiai kongresszus tanácskozásai óta. Az a hír, hogy gróf Apponyi Albert fog beszélni, még a karzatokat is megtöltötte. Képviselek és közönség egyforma kíváncsisággal siettek az érdekes beszéd meghallgatására. S ez a beszéd meg is felelt a várakozásoknak. Hatása elementáris volt s a kongresszus tagjainak többsége, de még a püspöki kar is ovációkkal halmozta el az illusztris szónokot, aki magasán szárnyaló beszédével arra hívta fel a kongresszust, hogy a bizottsági javaslat elfogadásával juttassa végre a katolikus híveket az autonómiához. Gróf Apponyi Albert másfél órában keresztül beszélt s utána ma csak gróf Zichy Nándor emelt még szót, de jóval kisebb hatással.

A mai érdekes tanácskozásról a következőkben tudósítunk.

Vassary Kólos bitoros herceggel elnök 11 órakor nyitja meg az ülést s a jegyzőkönyv hitelesítése után bejelenti, hogy gróf Szapary István győnlkedése miatt lemondott háznyi tisztéről.

A kongresszus a herceggel indítványára gróf Cseköcs Endrét birta meg a háznyi teendőkkel.

Következik a napirend: az általános vita folytatása a huszonhatszöt bizottsági javaslata fölött.

(Apponyi beszéde).

Gróf Apponyi Albert két félreértést akar elhárítani. Az egyik az a feltevés, mintha az, amit elmond, vagy annak bármely része, a kormány nevében elmondottak volna tekinthető. Amit azokon feül, amik akasztérül egy kongresszusnak minden tagja előtt le vannak téve, mond és mondhat, akár ezen akár más javaslatok megerősítésének esélyeiről, a kormányk erre vonatkozó szándékairól, csak a konjekturális politikának természetével bir, de igenis olyan konjekturális politikával, mely eléggé meg van alapozva ebben a mindnyájunknak lelkiismeretébe vágó ügyben. A másik félreértés az, mintha azok, akik a politikai életben és a parlamentben a jelenlegi kormány működését bizalommal kísérik ebben a teremben, és ezen ügynek tárgyalásánál ezen politikai bizalomnak, ezen politikai pártkötések szempontjai által vezéreltetnének. Előtte nem áll semmi egyéb, tisztán az ügynek érdeke. (Élénk helyeslés.) Úgyanezt az álláspontot képviselte ebben a szervező kongresszusban akkor is, mikor olyan kormány vezette az ország ügyeit, amelynek barátai közé őt senki sem számította.

Attér az ügynek érdeme. A kiindulási pont Horváthy Nándornak az a halasztó indítványa volt, amelyet a kongresszus magáévá tett. A 27-es bizottság némi vajadások után abban állapodott meg, hogy három tagját küldte ki, hogy az illetékes tényezőkhöz értekezésbe lépjenek és felajánlásokat tegyék. A püspöki kar azon három képviselőjével, akiket szerencsénket volt érintkezni, a leglényegesebb pontokra nézve csakhamar egyetértésre jutottunk. A kormányk megjegyzéseit hosszasan és észmecsere után hiteles feljegyzések alakjában vettük át. A kormányk való tárgyalások csak három elvi fontosságú pontra irányultak, még pedig nem a kormányk kívánságára, hanem a mi kívánságunkra történt az, hogy a kormányk való tárgyalások egyedül a nagy egyházi javadalmazások betöltésének, a vagyoni kezelésnek és a tanügyi kérdéseinek elvi fontosságú mozzanataira szorítottak.

Erre a három sarkalatos kérdésre nézve a hiteles feljegyzésekben a 27-es bizottság elaboratúrával szemben a következő eltérések vagy a következő nehézségeket foglaltanak.

Először a nagy javadalmazásokra vonatkozólag azt a jogot amelyet a 27-es bizottság első elaboratúrája igénybevetett, a miniszter abban a kiterjedésben nem volt hajlandó megállapítani, hanem csak a hozzájárulást jogát. Ezen kívánságunk eleget tettünk abban a szövegében, amelyet most a kongresszus elé terjesztünk.

Sokkal lényegesebb és fontosabb az az eltérés, amely a miniszter álláspontja és a kongresszus első munkálatainak álláspontja között fönnállott és fönnáll a vagyoni kezelés és a tanügyi kérdéseiben. A vagyoni kezelés tekintetében mindenekelőtt egy joglőntartó nyilatkozat foglaltatott a 27-es bizottság első munkálataiban, amely joglőntartó nyilatkozat egyenesen ugyanolyan az alapokra vonatkozott, de annak hatálya természetesen az alapokból fönn tartott összes

intézetekre is kiterjedt volna. Ez a joglőntartó nyilatkozat a 27-es bizottság első munkálataiban nagyon röviden így hangzik: ezeknek és ezeknek az alapoknak a kezelése a katolikus önkormányzat jog. Ezt a kitételel a miniszter kitőgósolta és amit a hiteles feljegyzésekben láthatjuk, hivatkozva az 1948. III. törvények 6-ik szakaszára, hivatkozva a főkegyuri jognak eredetére, az azt megállapító és szabályozó régebbi törvényekre, sem ezt a joglőntartó nyilatkozatot, mint olyant nem vélte beillesztetőnek olyan munkálataiban, mely a főkegyuri legfelsőbb szentesítés alá lesz terjesztendő, sem egyáltalán nem ismerte el az ezen alapok kezelése tekintetében a 27-es bizottság első munkálataiban igénybevetett jogot.

De magának a vagyoni kezelésnek kérdésére nézve is a miniszter a hiteles feljegyzések szerint, ellentétbe helyezkedett azzal az állásponttal, amelyet a 27-es bizottság első munkálata magáévá tett. A 27-es bizottság első munkálata a kezelést nem vette igénybe. Abban az elvben, hogy ha a kezelést nem is, de a teljes költségvetési jogot vegyük igénybe, ezen alapok tekintetében azzal a kifejezéssel, hogy ezeknek az alapoknak a költségvetését a kongresszus igazgató-tanácsa állapítja meg és jóváhagyás végett terjeszti fel ő felségéhez. A miniszter álláspontja a hiteles feljegyzések szerint ezzel szembeállított, amennyiben az ő jogi feltevése szerint az 1848. III. t.-c. megváltoztatása nélkül a költségvetési jog, mint a pusztá kezeléssel nagyobb jog sem vehető igénybe, illetőleg nem ruházható át más tényezőre. A miniszternek feltevése szerint a hiteles feljegyzések értelmében az igazgató-tanács a költségvetésre a maga megjegyzéseit megtette volna, és azokat a miniszterrel közölte volna. Így áll ez a hiteles feljegyzések szerint.

Rakovszky István: Szóval, nincs költségvetési jog!

Gróf Apponyi Albert: A miniszter szerint nincsen költségvetési jog, hanem csak az, hogy a költségvetés megvizsgálásuk, s hogy az igazgató-tanács megjegyzéseit a miniszterrel közölje, aki azokat ő felségéhez terjeszti.

A 27-es bizottságunk többségi munkálata a jelenleg a vallás- és közoktatásügyi miniszternek vezetése és rendelkezése alatt álló katolikus tanintézeteknek, középiskolai intézeteknek és kir. jogakadémia-kiadások vezetését igénybe vette. Igénybe vette azon a szerintem jogos alapon hogy mivel azok ugy az azoknak az alapoknak természetéből folyólag, amelyekből ez iskolák fönn tartatnak, mint kétségtelen rendeltetések szerint katolikus intézetek, magának az 1883. XXX. törvényeknek értelmében, abban a pillanatban, amelyben katolikus önkormányzat létezik, mint lelkezetit tanintézetek, ennek az önkormányzatnak vezetése alá menjenek át. (Általános helyeslés.) Tehát ugy a katolikus főiskolákra, mint a katolikus középiskolákra nézve ezt a jogot vette igénybe a kongresszus első terjesztett első munkálata. A miniszter ezzel szemben az 1883. XXX. törvények más értelmességéből indulván ki, abból az értelmességéből, hogy ugy az 1883. XXX. törvények némely intézkedése, mint az annak nyomán kifejlődött állandóan létező gyakorlat ezeket a miniszter vezetése és rendelkezése alá bocsátja törvény erejénél fogva, s így tehát újabb törvény nélkül azoknak vezetése és kezelése más tényezőnek nem adható át, s mint hogy az az általános alapelve, hogy törvény módosítás szükségére nélkül őhatja a katolikus önkormányzatot szervezni, a 27-es bizottság ezen kívánalmát, ezen követelményét teljesíthetőnek nem vélte, hanem helyett azt ajánlotta nekünk, hogy maradjon a vezetése és rendelkezése ugy, mint eddig, a miniszter kezében, illetőleg bizonyos mozzanatokra nézve ő felségé kezében, mert az igazgatókat ő felségé nevezi ki a miniszter előterjesztésére, a kato ikus önkormányzat ezen intézetek katolikus jellegének fenntartására és érvényesítésére gyakorolhasson ellenőrző befolyást, és ebből a célból a hiteles feljegyzések az ellenőrzésnek némely eszközeit exemplifikatív jelleggel figyelemünkbe is ajánlják.

A joglőntartó nyilatkozatot a megerősítés alá terjesztendő szervezeti szabályzatból kikapcsolatván, önálló javaslat alakjában terjeszti a kongresszus első. Az érdemleges felfogással szemben a 27-es bizottság a következő eljárást követte. Ha a miniszter most ehhez az álláspontjához ragaszkodik, ha a költségvetés megállapítási jog átadásába nem megy bele és a katolikus főiskolák tekintetében a mostani 27-es bizottságunk véleményét nem teszi magáévá, ezzel nekünk semmi újat nem mond, hanem egyszerűen ragaszkodik e tekintetben a maga régi álláspontjához.

A középiskolák tekintetében azonban a huszonhatszöt bizottság a miniszter által kitéjtett álláspontjához közledek.

Hangsúlyozza: a bizottság egyáltalán nem ajánlja a kongresszusnak azt és né bárki ajánlása ő volna az első, aki az ellen őszóvalna, hogy bármely jogról vagy jogos irányról lemondjon. Hiszen összes jogaink és összes jogos igényeink fenntartására ott van az joglőntartó nyilatkozat, amelynek elfogadását a kongresszustól kérjük.

Ugron Gábor: Magyar önműltás.

Gróf Apponyi Albert: Nem tudja, hogy mi tekintetben volna önműltás az, ha valami erőt tulajdonítunk annak, hogy 9 millió katolikusnak az általános szavazati jog alapján választott képviselői kodifikálják és kodifikálva átadják az utókornak, tudtára adják minden tényezőnek az ő megdönthetetlen megerősítőüket arról, hogy jog, igazság, méltányosság és törvény szerint mi illet meg a magyar katolikusokat. Aki ennek a kongresszusnak egy ilyen lépését kicsinyli, semmibe se veszi...

Schlauch Lőrinc bitorok, nagyváradi püspök: Az önműltás kicsinyli!

Gróf Apponyi Albert: Az, nem tudom, hogy miért vesz részt egyáltalán a kongresszus tanácskozásában (Zaj). Egy hang: De megerősítést jog-e nyerni? Hát éppen mi abban a hitben vagyunk, hogy

minden további megerősítés nélkül is, ha mi nyilatkozunk nyilatkozatunk bir jogi hatálylyal, bir erkölcsi erővel és bir a jövőre nézve alapvető erővel is.

Egészen jogos az a kérdés, eljutunk-e a megerősítéshez. Tájközvetésére szerint az a megerősítés, hogy az alapok költségvetési jogára vonatkozó differenciát azon az alapon, amelyen a huszonhatszöt bizottság jelenlegi munkálata áll, nem lehet elenyésztesíteni. Az az impressziója hogy az illetékes tényezők azon alapok költségvetésének tekintetében ragaszkodnak ahhoz, hogy azok megállapítása ő felségének, mint főkegyurnak joga és hogy azok az igazgató-tanács által megvitattassanak, megvizsgálattassanak, olyan formába öntessenek, amely formát az igazgató-tanács jónak és helyesnek lát, végleges megállapítás végett azonban a költségvetés ő felségének terjesztendő föl és ő felségé által állapítandó meg. Az a hite hogy igen nehezen fogjuk elérhetni a megerősítést azon kívánságunknak is, hogy a királyi katolikus jogakadémia vezetése az önkormányzatnak átadassék. (Mozgás. Főlkáltások: Szóval, magyarul: semmi!)

Hosszabbban fejtegeti, hogy mi érhető el, mi nem és aztán kijelenti, hogy a kérdés előtte ugy áll, hogy akarjuk-e az autonómiai létesítési azokban a keretekben, amelyektel teljes őszinteséggel a kongresszus elé állított, vagy egyáltalán ez idő szerint nem akarunk-e autonómiát.

Igy áll előtte gyakorlatilag a kérdés. Igenis hozzájárul és megosztja, ha másképp nem tudja, így is az autonómiai. (Helyeslés balfelel)

Az egész kép így néz ki: Először is, bármily kicsinylőleg nyilatkozunk róla, a tény az, hogy, ha a szervezkedésnek ezen terére lépünk, azokkal együtt, amik a bizottság jelentésében foglaltak, jogainkból egy jótát fel nem adunk. sőt alkalmat nyertünk arra, hogy jogaink és jogos kívánságaink egy olyan kódexét létesítsük, amelyen eddig a katolikus közönség előtt öntudatának ébresztésére, aspirációinak irányítására még nem volt. Tényleg pedig a hatáskör tekintetében mi lesz a miénk? Teljesen a miénk lesz a népiskolának egész tartalma.

Ugron Gábor: Most is a miénk!

Gróf Apponyi Albert: Most is az? Engedelmet kérek, kérdezze meg a t. barátom azokat a püspököket, akiknek valaha dolguk volt egy tanítóval...

Schlauch Lőrinc bitorok püspök: Igaz!

Gróf Apponyi Albert: ... aki a legvakoncátlannab merényleteket követte el a vallás ellen, privát életében és nyilvános őlételeiben, és akitől nem tudtak szabadulni, mert a fegyelmi őléletet nem hozhaták meg elene a miniszter jóváhagyása nélkül és nem sikerült állásából elmozdítani. (Igaz! Ugy van!)

Ugron Gábor: Ebben a kormányban bizzunk hát? Gróf Apponyi Albert: Engedelmet kérek, először is egyáltalán nincs szó a kormányról és a kormány iránti bizalomról. de ebben az esetben én is azt mondom, hogy se ebben, se más kormányban ne bizzunk. És azonkívül a fegyelmi jog hatályos gyakorlásának szempontjából bir fontossággal az, hogy a népiskolai ügy a miénk legyen hiszen ma is a miénk, de igenis szétszórtára egyes községek közt, egyes iskolások közt. Ezen szervezet eliroadásának hipotézisével az egyházközségek organizációja a maga teljességében, tehát a katolikus népnek szervezése a községekben, az egyházközségi és egyházi terveknek szabályozása és méltányosabb elosztása az ezen ténen a hitelet és a községek benső békéjét rongáló, sok helyen botrányos állapotoknak megszüntetése. (Igaz! Ugy van!) Ehhez nagy az a tér, amelyet teljesen okkupálunk mindjárt magunknak. A többit illetőleg pedig, megengedem, némely csekély fontosságú mozzanattól eltekintve, intézkedő, határozó hatalmi jogkört nem nyerünk. Csak döntő jogkört nem nyerünk — különbőztünk meg — de beleszólást minden mozzanataiba az ügyeknek.

Ezt a hozzájárulást jogot kicsinyleni, és lehet formalisztikus szempontból teljesen igazolt dolog, de ha a praktikus igényeket a mi érdekeink gyakorlati megoldhatóságának szempontjából kicsinylünk: no hát akkor előre szegénységi bizonyítványt állítunk ki önmagunknak és állítunk ki annak az egész népnek, amely hátunk mögött van. (Igaz! Ugy van!)

Igy áll a dolog ma, ezen szervezet életbeleptetésének közvetett következményeként. Miénk a népiscola és a hitközség, beleszólási joggal, befolyásunkkal, autoritásunkkal, a mögötünk álló népnek erejével ott vagyunk mindenütt, ahonnan ma ki vagyunk zárva. Ez a mai kép.

De most hogyan megyünk be ebbe a szervezetbe? Ugy megyünk-e be, hogy ezt véglegesen tekintjük? Ugy megyünk-e be, hogy ebben egyszer s mindenkorra belenyugsunk? Nem, sem mi, sem semminemű más illetékes tényező nem gondol erre, melyet ő felségé a magyarországi katolikus vallás és tanulmányi alap kezelésére kiadott és melyben annak az ő felségé által kinevezett bizottságunk hatáskört megállapítja. Ott mindenütt találkoznak azzal a kizsárolással, hogy az addig érvényes, amíg ezen alapok kezelésének ügye — kérem nagyon fontos ezt megjegyezni — nem jogi természetű, de kezelésének módja a törvényhozás közreműködésével megfelelő rendezéshez jut. Tehát ezt az állapotot ott is ideiglenesnek tekintik, ideiglenesnek tekintjük mi is, mert a mi joglőntartó nyilatkozatunk utolsó bekezdése örökségképpen bagyja arra az autonómikus szervezetre, amelyet megalkotandók leszünk, azt a köteleességet, hogy azoknak a jogoknak és jogos igényeknek teljesését, amelyeket fenntartunk, a gyakorlati életben alkalmazatosabb időben kivívjuk.

Közül áll t. kongresszus, az a kérdés, hogy ha ezt a köteleességet örökségképpen hagyjuk az ezentuli kongresszusokra, hát miért nem teljesítjük mi? A válasz erre nagyon egyszerű. A válasz az, hogy mi, akiknek élete máról-holnapra van, akiket akkor küldenek haza, akiknek existenciája akkor szűnik meg, amikor a főkegyur akarja és amikor egy ilyen irány-

ban neki tett előterjesztésnek eleget tesz, mi egy ilyen nagy feladat megoldására kevésbé vagyunk alkalmasok, mint egy intézmény, amelyet sem felszámolni, sem hazaküldeni, sem megszüntetni nem lehet. (Igaz! Ugy van!) Mert hiszen, ha ennyi és ennyi kongresszust felszámolnak is, jön helyébe újabb, szóval az az erő, mely ezeket a jogokat és jogviszonyokat a gyakorlatba kivívja, nem emel természetét. Mint a mikor mi vagyunk, hogy ha erre törekszünk, hanem állandó, intézményes, többé meg nem szüntethető ereje az összes magyarországi katolikusoknak. (Élénk tetszés és helyeslés.)

Ez annak az ekkép létesítendő szervezetnek a feladata. Ez e feladattal szemben a miénkhez viszonyított teljesítési képességet tisztán csak az autonómia jogkörének teljesebb kivívására és megállapítására tereli. De hiszen nemcsak ez az egy érdekünk van nekünk, hanem bizony az időknek áramlatában van elég ellenséges irányzat, van elég ellenséges tuvaluat, mely veszélyeztetni és veszélyeztetheti mindazt, ami nekünk magánál az autonómiánál is sokkal drágább, sokkalta lényegesebb. (Igaz! Ugy van!) Nohát t. kongresszus, ezekkel az ellenséges erőkkel szemben, ezekkel a tényekkel veszélyekkel szemben, amikor megtehethet, ne létesítse egy védelmi szervezetet?

Látja annak lehetőségét, hogy semmi jogot fel nem adva, bizonyos területeket már most teljesen elfoglaljunk, hogy semmi oly tér, ahol egyháznak érdekei érintve vannak, fölünk idegen ne maradjon, hogy megteremtjük ezt az erőt, amely a mi jogaink és jogos igényeink teljes megvalósítását Isten segítségével el fogja érni, hogy a jövőben a világáramlatokban létező veszélyekkel szemben a katolikus tudatnak és a katolikus tudatban praegnantan kifejezésre jutó általános keresztényi és vallásferkösi alapelveknek erős várat építsünk.

Tejesen elismeri az ellenkező fölfogásnak jogosultságát; senki iránt, ha ellenkező fölfogásban van, e miatt sem tisztelek, sem szeretete sem jóhiszeműsége iránti nagybecsülése nem csökkenik. Ezt várja mindenkitől és ebben a szemben ad a bevezatást és ajánlja a 27-es bizottság munkáját elvégzésére. (Hosszantartó élénk tetszés, élénkes és taps.)

Elnök: Az ülést öt percre felfüggesztik.

(Zichy Nándor beszéde.)

Gróf Zichy Nándor: Kéri hogy beszédét más alkalommal mondhasse el, tekintettel a terem üreségére. Ha parancsolják, ugy beszélek ma is. Sajnája, hogy nem érthet egyet Apponyival. Birálgatja mennyiben eszköz az autonómia a katolicizmus szolgálatában. Helyteleníti hogy a kormány nem hivatalos okmányokban közli álláspontját a kongresszussal. Ismeri az urakodó pártok világnézeteit és tendenciáit. Az igyekveteit messze maradnak el az eredménytől. Itt valamennyien azon hangulat uralma alatt állunk, melyet a politikában birunk. Látjuk hogy a kormány nem tartotta érdemesnek azokkal közölni intencióit, kik vele nincsenek egy párton. Ez elvégre a bízalom dolga. Napoleon is, amikor a konkordátum dolgában a pápával tárgyalvt, csak olyan férfiakat küldött hozzá, kik az ő pártján álltak, pedig Napoleon okos ember volt.

A dolog azonban a legfőbb kegyurtól is függ, a miniszterek egvéni n ilatkozatai sem érnek semmit mert a miniszterek életének hosszát a parlamentek szabják meg. Ha az a miniszter megszünt miniszter lenni nyilatkozata az utódait nem kötelezi semmiben. Ismerteti a hiteles följegyzésekben foglaltakat és arra a konkluzióra jut, hogy annak a apján sohase leszünk abban a helyzetben, hogy az autonómia a tanügyekben bármily beloyást érvényesíthetne. Egyesenes lemondást involvát az intézkedés, hogy az iskolák igazgatóit nem az autonómia nevezi ki, hanem csak annak elölteit közül nevez ki a miniszter. Nem lesz mindig Walliss miniszterhez szereszenék. Jöhet nálánál jobb is, rosszabb is (Derültség) és ekkor nem ismerjük utódja intencióit oly dolgokról, melyekre nézve Walliss fölfogását ma ismerük. Az egyetemi alap katolikus jellege mellett kardoskodik és kérdést intéz azért, hogy fel fog-e vétetni az egyetemi alap katolikus alapok közé. A pesti egyetemen de jure katolikus egyetem; az annak elismerendő és okvetlenül felvendó az autonómia által kezelendő intézetek közé. Apponyi nyilatkozatában nem talál teljes megnyugtaltást. Az a tiltakozás érne valamit ha azt ő felsége elé terjesztettük volna tárgyalásaink kezdetén, vagy ő felsége elé terjesztették legalább most. De kijelenteni azt hogy mi belemegyünk az autonómia kis tervébe és ott majd felujjuk magunkat; kijelenteni azt, hogy mi azt, amit a kormány magától nem ad meg, azt majd kivívjuk magunknak és ezt a kijelentést nem tenni meg sem a királynál szemben, sem a kormányynál szemben, hanem csak az ajtón kiküldeni; ez teljesen haszontalan dolog.

A vitát hét ón folytatják.

KÜLFÖLD.

A pápa a francia monarchisták ellen.
XIII. Leo a napokban hosszú kihallgatáson fogadta Sechnárd francia püspököt, akinek erősen panszkodott a miatt, hogy a francia kormány egyházzellenes rendszabályokat fogantatott.

— Fájdalommal konstátalom — szól a pápa, — hogy e szerencsétlen rendszabályokért részben bizonyos katolikusokat is terheli a felelősség, akik rendeleteimet nem tartották meg. Csak akkor várhatunk toleráns köztársaságot, ha ezt a kormányformát becsületesen és utógondolat nélkül fogadják el. Megengedem, hogy vannak franciák, akik más kormányformát többre becsülnék, de ebben az esetben tartsák kötelességüknek, hogy

ne hirdessék ezeket az elveiket. Nincs joguk az egyház védői gyanánt szerepelniök, midőn oly politikát követnek, amely árt az egyháznak. Világosítsa fel őket arról, hogy mindez fájdalomosan érint engem.

Goluchowski visszalépése. A *Hamburger Nachrichten* csütörtöli száma a következő hirt közölte: Mint Bécsből jelentik, ott az a hír van elterjedve, hogy gróf Goluchowski külügyminiszter elbocsátását kérte. A hirt ugyan cáfolgatták, de illetékes helyen nem kételkednek abban, hogy azok a kellemetenségek, amelyek a galíciai poroszellenes tüntetések idéztek elő, még mindig érezhetők és összefüggnek a visszalépés hírével. Az a körülmény, hogy a galíciai helytartó Czartoryski beszédét válasz nélkül hagyta, Berlinben nagy felháborodást keltett és a bécsi német nagykövet nyomatékosan kifejezte kormányának azt a kívánságát, hogy a lembergi tartománygyűlés dolgában hivatalosan tenni kellene valamit. Bécsben továbbá azt beszélik, hogy a galíciai helytartó visszalépését, amelyet rövid idő múlva várnak, Berlinben elégtételt fogadták Czartoryski herceg beszédeiről. E hírekről nem állunk jót, de nekünk is az a véleményünk, hogy az osztrák kormány Lemberg dolgában elégtétellel tartozik a német kormánynak.

Hasonló értelemben cikkeztek egy orosz lap is. A pétervári *Vjedomoszt* legutóbbi számában Bülow beszédeivel foglalkozik és ezzel kapcsolatban hosszabb cikket közöl a külpolitikai helyzetről. A lap azt jelenti, hogy Goluchowski külügyminiszter nemcsak megváltik állását és helyébe báró Aehrenthal pétervári osztrák-magyar nagykövet kerül az a monarchia külügyeit nem annyira a hármasszövetség szellemében, mint inkább az orosz birodalomhoz való viszony szorosabb dokumentálásával fogja vezetni.

Az idézett két lapnak az a biradása teljesen alaptalan. Goluchowski visszalépéséről szó sincs.

Delcassé nyilatkozata Albániáról. Kezéssel a tripolizai egyezmény megkötése után a *Giornale d'Italia* című római lap párisi levelezője meginterviewolta Delcassé francia külügyminisztert, aki oly sajátosság módon nyilatkozott Oroszország albániai terveinek jövőjéről, hogy azt a benyomást keltette, mintha Franciaország és Oroszország mihamarább kezére járnának Oroszországnak Albánia meghódításánál. Ez az eset még mindig időszerű, annyira, hogy a francia kormány különféle kellemetenségek elkerülése végett ma kénytelen volt félhivatalos kommunikációban szóvá tenni Delcassé kijelentését. A francia külügyminiszter a következőket mondta az újságíróknak:

— On ismeri Albániát és jól tudja, hogy Oroszország Albániaira vonatkozólag egyetlen hatalmasságnál sem talál oly előzékenységre, mint Oroszországnál, amely tökéletesen elősmeri Oroszországnak a Szerbia, Macedónia és az Adriai tenger közt fekvő területekre való igényeit.

Mihelyt ez az interview az említett olasz lapban megjelent, Bécsben alkalmat adtak az ott akkreditált francia nagykövetnek, de *Reverseaux* márkának, hogy Delcassé nyilatkozatáról elmondassa megjegyzéseit. A nagykövet magyarázatai abban csúszosodtak ki, hogy Delcassé az idézett passzust kérdő mondat alakjában intézte az újságíróhoz. Bár ez a magyarázat nem firtatták tovább a kérdést, nyilván azért, mert már magának e magyarázatnak hiányossága is eléggé beszédes.

Ezt érezhette a párisi kormány is, mert ma szükségesnek látta a Havas-ügynökség útján a következő kommuniké közzétételét:

Páris, január 11.

A Havas-ügynökség jelenti: Égy Rómában megjelenő lap tudósítójának Delcassé külügyminiszterrel állítólag folytatott beszélgetését közli, amely szerint a miniszter bizonyos nyilatkozatokat tett volna Oroszországnak a Balkán-félszigeten való szerepéről. Felvagyunk hatalmazva arra, hogy ezeket a nyilatkozatokat, amelyek egyáltalán nem tevődtek, koreken megcáfoljuk.

Szerbia pénzügyi válsága. A szerb pénzügyek szomorú és csaknem gyógyíthatatlan válságáról minap hirt hozott a *Neue Freie Presse* s lapunk is. A szerb kormány sietett ezeket a híradásokat megcáfolni. Erre az idézett bécsi lap a következőket jegyezi meg:

A leghatározottabban fíntartjuk a szerb finandális válságról szóló értesülésünket. Információinkat illetékes és jólértesült forrásból szereztük, akik

az igazságnak megfelelően jellemezték a dolgok állását. Nagy merészségnek tartják azt, hogy Szerbiában a valóság meghazudtolásával, annyira sietnek a demetivel. Nemcsak sajnósan fogják tapasztalni Szerbiában, hogy az, amit most mindenáron el akarnak rejteni, egy komor napon előtűnik is *szomorú faktumná fog válni*, amit aztán nem lehet majd a nagyvilág szemé előtt tárgyaltani.

Bülow újabb beszéde.

Budapest, január 11.

Gróf Bülow ma megint beszélt a birodalomgyűlésen, s alkalmat vett magának arra, hogy megingassa azokat a kételyeket, melyek nevezetesen Olaszországnak a hármasszövetséghez való ragaszkodása iránt támadtak — ama beszéd után, amelyben ugyancsak Bülow legutóbb a hármasszövetségről nyilatkozott. Azután rehabilitálta a németek előtt a Kínában járt német katonákat. Az úlésről a következő táviratunk érkezett:

Berlin, január 11.

A birodalomgyűlés ma folytatta a költségvetés tárgyalását. *Sattler* (nemzeti szabadelvű): Különbség teendő a közt, hogy egy képviselő nyilatkozik-e valamely idegen ország viszonyairól vagy pedig egy egész tartománygyűlés foglalt-e állást aminet Galiciában történt. A mi társadalmilag helytelen, még kevésbé mondható a birodalomgyűlésen. Szóló aztán Spahnak a strassburgi egyetem történet-tanárává való kinevezéséről beszél, amely nagy izgatottságot keltett. Hiszen nincs katolikus és protestáns történelem. Spahn kinevezése egy lépés arra, hogy a németeket vallásuk szerint mindinkább elszakítsa egymástól.

Köller elzász-lotharingiai miniszter tulásnak mondja *Sattler*nek a Spahn-ügyre vonatkozó nyilatkozatát. A strassburgi katolikus diákok nagy számára való tekintettel és azért, mert ő protestáns tanár mellett csak négy katolikus tanár működött a strassburgi egyetemen, azt kívánja az elzász-lotharingiai tartományi bizottság, hogy a történelem megüresedett tanszékeire katolikus tanárt nevezzenek ki. A császári kormány teljesítette ezt a kívánságot. Az országban uralkodó izgatottságot mesterségesen szította a sajtó és jogosultsága egyáltalán nem volt.

Bebel hosszabb beszédben különféle kérdésekkel foglalkozik, köztük a hármasszövetséggel és a kínai kérdéssel. Chamberlain beszédére vonatkozólag azt mondja, hogy a német-francia háborúban csakugyan csunya dolgok történtek. A német katonák is eldurvultának, ha olyan háborút kellene viselniök, aminőt most az angolok viselnek.

Gróf Bülow birodalmi kancellár *Bebel* szemben hangszózza, hogy ésszerű világpolitika és ésszerű belpolitika közt — és csakis ilyen jog követhet — nincs ellentét. *Bebel* képviselő, aki a világpolitikának határozott ellensége, velünk szemben nem nyargalhat a világpolitika paripáján, ha csak előbb meg nem szavaz legalább három flotta-javaslatot. *Bebel* azt mondta, hogy hármasszövetségbeii szövetségeseinkben bizalmatlanság él velünk szemben. Tejes nyilatkozás kijelentem, hogy szövetségeseinkben semmi bizalmatlanság sincs ellenünkben. Tegnap az az örömm volt, hogy táviratot kaptam Rómából, mely szerint tisztelt barátom, *Prinetti* miniszter, azt mondta nagykövetségünknek, hogy abban a beszédben, melyet néhány nappal ezelőtt a világpolitikáról mondtam, egy szó sincs, amelyet ő alá nem írta. A bécsi sajtóbeli meggyőződhetnék *Bebel*, hogy ezeket a tejetéseimet ott is körülbelől ugyanígy itétek meg.

*Bebel*nek kínai politikánkra vonatkozó fejtegetései meggyőző bizonyítékok szolgáltatnak a mellett, hogy a szociáldemokraták a kínai kérdésben mindig oly álláspontot foglaltak el, melyet a német nép nagy többsége sem nem oszt, sem meg nem ért. Szeretném egyszer látni, hogyan hatna, ha Párisban vagy Londonban egy képviselő saját országának politikájáról és hadseregéről ugy beszélné, mint *Bebel* az imént (Igen helyes!) Természetesen vannak angolok és franciák, akik igen szívesen látnák, ha *Bebel*nek eme nézeti tegegentuli politikánkról, gyarmati politikánkról, világpolitikánkról, minden hatalmi kérdésben és nemzeti kérdésben Németországban uralomra jutnának. De nagyon kevés angol és francia van, aki saját országára vonatkozólag ilyen felfogást táplálna. *Bebel*nek a csapataink által Kínában elküvetett kábalsókra vonatkozó állításaira a hadügyminiszter fog válaszolni. Minden hiteles bir megegyezik abban, hogy csapataink, mint mindig, ugy Kínában is kitüntették magukat bátorságuk és emberiségük által és ha a francia, angol és olasz hadügyminiszterek már rég kijelentették parlamentjeikben, hogy katonák semmi méltatlant nem követtek el, én ezt legalább is ugyanazzal a határozottsággal jelentem ki. (Bravó! jobbról.) Oly események ismétlődése ellen, amilyeneket egy évvel ezelőtt Kínában láttunk, a hatalmak intézkedéseket tettek annyiban, amennyiben lehetséges volt tekintettel a kínai birodalom belső politikai viszonyaira és óriási kiterjedésére és a nélkül, hogy ott tuiságos anganzisoznak magunkat. Azt hiszem, hogy a legutóbbi mástételi események nem mutattak el hatás nélkül a kínai kormányra és a kínai népre. A kínaiaknak nem hagyatott tenni kétség arra nézve, hogy ahol a barbárság ellen való haroról van szó, az európai hatalmak egyetértének és egyetértők maradtak.

nak. Régi tapasztalat, hogy midőn keleti hatalmak érintkezésbe jutnak az európai civilizációval, ez első sorban szociális és gazdasági harcokra vezet. Ezeket keresztül kell menni, mint egy zivataron, vagy egy árnyon. Reméljük, hogy *Kína megnyitása az európai kultúra előtt* mostantól kezdve zavartalanul fog lefolyani. A hatalmak e tekintetben mindenesetre teljes egyetértésben megtekintik minden intézkedést.

A birodalmi kancellár azután ismételi a birodalomgyűlésen a kínai politikára vonatkozólag régebben kifejtett programját, mely minden lényeges pontban el van érve. Németország biztosította magának pozícióját a távol Keleten, mint nagy világhatalom. Békésnek, mérsékeltnek és higgadtan mutatkoztunk és nem hagyunk fenn kétséget az iránt sem, hogy amint idegen jogokat tisztelünk, úgy megkívánjuk azt is, hogy a mi jogainkat tiszteljék. Megtartottuk és megszilárdítottuk pozíciókat Santungban, biztosítottuk egyenjogúságunkat a Peiho és Jangcekiang mentén. Németország a kínai zavarokból gyengítettlenül és nagy tisztességgel került ki. — A birodalmi kancellár végül határozottan visszautasítja Babel támadásait, melyek a német hadseregnek a német-francia háborúban tanúsított magatartása ellen irányultak. (Élénk tetszés.)

Gosler hadügyminiszter kiemeli a kínai keresztények halálmegvetését, melyet hitükért tanúsítottak. A boxerek 80.000-nél több kínai keresztényt gyilkoltak meg. A hun levelek bizonyítatlanul maradtak. A németek Peking bevételénél nem zsákmányoltak, mert nem is voltak ott. A hazatérés alkalmával lemondtak a zsákmányról. Az a kevés dolog, amit találtak, vásárolt dolog volt. A tábornok utasítást adott, hogy az asztronómiai eszközöket a hadikülségek fedezésére foglalják le, mintán Francia részről azt javasolták, hogy azokat az eszközöket, amelyek állítólag Pekingből származtak, szállítsák vissza, mely javaslatnak eleget is tettek.

London, január 11.

A német birodalomgyűlés tegnapi ülésén történetről a *Times* ezt írja: Ritkán, vagy talán sohasem történt még, hogy ily durván megsértették volna valamely parlamentben egy barátságos nemzetet és amennyire emlékszünk, soha sértést oly enyhe hangon vissza nem utasított az idegen hatalmasság képviselője. Mint ahogy gróf Bülow utasította vissza Liebermann szavait. Barátságos állam miniszterétől elvárhatjuk, hogy kezekezzon visszautasítsa a fiúe hatalára mondott sértést és pedig tekintettel nemcsak azokra az angol katonákra, akik elesetek, hanem azokra is, akik még élnek. A *Daily News* ezt írja: Gróf Bülow nem választhatott volna jobb módot az incidens befejezésére, mint hogy visszautasította Liebermann támadásait. Bülow úgy beszélt, mint böles politikus, aki békét akar. A brit hadsereg megvédésével lovagias érzelméről tett tanúságot. A többi lap nem kommentálja a beszédet, csak a *Standard* veszi szigorú kritika alá.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, január 11.

Ismét egy angol miniszter nyilatkozott az európai közvéleménynek Angliával szemben való ellenségességéről. *Balfour* Manchesterben nem beszélt olyan pöffeszködő hangon, mint a minap Chamberlain, nem emlegette díszeskedve az angol elszigeteltséget, sőt inkább reklamáta az angolok számára a megillető helyet a nemzetek családjában. Dícsérte az angol hadsereg vitézségét és emberségét, de a mellett méltatlankodó hangon szólt a kontinentális sajtó szakadatlan gyalázkodásáról. Nem vitatkoztunk az angol miniszterrel, hanem inkább kiemeljük még beszédéből azt a passzust, hogy a délafrikai guerilla-harc egyre kisebb területre szorult össze. Ezzel szemben alábbi távirataink arról adnak hírt, hogy De Wet jelentékeny haderővel dél felé nyomul s be akar hatolni Fokföldre, tegnapi pedig harcra is keveredett Delisle tábornokkal. Mindez nem jelenti a „guerillaharc kisebb területre szorulását.”

London, január 11.

A Reuter-ügynökség jelenti tegnapi kelettel: *De Wet, akinek nagy hadereje van, tegnap reggel Delisle tábornokkal harcra keveredett. Delisle hevesen ügyzta az ellenséget.*

London, január 11.

A *Standard*nak jelenti Pretóriából tegnapi kelettel, hogy *De Wet dél felé nyomul előre. Azt hiszik, hogy be akar hatolni Fokföldre.*

Johannesburg, január 11.

Müner a városházán rendezett lakomán azt is mondta, hogy *Anglia nem akarja kiirtani a boerokat, akiknek mindig fontos, de többé nem uralkodó elemnek kell maradniok. Nagy Johannesburg annyit, mint nagy Transvaal s ez Anglia javára esnek a mérlegbe.*

Manchester, január 11.

Balfour, a kincstár első lordja ma egy nagy gyűlésen beszédet mondott, amelyben kiemelte, hogy a délafrikai guerilla-harc egyre kisebb terü-

leten játszódik le és a guerilla-csapatokat mindinkább visszazoritják. Ő is osztozik *Rosebery*nek abban a nézetében, hogy az európai kontinensen uralkodó *angolellenes hangulat komoly dolog. Rosebery* egyetért a kormányval abban, hogy ezt a jogos háborút emberségesen folytatták. Reméli, hogy *Rosebery*nek ez a kijelentése külföldön jó hatást fog tenni. Az angolok nem akarnek foglalkozni a kontinentális sajtó szakadatlan gyalázkodásainak szennyes árvival. (Tetszés.) Bizonyos undorral és bizonyos közömbösséggel utasítják ezt vissza. Ő is ilyen utatlatot érez, de sajnos, nem nézheti közömbösen ezt az ügyet. Nagyon komoly dolognak tartja ezt a jelenséget, mert Angliát és a többi európai és amerikai civilizált nemzeteket minden féltékenykedés mellett is közös testvéri kötelek fűzi össze. És ha ilyenformán mindnyájan a nemzetek egy családját alkotják, milyبالغás, ha ennek a családnak egyik tagja vagy egyes tagjainak csoportja a családnak egy másik tagját úgy féltreírta vagy gyalázza, amint Angliát féltreírta és gyalázzák. (Tetszés.) Ha kellemetlen is féltreírni, épp oly kellemetlen valakit féltreírni. Azoknak az embereknek kevés hasznuk lesz belőle, ha helytelen képet alkotnak maguknak olyan nagy nemzetnek a jelleméről és tulajdonságairól, amilyen az angol és habár neki eszéigában sincs azt mondani, hogy az angolok a nemzetközi politikában és más téren is a legtöbb bajjal küzdenek, Anglia mégis kellően meg tudja érteni környezetét. A határozott rosszakaratú ilyen kifejezések mindenesetre megingatták egy pillanatra a civilizáció haladásában való hitet. Micsoda értéke van a közvélemény nyilvánulásának, ha azt látjuk, hogy ilyen alacsony alakban mutatkozik? Akik ezért bármiképp is felelősek, éppúgy felelősek a továbbfejlesztésnek, a közvélemény és a közlekiismeret szanalásának megakadályozásáért. Az ő nézete szerint valamely nemzet hadseregének bátorságát és emberségét nem lehet jobban dicsérni, mintha azt mondják, hogy *megközelíti vagy eléri a bátorságnak és emberségnek azt a fokát, amelyet az angol katonák Dél-Afrikában tanúsítottak.*

London, január 11.

A Reuter-ügynökség jelentése szerint elhatározták, hogy Antigua szigeten (Kis-Antillák) tábort állítanak boer toglók számára. Egy katonatiszt oda utazott, hogy megfelelő helyet szemeljen ki erre a célra.

HIREK.

Az ó-haza.

Nagy fűzet érkezett ma Amerikából. Sok képpel. Fáj, hogy olyan diszes, hogy annyit kóph pénz bele tudott fektetni a kiadója, Kohányi Tihamér ur. Bár csak négy oldal lenne az egész, olcsó, rossz, itatóspapírosra nyomva, bár sirna le róla a nyomorúság. Aki pénzt keres rajta, Kohányi Tihamér ur bizonyára olyan derék magyar ember, hogy ő maga is ezt szeretné. Bár volna Amerikában olyan kevés a mi vérünkbeli való ember, hogy ne bírnák el annak a kréta-papírosra nyomott, pazarszép albumnak a költségeit, amivel a Clevelandban megjelenő Szabadság című lap megünneplte a tizenötödik fennállás jubileumát. Ha tengerének-lengének ott pár százan, közülük a többség olyan elem, amit szivesebben tudunk Amerikában, mint itthon, ha ez a Szabadság című lap, amit megkapunk hétről-hétre, nem lenne akkora, mint a *Times*, nem lenne olyan újság, aminek már a formája, a sporolósan, punktum betűkkel sűrűn telenyomott lapjai arra vallanak, hogy tekintélyes olvasópublikuma van, — az lenne nekünk jó. Ha a clevelandi magyarság újsága pompásan jubilálja a tíz esztendő, az nekünk szomorúság. Amit ő nyer, azt mi elveszítjük és elveszítjük esztendőről-esztendőre, s mivelhogy mi nem vagyunk amerikaiak, hanem lassu mozgású, csendes eszű magyarok, veszítjük a legteljesebb bizonyossággal. Tudniillik míg a clevelandi magyar lap albumot csinál a maga jubileumára, mi a kérdés legelején vagyunk s azon tanakodunk, hogy: — mik a kívándorlás okai.

A jubiláris újságban pedig pofoncsap minden valamicskét magyar embert az a kifejezés, amivel sorról-sorra találkozunk, az: ó-haza. A haza, amit nem szabad összetéveszteni az igazival. Az ócska, a levett kabát. Amivel szemben bizonyos kapcsolatot

megőriz magában a tulsóvilágbeli magyar is, a nyelv jussán, a születés jussán, azon a réven, hogy a költők által sokszor megemlegetett, de a valóságban minden jelentőség nélkül való bölesó itt ringott, — ami azonban már elmúlt. Vége neki. Az új következett a helyébe, az az új, amit körülölel a yankee tenger és ami ránk nézve már éppen csak annyiban létezik, hogy tudjuk, hogy valahol még vannak emberek, akik magyarul beszélnek. Ha a szomszéd-országnak újra eszébe jutna az, hogy belénk, itthonvalókba befojtsa a lelket, számolhatnánk akár a számojókedekkel is a védelemben, segítségünkre jöhetne cseh, morva, lengyel, talján, bárki, — de végképpen, tökéletesen, vigasztalanul elveszett számunkra az amerikai magyar. — Az a magyar, akinek a jubiláris újságszámába éppen csak az otthonra való emlékezés kedvességeképpen, a külföldre vetett ember melancoliájának legyezgetésére került első helyre, az areképek között, egy kételő kefélt szakállu öreg embernek, Ferenc Józsefnek a képe. Az igazi első ember nekik már nem a király, hanem az elnök, a második kép, aki ahogy beteszem a könyvet, ráborul a magyar királyra és agyonnyomja. Az új haza élén álló ember. A régiebe belekerült valahogy a polgár, bele-nőtt, a nélkül, hogy válogathatót volna. A régi állapot a gyámóitalan. Az új az öntudatos — és odaát sok-sok ezer magyar annak a politikának a helyességén, vagy helytelenségén törte a fejét, míg én itt szomorúan irkálók, amit Rosevelt ur csinál. Én se léteztem neki, őn se, tisztelt olvasóm, és ez az egész Duna-Tisza-vidék se. Csak valami emlék, hogy mi vagyunk az ó-haza. Az elmúlt haza... És ez a szegény nemzet pusztul, iszonyuan pusztul, amíg mi theoretikusnak, nagyon sok, ennél sokkal haszontalanabb kérdés árnyékában azon tündünk, hogy mi lehet ennek az oka.

Valami nagyon, de nagyon triviális hasonlat jut az eszembe. Ne tessék megharagudni érte. Szegeden, az én nagyon is fiatal zsurnaliszta koromban szepet, sokat lumpoltunk. Velünk volt néha egy építész is. Nap-pal jőzán ember, éjjel részeg. Olyan részeg, hogy megesett vele az is, hogy leesett az asztal alá. Amikor kimászott, nagy indignációval azt kérdezte, hogy: — miért? Csak azt tudnám, hogy miért? Minden egyéb okot el tudott képzelni, csak azt nem, hogy részeg, és a legtermészetesebb aktus esett meg vele, amikor le került az asztal alá. — Hát körülbelül így vagyunk a kivándorlással. Kótyagosan kelünk ki az asztal alól és azt kérdezzük, hogy miért? Vajjon miért? — Hát azért, kérem, mert tehetetlenek vagyunk. Nem tudunk megállni a lábunkon. Járnai még kevésbé — s míg ez az egész ország a legkeservebb közgazdasági válság kiheverésére, a lét máról-holnapra való kiküzdésére szedi össze minden energiáját, odaát olyan albummal ünnepli az újsága jubileumát Kohányi Tihamér írótlars, amilyet mi, itthon maradtok megirigyelhetünk tőle.

Mi, az ó-haza, mi, a semmi, az emlék, a hangulat...

Kohányi ur, nem én, hanem énben az állapot az arcunkba kergeti a vért. Mi itt mihasznáskodunk s elvi nyavalygással teszszük azt a borzasztó kérdést, hogy: pusztulunk, veszünk, önk meg épülnek odaát. Mennyi templom, mennyi iskola, hatalmas gyárak, műhelyek, amiben mind a mi tőlünk elszakadt magyar szó, magyar munkaerő az érték... És mi itthon, olyan esztendőben, amikor talán kegyetlen vámháborúban kell bebizonyítanunk, hogy emberek vagyunk a talpunkon, azt a diót kopogatjuk, hogy miért hagytak itt bennünket azok, akik egy másik világ sziklatalajában is gyökeret tudtak verni... Az erősek... És sirunk mellette egy sort. És ankéztünk, az okokat keresgélve. Kohányi ur, ez az albumos jubileum rosszul bánt el mára az ön alulírott szerény szolgálójával.

Budapest, január 11.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Január 15-én új előfizetést nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, módóztassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Lapunk legközelebbi száma hétfőn délután jelenik meg.**

— **Udvari vadászatok.** Műrzsztögből jelentik, hogy a király a kedvező idő mellett folyt vadászatok befejeztével *Ferenc Szalvátor* főherceggel, *Lipót, György és Konrád* bajor hercegekkel és a többi vendégekkel ma visszatért Bécsbe.

— **Rainer főherceg születésnapja.** Rainer főherceget ma 76-ik születésnapja alkalmából a főherceg palotájában személyesen üdvözölte *Otto* főherceg és neje, továbbá *Ferdinánd Károly* főherceg, *Ferenc Ferdinánd* főherceg és neje még tegnapelőtt érkezett ide. A gratuláló-ívre feliratkoztak: *Gruscha* biboros hercegek, *Goluchowski* közös külügyminiszter, *Kállay* közös pénzügyminiszter, gróf *Széchenyi Gyula* a király személye körüli miniszter és sok más előkelőség. Délután ebéd volt a főhercegnél.

— **Miniszterek ebéde.** Gróf *Széchenyi Gyulánál*, a király személye körüli miniszternél ma délután Bécsben ebéd volt, amelyen *Szell Kálmán* és *Koerber* miniszterelnökök is megjelentek.

— **Főhercegek és főhercegnők jótékonyága.** A N. W. T. arról értesül, hogy a főhercegnők és a főhercegek közt mozgalom indult meg egy jótékony-célú kiállítás rendezése céljából. Azt tervezik, hogy az uralkodó család tagjainak festményeit összegyűjtik és kiállítják. A művek eladásából és a belépti díjakból befolyó összeget jótékony intézmények és a szegények közt fogják kiosztani. A kiállítás nagyszabásúnak ígérkezik, mert a főhercegek és főhercegnők közt igen sokan festenek.

— **A német trónörökös utazása.** Bécsből távozik, hogy a német trónörökös legközelebb a Hohenzollern-yachton Amerikába utazik. A yachtot már készítik a nagy utra.

— **Kossuth Ferenc állapota.** Kossuth Ferencnek, az országgyűlési függetlenségi és 48-as pári elnökének állapota egyre javul. Naponta már hosszabb időt fenn tölt s a hétlőn reggel 9 órakor tartandó pest-megyei bizottsági tagok érkeztétől már valószínűleg 6 fog elnökölni. Háziorvosra, *Müller Kálmán* egyetemi tanár naponta meglátogatja a lábadozó beteget.

— **Iskolaorvosok a miniszternél.** Ma délután tisztelt *Wlassics* miniszternél az iskolaorvosok küldöttsége, melynek tagjai *Bláskó György*, *Schuschny Henrik* és *Waldmann Fülöp* doktorok voltak. A küldöttség vezetője dr. *Schuschny* emlékiratot adott át, melyben az iskolaorvosok kívánásai vannak felsorolva az iskolaorvisi intézmény tervébe veit reformja tárgyában. A miniszter a küldöttséget barátságosan fogadta és megígérte, hogy az iskolaorvosok kívánásait figyelembe fogja venni.

— **Az amerikai Szabadság jubileuma.** A Clevelandi Szabadság diszes karácsonyi albummal ünnepelte meg fennállásának tízéves jubileumát. Az albumot a jubiláló újság érdemes szerkesztője, *Kohányi Tibamár* szerkesztette. Hű képét adja ez a diszes füzet az amerikai magyarság viszonyainak, közleményei valóságos monografiák; a szövegrészt érdekes illusztrációk teszik változatosá. Az albumot *Abrányi Emil* az amerikai magyarokhoz című ódája vezeti be. A költemény hatásáról az amerikai magyar újság ezt írja: — „Aki az amerikai magyarokhoz írott ezt a magas szárnyalású versét elolvassa, könnybe lábadt szemekkel fog gondolni az elhagyott édes magyar hazára.”

— **Egyetemi élet.** Az egyetemi reformpárt *Wlassics* Tibor elnöke alatt megtörtént mai ülésén egyhangúlag el fogadta *Szelada Jenő* indítványát, hogy hetenként népszerű előadásokat rendezzenek a különböző munkás-klubokban. A párt nagymérvű agitációt fog kiejteni az egyetemi ifjúság körében; e végből egy hatos-bizottságot szervezett *Smerka* Ferenc elnöke alatt, amely érintkezésbe lép a terv kivitelezését a munkásegyesületek vezetőivel.

— **A Jenai párbaj.** Jenából jelentik, hogy a haditörvényszék *Thieme* hadnagyot, aki nemrégiben párbajban agyonlőtt egy *Held* nevű diákot, enyhítő körülmények elismerése mellett két és egy negyedévi várfogságra ítélte.

— **Dráma a Jegestengeren.** *Revalból* táviratkoztak, hogy a *Stenekaar* szigetén elvált egy jégdarab, amelyen harminc halász és tíz ló volt. Az emberek közül csak egy tudta még elérni a szigetet. A *Jermák* jégtörő hajót kiküldték a szerencsétlenek kiszabadítására.

— **A trónkövetelő.** Arról a fejedelmi székéről van szó, melyet *Marconi* hódított meg magának a tudományos világban drótnélküli távirófény. Ezt a trónusot döntötte most egy *Wiggins* nevű amerikai elektrotechnikus, aki pórt indított *Marconi* ellen s azt állítja, hogy a találmány oszméletét *Marconi* tétele plagizálta. A derék embernek aligha van igaza, vagy ha csak egy szemernyi jussa is volna a *Marconi* telegrafjához, kétségtelen, hogy túrelmes ember. Három éves találmányhoz való jogát csak most emlegeti. Egy kissé későn.

— **Félmillió család alapítvány.** Nagy értékű alapítványt tett családja részére gróf *Dessewffy* Pál kaponczai nagybirtokos. Ötszázezer korona értékű záloglevelet bízott a vallás- és közoktatásügyi minisztérium kezére azzal a rendelkezéssel, hogy annak kamataiból a *Dessewffy*-család fiugymerkei felneveltesselek és kellő kiképzetésben részesítsenek. Az alapítót — mint különben alapítólevelében maga is jelzi — az a célzat vezeti, hogy a teljes elszegényedés esetén ne legyen a család egyes ágai előtt az út elzárva, hogy fiaiból a haza részére hasznos polgárokat neveljen.

Az alapítvány címe: „*Cserneki és tarkói Dessewffy* Pál nevelési ösztöndíj-alapítvány”. Kamatai 2000 koronás ösztöndíjakban a következők ág. ev. családtagok törvényes házaságából származott fiugymerkei között osztanak szét: I. *Dessewffy Miklós* András, II. *Dessewffy* András *Arisztid*, III. *Dessewffy* Tamás és Géza, IV. *Dessewffy* Ödön, V. *Dessewffy* Bertá férezett néhai *Bánó Miklósné*, utóbb *Bánó Györgyné*től származott fiugymerkek. 6 éves koruktól 26 éves korig, tudományos kiképzésük és sikeres előmenetelük esetén, ha 6 éves koruktól kezdve megfelelő nevelésben részesülnek, 10 éves koruktól kezdve pedig nyilvános helyen folytatják tanulmányaikat. Az ösztöndíjat a meghatározott életkorig meg abban az esetben is élvezik, ha tanulmányaikat 26 éves koruk előtt befejezték volna. A *Dessewffy* Miklós András és András *Quintia* ágaiból leszármazott fiugymerkek valamenyien jogosultak a 2000 koronás ösztöndíjra, míg a *Tamás, Géza, Ödön* és a *Bánó* ág utódai közül egyenként és egyszerre csak egy fiugymerke bir jogosultsággal az ösztöndíjra és pedig korszerinti sorrendben. Ha oly csekély a jogosultak száma, hogy a kamatokból — a költségek levonásával — nagyobb összeg maradna fenn, abban az esetben a közoktatásügyi miniszter és a gondnok elhatározásával a 2000 korona 4000 koronára is felemezhető. Abban az esetben, ha a család ágostai hitvallás ága kihal, úgy a család róm. kattu. vallású következő ágai tarthatnak igényt az alapítványra: *Dessewffy* Ferenc *Imre*, *István*nak, továbbá *Dessewffy* *László* és *Kálmán* fiainak, *Aurél* és *Manó*nak utódi. Ezek kihalásával a kamatok jövedelmének fele az eperjesi kollégiumot, a másik fele *Eperjes közönségét* illeti meg azzal a meghagyással, hogy az bármely hazafias kulturális célra fordítható legyen.

Az alapító a gondnok személyéről is intézkedik. Meghagyja, hogy azt a közoktatásügyi miniszter a családtagok meghallgatásával nevezi ki. Csupán azt szabja feltételül, hogy gondnoknak nem a családhoz tartozó protestáns vallású megbízható ügyvédnek kell lenni. Díjazását a családi tanács alapítja meg. Végül meghagyja, hogy a család nagykoru írfértaját minden év szeptember 1-én *Eperjesen* egybegyűlni tartoznak az esetleges intézkedések megtétele végett. Az alapítvány az alapító elhunytá után lép csak érvénybe.

— **Meggyanúsított képviselő.** Dr. *Pichler* Győző országgyűlési képviselő a következő nyilatkozat közlésére kérte fel lapunkat:

Nyilatkozat. Napok óta híresztelik, hogy a rendőrség által szétgrasztott *Grosshändler*-féle roulette-bank játékosai között én is ott voltam. Ma e hír a *Népszavában* meg is jelent. Kijelentem, hogy e híresztelés rosszakaratú rágalom. Sohasem voltam *Grosshändler* né és csak a hírlapokból tudtam meg, hogy ott egy roulette-bank létezett. A *Népszava* ellen megindítom a sajtópórt és ha megtudom e rágalmozó hír terjesztőjét — radikális módon fogok vele elbánni.

Dr. *Pichler* Győző, orsz. képviselő.

Készséggel adtuk közre ezt a nyilatkozatot s csak azt a megjegyzést fűztük hozzá, hogy kevés szükség volt rá, mert akik *Pichler*t ismerik, tudják, hogy parlamentünknek ez a derék, munkás tagja fölötte áll az ilyen ostoba és rosszakaratú pletykának.

— **Huszonöt év.** A *Pesti Könyvnyomda Részvénytársaságnál* ma szép ünnepély folyt le. *Fürtinger* Károly, az ismert bibliografus ma ülte meg a társaság szolgálatába való lépésének negyedszázados jubileumát. Az ünnepen *Tanai* József művezető hosszabb beszédben méltatta a jubiláns érdemeit, majd maga *Falk* Zsigmond vezérigazgató szép szavak kíséretében közölte, hogy a nyomda igazgatósága nagyobb összegű jutalomban részesítette ez alkalomból *Fürtinger*-t, hivatalnokársai diszes kivitelű emléklappal lepték meg a jubilánst.

— **Házasság.** *Halsek* Wolf, a *Heitere Blätter* szerkesztője, nőül vette öz. *Jonoviténé Hirschl* Emma asszonyt.

Robinson Jakab földbirtokos eljegyezte *Klüber* Regina kisasszonyt Budapesten.

— **A III. ker. iskolaszék** e havi ülésében *Benedek* Sándor közigazgatási bíró elnöke alatt a folyó ügyekben kívül több fontos tárgyat intézett el. Hosszabb vitát provokált a kisdödvők felügyeletének a kérdése s az iskolaszék előterjesztést intéz a tanács-hoz, hogy a most jóformán felügyelet nélkül álló óvodák a legközelebb eső iskola igazgatójának az ellenőrzése alá helyeztetessenek s az óvónők az iskola tantestületéhez tartozzanak. Remélhetőleg a tanács meg fogja valósítani ezt a praktikus gondolatot s ezzel sok anomáliának és panaszoknak fog gátat vetni. Másik fontos tárgya volt az iskolaszéki ülésnek a tagok számának szabotása. Köztudomás szerint ugyanis a III. kerületben csak egy iskolaszék van s ez most az összes fővárosi iskolaszékek között a legnagyobb, hatáskörébe 8 elemi iskola és 7 kisdödvő óvónak felügyelete tartozik, melyet az iskolaszék a tagok mai létszáma mellett ellátni immár képtelen. Ez okból azt javasolja a tanácsnak, hogy a III. kerületi iskolaszék rendes tagjainak létszámát 40-re emelje fel. A kerületre nézve nagyfontosságú az iskolaszéknek az a további határozata, hogy az épülőfélben levő *Vörösvári-ut*i elemi iskola egyszersmind gazdasági népiskola is legyen. Az iskolaszék ez óhajának teljesedése igen fontos a kerület szegényebb polgárságára nézve, melynek gyermekei a gazdasági népiskolában már gyermekéveikben gyakorlati oktatást nyerhetnek a szölkültúrának és a konyha-kertészetben. Óbudának ma is híres már a paradicsoma és hónapokra a budapesti piacot, alkalmat kell tehát nyújtani, hogy a szegény nép keresőképessége e téren fokoztassék.

— **Főnökök az alkalmazottakért.** Az állástalan kereskedelmi alkalmazottakat segélyező bizottsághoz eddig *ezernél több* segélykérvény érkezett, s a bizottságnak állandó munkásságra kellett vállalkoznia, hogy a tömegesen érkező kérévényeket elintézhesse. Mint hogy minden egyes kérévnyt csak lelkiismeretesen beszerzett információk után intéz el a bizottság, s minthogy a segélykiosztásnál egy-egy detektiv is jelen van, aki ügyel, hogy foglalkozászerű kéregetők vagy rovott előéletű egyének a segélyre igazán méltók elöl ne vigyék a segítséget: a mozgalom iránt érdeklődők nyugodtak lehetnek, hogy segítségét csakis az igazán érdemesek, az ünhibájukon kívül nyomorba jutott alkalmazottak kapnak. Az ellenőrzés állandó és lelkiismeretes. A mozgalom iránt egyébként folytonos az érdeklődés. A kereskedelmi kormány *Lóczy* Leó udvari tanácsos közbenjárására ötszáz koronát juttatott a segítő bizottságnak bélyegeken, hogy ezzel is megkönnyítse a gyűjtés munkáját. A pesti izraelita négyzet ismét ötszáz darab tapjegyet adott ingyen, hogy a nyomorgó alkalmazottak közt szétoszthatassék. Így aztán a segítőbizottság abban a helyzetben van, hogy az állástalan alkalmazottakat szükség szerint pénzzel, téli ruhával, cipővel és tápjegyekkel támogathatja. Aki pedig úgy jelentkezik, hogy haza akar utazni, azokat a bizottság vasuti jeggyel látja el és közlegeivel ellenőrzi, hogy az illetők csakugyan elutazzanak.

— **Vasuti szerencsétlenségek.** Könnyen végzetessé válható vonatösszeütközés történt tegnap délután a *beregszászi* pályaudvar közelében. A *Bátyuról* indult személyvonat a beregszászi állomáson előtt összeütközött egy a pályaudvarról elszáradott tehervonattal. Az összeütközés következtében a postakocsi s a közvetlen utána kapcsolt személykocsi kivágódott a sínekről s tetejével lelelel fordulva maradt a töltés mellett. A postás súlyos sérüléseket szenvedett, de a személykocsi utasainak az ijedségen kívül semmi bajuk sem történt.

A *dévény-újfalusi* állomáson tegnap hajnalban egy gyorsabb menetű tehervonat oly erővel ütközött össze egy másik tehervonattal, hogy mozdonya kiskiklott, a többi kocsi pedig valóságos porrá zúzódt. A roncsok a pályatestet teljesen elzárták, aminek következtében az összes, Bécs felé menő vonatoknak reggeli 8 óráig kellett vesztegetniük a pozsonyi állomáson. Először a keleti expresszit indították utnak, utána a többi vonat. Emberélet, szerencsére, nem esett áldozatul az összeütközésnek.

— **A soroksári holttész.** A rendőrséghez tegnap a soroksári csendőrség táviratot intézett, amelyben tudatta, hogy ott a *Duna-ágból* egy késsel megsebzett holttészet iogtak ki. A rendőrség megállapította, hogy az illető *Priviczay* János, jelső-turcsi születésű, 41 éves cipészegéd, aki legutóbb Budapesten, VIII. Gyöngygyök-utca 10. I. emelet 3-ik szám alatt lakott *Milsenberger* Nándor cipészénél. E hó 6-án azzal távozott hazulról, hogy megmúta az életét. Nagyon buskomor, szórakozott volt. Nincs kizárva, hogy öngyilkossá lett a fölötti való bánatában, hogy *Paar* József cipész e hó 1-én elbocsátotta. Távozásakor 16 korona készpénz, egy takarékpénztári könyv s egy zálogjegy volt nála.

Alkalmi könyvpiac!

Mellett bárhol könyvet vásárolna kérje VASS JOZSEF minta-antiquar és könyvkereskedésének (Budapest, VII., Erzsébet-körút 38.) ajándéknak most megjelent megfelelő művekről szóló leszállított áru árjegyzékét.

— **Magántisztviselők Otthona.** A *Magántisztviselők Országos Szövetsége* már hosszabb ideje munkába vette egy általános *Magántisztviselők Otthon* létesítését. A múlt hó elején *Weiss Berthold országgyűlési képviselő* előnközte alatt tartott előkészítő értekezlet magáévá tette a felmerült eszmét s a *Magántisztviselők Otthon* megteremtésére külön bizottságot küldött ki, amelynek feladata egyrészt a már fennálló magántisztviselők klubokkal tárgyalásokat folytatni, másrészt a taggyűjtést széles arányokban megindítani. A mozgalomban az Országos Szövetségén kívül tevékeny részt vesz a *Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyűjtője* és a *Malomhivatalnokok Egyesülete*; a tárgyalások magkezdték a gépgyári tisztviselők és a latormók és fakereskedő hivatalnokok, valamint a szövetkezeti tisztviselők országos egyesületével és remény van arra, hogy azok eredménytelően lezáródnak. Az előkészítő bizottság a napokban küldötte szét a taggyűjtő levelet s már is tömeges aláírások érkeznek vissza. Az Országos Szövetség ezúton is kéri az ország összes magántisztviselőit, csatlakozzanak minél nagyobb számban a megindult akcióhoz, hogy az Otthon minél nagyobb és a magántisztviselők társadalmának vezető faktora lehessen. Az előkészítő bizottság a *Malomhivatalnokok Egyesületének* helyiségében (VII., Erzsébet-körút 27.) permanenciában van és bárkinek is szívesen ad felvilágosítást.

— **Halálozás.** *Dr. Melezer Gyula* ev. ref. esperes, pestvidéki bizottsági tag tegnap délelőtt 10 órakor 74 éves korában Acsakürtön elhunyt. Kiterjedt rokonosság gólyja.

— **A prágai váltóhamisítás.** A prágai váltóhamisításról a következő érdekes részleteket jelentik: A hitelintézet igazgatósága kiderítette a vizsgálat folyamán, hogy a prágai fiókánál elküvetett hamisításban *Mudrock*nak nem voltak cinkostársai, azonban az igazgatóság mégis felfüggesztett több tisztviselőt, mert nyilvánvaló, hogy nagyagság terheli őket. A 200.000 koronás csalást úgy fedezték fel, hogy egy tisztviselőnek egy váltón felírt egy ismert aláírás és összehasonlította azt más váltókkal.

A hamisító huszonnyolc év óta volt a hitelintézet szolgálatában. Ezen idő alatt egyszer sem adott okot panaszra vagy a legesekélyebb gyanúra. Először tegnap reggel irányult egy hivatalnok figyelmébe a hamisító felé; feltűnt neki ugyanis egy gyanús aláírás. Mikor azt jobban megvizsgálták és utána jártak a dolognak, kitűnt, hogy az aláírás hamisított. Erre a fiókintézet két igazgatója *Mudrockot* a trezor-szobába hívta és ott kérdőre vonta. Eleinte konokul tagadott, de mikor a váltótársa szorgos átvizsgálásánál kiderült, hogy az igazgatók aláírása összesen 200.000 korona összegű váltón van hamisítva, bevallotta bűnét. Mindeddig teljesen érthetetlen, hogy az intézet ellenőrző-szervezete és a rendszeres ellenőrzés mellett miképpen követhette el ezt az óriási hamisítást. A váltók kezelése az intézetnél akképpen történik, hogy a váltók a levelezésből a váltóosztályba és innét az értékpapírosztályba kerülnek és úgy látszik, hogy *Mudrock* a hamisított váltókat valahogy becsémpészte, a valódiakat pedig saját céljaira használta fel. Fel kell tételezni, hogy *Mudrock* számos év óta üzte a hamisítást és a hamisított váltók szövevényes elkönnyelése által érthette el azt, hogy a hamisítás így későn jutott naplányra.

— **A osztrák hitelintézet prágai fiókintézetében** tegnap és ma folytatták a vizsgálatot az intézet közegei. Holnap Prágába érkezik a bécsi központ külön bizottsága, hogy folytassa a vizsgálatot. *Mudrock* vallomása szerint már éveken keresztül is elküvetett kisebb visszaéléseket, mert akkori fizetése nem volt elegendő. Állítólag nagyobb összegeket fordított felesége smichovi házában javításra és átalakításra. Fiának házassága is arra készítette, hogy nagyobb összegeket sikkasztson. Ugyanígy tett leánya kihazasításakor. A sikkasztót ma délelőtt átadták a büntetőbírósnak.

— **Bécsből táviratozók,** hogy a hitelintézet prágai fiókánál felfedezett hamisítások következtében a hitelrészvények 5 koronával hanyatlottak, később azonban valamivel javultak s végül csak 2 koronányi hátrányban maradtak.

— **Hítveszélyesség.** Sopron közelében a hercegi uradalom érdekében egy női holttestet találtak. A csendőrség már kinyomozta, hogy egy bányásznaak a felesége az illető és hogy a férje ölte meg a boldogtalan asszonyt, akitől elváltan élt.

(x) **Kísérletek, eredmények.** A meghűlésből eredő csúsz-és köszvényes fájdalmak legkínzóbb megbetegedések nevezhetők már azért is, mert olykor egész évtizedig tartó különféle gyógyítási kísérletek, sőt hirnevös gyógyfürdők használata is eredménytelen marad. Ezért mindenkinek fontos tudni, hogy létezik egy szer, melyről minden kétséget kizárólag be van igazolva, hogy még oly betegek súlyos baját is meggyógyítja, kik 10—15 év óta teljesen eredménytelenül keresték a gyógyítást, sőt enyhülést sem tudtak találni. — E szer a hirnevös *Zoltán-féle csúsz* ke-

nős, melyet *Zoltán Béla* gyógyszerésztárban (Budapest, Sétány-utca és Szabadság-tér sarok) készítenek s amelyről egy a bel-mint a külföldi kórházakban tett kísérletek alapján igen előkelő orvos-tanárok, valamint sok ezer gyógyult elismerő irata bizonyítja, hogy e szer hatásban főülmulthatatlan.

Dr. Tomka Samu öngyilkossága.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, január 11.

Ma reggel nagy feltűnést keltő öngyilkosság híre terjedt el a fővárosban. Arról szólt a hír, hogy *Dr. Tomka Samu* főorvos, akinél a napokban kétszázézer koronás betörés történt, ma reggel levetette magát egy gyár-utcai házának a negyedik emeletéről. A *Budapesti Napló* már a híres betörés idején kifejezést adott abbéli nézetének, hogy miként bírhatta magát, illetve lakását *Dr. Tomka* a véletlenre, amikor hetekre elhagyta a fővárost, sőt a családtagjait is elbocsátotta; mivel azonban ekkor még semmiféle pozitív ok nem forgott fenn, nem is gyanúsítottunk senkit. Az utóbbi napok eseményei azonban nem tudták elterelni a figyelmet, az érdeklődést, a gyanút *Dr. Tomka Samu* felől.

Az ismert fővárosi orvos egyre idegesebb, egyre gyanúsabb lett a kutató szemek előtt. Maguk a kollégái — akik ismerték — sem hitték, hogy bűnös ember legyen s ő maga sem ismeri ezt be utolsó leveleiben, amelyet egyik rokonához írt halála előtt. De a körülmények olyan tág teret engednek a gyanúnak, hogy ez elől nem lehet elzárkózni.

Dr. Tomka Samu, — mint megírtuk — az *Andrássy-ut* 51-ik szám alatt lévő házban lakott a feleségével, született *Händler Adéllal*, akivel három évvel ezelőt kelt egybe. Főorvosi praxsisa kitűnően jövedelmezett és anyagi viszonyai teljesen rendezetteknek látszottak. Az elmúlt év december 21-én feleségével *Bécsbe*, illetve *Badenbe* utazott, hogy ott — mint ösmérséinek mondtotta — teljes nyugalomban gyógyítsa idegbejárt. Cselédjeit távolléte idejére elbocsátotta, lakását pedig lezárta. A házfelügyelőné, *Kovács Józsefné* figyelmeztette őt ekkor arra, hogy a lakás így teljesen őrizetlen marad, mert ő nem látthatja sohasem, hogy mi történik a zárt lépcsőházban és ajánlotta, hogy legalább belülről lezártsókkal az ajtókat. *Dr. Tomka* ezt is fölöslegesnek tartotta.

Január 6-ikán *Tomka* hazatért Bécsből és lakását földlára találta. A butor össze-vissza volt hányva s nyolc darab olajfestmény, amelynek értéke négyezer korona, fosziányokban lógott a falról. Saját készítményű fiúbonotani preparátumai meg voltak semmisítve. A tűzmentes *Wertheim-székreny* ajtaján nem volt hiba, de a *fedőlappja* kör alakban ki volt fessítve. Elloptak belőle százhatvan ezer korona értékű koronajáradék-papírokat; elvittek továbbá egy ezernégyezer korona értékű női melltitit, egy hatszáznegyven korona értékű briliánsos, angol foglalású férfi aranygyűrűt, egy tömör arany karperecet, amelynek értéke négyszáz korona és egy kétszáznegyven koronás nyak-kendőtűt.

Ezeket az adatokat maga *Tomka* szolgáltatta a rendőrségnek, mert a betörést is ő maga vette észre, a mint Bécsből hazajött. A vizsgálat során közölték a külföldi hatóságokkal az ékszerek leírását s az értékpapírok számait. Ennek eredménye az lett, hogy a bécsi rendőrigazgatóság — mint ma már jelentettük — táviratilag tudatta a budapesti főkapitánysággal, hogy a bécsi *alsó-ausztriai leszámítoló-társaság* *Kärnthner-ut* uti váltóüzletében a múlt év december 27-én 80.000 korona ára járadékot adott el, amely értékpapírok száma azonos a *Dr. Tomka* ellopott járadékainak számával. A leszámítoló-társaság tisztviselője, aki az értékpapírok vásárlását elintézte, azt vallja, hogy az eladó negyvenöt-ötven esztendő, beesett arau, magas termetű férfi volt, göndör fekete szakállal. *Blau*nak nevezte magát s azt mondta, hogy budapesti börzselátogató.

A budapesti rendőrség az éjszaka megállapította, hogy *Tomkának* van egy *Blau* nevű rokona, de az illetőt egy ideig nem sikerült fölkuatni. A nyomozás ezzel ebben az újabb irányban is megindult. *Tomkának* *Andrássy-ut* lakásán újabb vizsgálatot tartottak, ki-hallgatták a házbelieket és fölkerítették *Tomkát*, hogy ma reggel utazzék Bécsbe az elzalogosított értékpapírok megtekintése végett.

Tomka ma reggel hét óra előtt érzékenyen elbucsnzott a feleségétől s azt mondta, hogy Bécsbe utazik.

Reggel félnyolcekor a Gyár-utca 18. számú házba egy uriasan öltözött 30—35 évesnek látszó férfi tért be. Ingadozó léptekkel ment föl a ház negyedik emeletére, végig haladt a folyosón és *Nováki* szabad lakása előtt megállt, letekintve a közevet udvarra. *Novákné* az ajtóból látta az ismeretlen, látva annak halavány, dult ábrázatát, megkérdezte tőle:

— Mondja csak, rosszul van?

Az illető nem felelt, hanem egy elszánt ugrással keresztül vetette magát a vaskorlátlan és leszalant az udvar közeletére. Mire a házbeliek lerohantak hozzá, szétroncsolt koponyával, végsőket nyögve hevert ott és néhány rándulás után kiszenvedett. Rendőrt hívták, majd kijött egy VI. kerületi rendőrtisztviselő is, aki átvizsgálta a halott ruháit, de irást nem talált nála. A halotton fekete télikabát, fekete *Ferenc József*-kabát, világos nadrág, fekete bőrcépp és *T. S.* monogrammos alsó ruha volt. Cilinderében, amely egy ürdő-utcai üzletből való, *Dr. T. S.* betűk voltak.

A rendőrség ekkor még nem tudta, hogy ki az öngyilkos. A holttestet kivitték az orvostani intézetbe, ahol lenyéképezték. A rendőri sajtóiroda első kiadása még — mint ismeretlen öngyilkosról — beszélt a holttestről.

Egy órával később megjelent a bonotni intézetben a rendőrség részéről *Lévay Antal* fogalmazó, aki a halottnan *Dr. Tomka Samu* főorvost agnoszkálta. A fogalmazó ismert személyesen az öngyilkost, de a forma kedvéért kihívta oda *Kovács Józsefné*-t, az *Andrássy-ut* 51. számú ház felügyelőnőjét, aki a szétroncsolt koponyáján halottnan is fölismerte lakóját.

Eközben *Tomkának* *Händler József* nevű sógora levelet kapott, amelyben *Dr. Tomka* azt írja, hogy a sok baj annyira megviselte idejét, hogy nem tud tovább élni, a legutóbbi csapás is szörnyen lesújtotta és ezért öngyilkossá lesz. A levélben, amelyet a rendőrség föfogalt, csak magánügyekről van még szó és *Tomka* ebben a betörési ügyről nem nyilatkozott.

Dr. Tomka Samu mindössze 36 éves és *Csongrádon* született. Feleségével, kit 1898 október 15-én vett nőül, százezer korona hozományt kapott; nemrégiben ugyanezen a réven 30 ezer korona örökséghez jutott; orvosi működése is jól jövedelmezett. *Tomkát* fark embernek ismerték, de a börtén, ahol nagy összegekkel játszott, sokat veszített. Edes anyját, aki itt lakik *Budapestben* — nagyon súlyos anyagi viszonyok között, *Dr. Tomka* sohasem segítette. Különös dolog az is, hogy értéktárgyait száz korona díjért kétszáz ezer korona erejéig biztosította, holott bármelyik bank acélpénztárban sokkal csekélyebb összegért megőrizték volna a papírokat.

Dr. Tomka még tegnap is nyugodtan beszélgetett az újságrókkal, akik őt felkeresték. Azt mondtotta, hogy a biztosítási ügynök hónapokon át járt a nyakára, de ő nem akart biztosítani, mignem végre meguntta a zaklatásokat és aláírta az ajánlatot. Megjegyezte azt, hogy az értéktárgyakat nem hagyta volna a pénzeszekrényben, ha nem lett volna betörés ellen biztosítva, de panaszosan jegyezte meg, hogy a kára még így sem térül meg teljesen. Bizonyos részletek tekintetében a kérdésekre tartózkodó, kitérő feleleteket adott.

A *Dr. Tomkánál* elküvetett betörést titokzatossá teszi az a körülmény is, hogy a doktor, aki egybéként keveset utazott, karácsony előtt utrakelt a feleségével a *Bécs*szel szomszédos *Badenbe*. Mielőtt elutazott volna, a házmaster né megkérdezte tőle:

— Miért utazik el most a nagyságos ur?

— Beteg vagyok — felelte *Dr. Tomka*, meg kell gyógyulnom.

— De a cselédek csak itt maradnak?

— Elbocsátom azokat is!

A házmaster né azután figyelmeztette *Dr. Tomkát*, hogy a lakást — ha hosszabb időre elutazik valamelyik lakó, úgy szokták elzárni, hogy eltorlaszolókkal az ajtókat szekrényekkel és egyéb butordarabokkal.

— Az én ajtóimnak jó zárjuk van! felelte *Dr. Tomka*.

Kovácsné még figyelmeztette, hogy a házmasteri lakásból nem lehet jól látni a lakást, de *Tomka* tudni sem akart az ajtó eltorlaszolásáról.

Bécsből jelenti tudósítónk, hogy *Dr. Tomka Samu* öngyilkossága ott is nagy feltűnést kelt. *Dr. Tomka* Bécsben lejezte be egyetemi tanulmányait s egy ideig ott folytatótt orvosi praxsziát. Azelőtt *Politzer*nek hívták s unokaöccsese volt a híres *Politzer* tanárnak, aki tudományra révén udvari tanácsosá lett. A bécsi rendőrség különben — így szól értesülésünk — már napok óta vizsgálatot folytatott a saját hatáskörében arra nézve, hogy a *Dr. Tomkánál* elküvetett betörés tettesét kikutassa. Az eredmény az lett, hogy a gyanuokok egyre súlyosabbak lettek arra nézve, hogy a nagy betörést maga *Dr. Tomka* isce-nirozta.

A bécsi rendőrség — mint megírtuk — ezenkívül megállapította, hogy a betörők még a lopás fölfedezése előtt *Bécsben* voltak s itt az ellopott értékpapírok egy részét értékesítették. A bécsi rendőrség ugyanis január 9-én megtudta, hogy még múlt évi december 27-én, tehát még mielőtt *Budapestben* a lopást fölfedezték, egy bécsi váltóüzletben megjelent egy ember, aki nyolcvanezer korona értékű magyar koronajáradékot mutatott be beváltás végett.

Ez az ember körülbelül negyvenöt éves lehetett, nagyon elegánsan volt öltözködve, fekete bodor szakállja és bajusza volt. A váltóüzletben azt mondta, hogy *Blau*-nak hívják. A járadék árát nézve kis differencia támadt, minthogy a járadékok árlóyama éppen akkor hanyatlott, de végre mégis megegyeztek és a váltóüzlet tulajdonosa *ketvennézer koronát fizetett* *hi as értékpapírok elváltatásának*. *Blau* átvette a pénzt és olyan embernek a nyugalmával távozott, a kinél a pénz nem játszik nagy szerepet.

Egy héttel később föllevezték a Budapesten elkövetett lopást, s midőn a váltó-üzlet tulajdonosa az ellopott értékpapírok számait a nála eladott koronajáradék számaival összehasonlította, rájött arra, hogy az ellopott értékpapírok ugyanakkor adták el nála, amikor *Tomka* maga Bécsben volt. A váltó-üzlet tulajdonosa azonban jelentést tett a rendőrségnek, amely most ugyanozza a fekete szakállu embert, aki vagy maga a betörő, vagy cinkostársa volt.

A rendőrség megállapította, hogy a betörést Budapesten december 21-ike és 26-dika közt követték el. Megállapította továbbá, hogy az ellopott tízezer koronás járadékok egy részét is még a lopás fölfedezése előtt *Bécs*-be értékesítették. Egy másik váltó-üzletben ugyanis december 27-én megjelent egy ember, akire teljesen ráillik az állítólagos *Blau* személyleírása. Ez az ember nyolc darab tízezer koronás magyar koronajáradék-kötvényt kint eladása. Az üzlet létrejött s az eladó a fölvezt pénzzel távozott. Az üzlet tulajdonosa csak később tudta meg, hogy azt a nyolc kötvényt *Tomkától* lopták el.

Az új központi zálogház.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, január 11.

Fényes ünnepség keretében tartották meg ma délután az új központi zálogház bokrétaünnepélyét. Az új zálogház a Lónyay- és Kinizsi-utak sarkán épült s megfelel a modern kor legkényesebb igényeinek. Nagy költséggel, nagy áldozatkészséggel építette föl a kormány ezt az épületet a tervező műépítészek; *Révész* és *Kollár*, nemkülönben a vállalkozó *Paulheim-cég* valóságos remekét hordták itt össze a magyar építésművészetnek.

Az ilyen monumentális építkezéskor is szokatlan, fényes ünnepség keretében mutatták ma be a tervező műépítésznek s a vállalkozó az új épületet a kereskedelmi minisztérium kebelében megalakított építési bizottság — amelynek elnöke dr. *Balla* Lajos miniszteri tanácsos volt — a meghívott közönség és a lapok képviselői előtt.

A maga nemében páratlanul érdekes építkezés még a szakembereket is valósággal bámulatba ejtette. Az építkezés monumentális arányai és célszerű elrendezése nagy elismeréssel találkozott a bizottság előtt, amely a legkiválóbb szakemberekből állott. Talán az egész világon nincs s egyhamar nem is lesz célszerűbb, jobban berendezett központi zálogház, mint Budapesten, ahol az építészek szinte lelkiüket öntötték bele s terbe, amelyet a kiváló hírnevéről ismert vállalkozó legjobb intenciói szerint valósított meg.

Az építési tervek a miniszter annak idején nyilvános tervpályázatot hirdetett, amelynek eredményeként a *Révész* és *Kollár* műépítészek pályatervét jutották kivételre. Az e tervekben foglalt épülettömbnek azonban csak egy részét építették most ki a miniszter, azt a részt, amely oszupán zálogházi célokra szolgál s a régi, központi zálogház rozoga épületében lévő hivatalok beolvasására, valamint a nagy termek és raktárhelyiségek elhelyezésére szolgál. Ezek a helyiségek a Lónyay-utcai épületrészben lesznek elhelyezve, mely a nagy termek és raktárak kellő kibaszálása és a modern elrendezést tekintve négy emelet magasságban teljesen vasból van szerkesztve.

A bokrétaünnepélyre ma fél négykor érkezett meg dr. *Balla* Lajos kereskedelemügyi miniszteri osztálytanácsos, kit *Kodás* Ottó királyi tanácsos a kir. központi zálogházi igazgató fogadott. Az építkezés vezetősége részéről jelen voltak: *Révész* és *Kollár* tervező műépítészek, *Paulheim* István, *Paulheim* János, *Paulheim* Ferenc, *Pernál* Flóris építési vállalkozók és *Setahuják* Iván építőmester. Dr. *Balla* megtekintette az egész építkezést, amiben *Pernál* Flóris építőmester kalauzolta; majd felmentek az épület negyedik emeletére, hol a zálogház nagy raktárterme van. Ekkor csengtek s a munkások mind odagyűlekeztek a vendégek köré. Egyikük előlépett s szép köszönő beszédet mondott társai nevében. Azért, hogy munkájukat juttatták őket. Ezután dícsőítette a hazát felkösztöztette a királyt, *Hegedűs* Sándor kereskedelmi

minisztert dr. *Balla* Lajos miniszteri osztálytanácsos. *Fesztai* Gyula műépítész és *Jendrassék* Lajos állami főmérnököt, közigazgatókat akik szintén megjelentek az ünnepélyen, továbbá *Révész* és *Kollár* tervező műépítészeket, *Paulheim* János, István és *Ferenc* és *Pernál* Flóris építőmestereket vállalkozókat, *Setahuják* Iván építőmestert és a pallérokat meg az összes munkásokat Végül az Isten áldását kérte, hogy szerencsésen teljesen befejezhessék az új épületet. A megtekintés után a vendégek a földszinten lakomához ültek. Ezalatt a munkások között ezer koronát osztottak ki, amit az állam adományozott. A pénzkiosztás után a munkások elénekeltek a Himnuszt és az oszonna egész ideje alatt magyar nótákat daloltak. Az asztalnál dr. *Balla* Lajos mondott tartalmas beszédet, melyben köszönetét fejezte ki *Hegedűs* miniszter nevében az építés vezetőségének fáradsót és buzgó munkálkodásukért. A tanácsos beszédét zajos tapsal fogadták. Mikor a vendégek eltávoztak, a munkások ismét zajosan megénekeltek őket.

Az épületnek most csak egy részét építik, azt a részt, amelyben a hivatalok, raktárak lesznek és amelyek tisztán zálogházi célokra szolgálnak. Ezek a helyiségek mind a Lónyay-utcai oldalra lesznek és a modern igényeknek megfelelőleg vaskerettel építettek. A Kinizsi-utcai oldalra íleg a hivatalnokok lakásai vannak. Később a miniszter rendelete alapján még magán-árverési csarnokot is lognak hozzáépíteni az épületekhez, ami már külföldön minden nagyobb városban így van elrendezve és a közönségnek módjában fog állni, hogy ingóságokat nyilvános árverésen eladhasson, íleltőlég vásároljon. Az építkezés maga egy millió koronába kerül és azon jelenleg háromszázöt munkás dolgozik.

Hamisságok.

— Kis mesék. —

A KOPONYA.

Viszogatják, kutatgatják,
Kéröl-kéze adják,
Hitelesítik, letagadják,
Mondják: övé, mondják: a másé,
S a ketyének a főoka
A szemfoga.
Mindenké tárgyal, szid, kutat,
Keresve az igaz utat,
Keresve az igaz utat,
Veszekszikén ifjak és vénék,
Vannak pro- s kontravélemények,
Mondják: a Pantheonban a helye —

MORÁL:

Mért fáj nekünk a más feje?

A LEVÉL.

Mily boldogga levél,
Oh árága kis levél,
Honnan hozott a szél?
Oh monid, kitől jöttél?
Az íród mit regél,
Túl tengeren hogy' éi,
Ott is enyhe a tél?
Lakhelye eszak? dél?
Üldözöttél nem jél,
Ha alkony árnya kél?
Élve már a cél?
Vagy még mindig remél?
Munkálkodik? Henyél?
Eh mit! Sütbe levél?
Péni, pénzt! Azt küldend!

MORÁL:

Kuty' utat, pénz beszél!

PYTHAGORAS.

Azzal vagyón sok lap tele,
Hogy lopott a tanítéle,
Lopott az átfogó, a befogó,
S hogy tolvaj élenkórás
Volt Pythagoras,
Az indusoktól lopta tételét,
Mit boital vert a tanítéleléd.
Lám, a te dícsőséged sem örök,
Te is loptál hát, számító görög?
Hej, a világ már nem sokáig áll!

MORÁL:

Itt megcsúnik minden mordl.

saság a legnagyobb készséggel vállalkozott az átalakításra. A főváros azonban ekkor a terület-használati szerződés alapján azt követelte, hogy a vonalat a vállalat a Vaskapuig hosszabbítsa meg. A vállalat a főváros határozata ellen íllebbezett s a belügyminiszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértve a közgyűlés határozatát föloldotta. A miniszter csak a végállomás elhelyezésének a javítását tartja fontosnak s ezt a jövő nyári évszak megnyitására végrehajtandónak mondja. A miniszter jogilag föntartotta a városnak azt a jogát, hogy a vállalattól a vonal meghosszabbítását követelje, de ha a mostani végállomást aláássák, a vonalat soha sem lehet meghosszabbítani.

(*) A kelenföldi ruharaktár ügye. *Heltai* Ferenc képviselő ur az alábbi sorok közlésére kért föl bennünket:

Tisztelt szerkesztő ur! A Budapesti Napló mai számának a főváros pénzügyi bizottsága üléséről szóló tudósítása egyebek között a következőket adja számba: „A belügyminiszter szeptemberben azért nem hagyta jóvá a közgyűlés határozatát, mert akkor voltak a választások és tehát a jóváhagyás megtagadása kedvezés akart lenni a harmadik kerület választóinak. Most már a választások elmúltak és azt hiszi, hogy a miniszter is másképp gondolkozik.“

Kijelentem hogy én ebből egy szót sem mondtam. Nemesak ezeket nem, hanem ezekhez hasonlókat sem, semmi olyasmit amit így lehetett volna érteni.

En a következőket mondtam: „Nem járulok az osztály javaslathoz, mert ezt az ügyet (a ruharaktárhoz vezető ut) így elintézni nem lehet ez drasztikus kitévést használva, becsapása lenne két más hatóságunk, amelyek, mint az előadó is említte, a főváros határozatában bízva, bona fide mentek bele, az egyik az utterület kisajátításába, a másik a ruharaktár felépítésébe. Ez az eljárás nem felel meg a főváros méltóságának. A város 1901. márciusában elhatározta bizonyos előfeltételek mellett az ut kiépítését. A közmunkatársak ezt a föltételt teljesítette.“

Igaz, hogy 1901. szeptemberben a belügyminiszter ezt a határozatot föloldotta.“

Közbeszólás: „Akkor voltak a választások.“ „Ne keressük ezt, két okból oldotta föl. Az egyik formai; egészen helyes ok, mert a háztartás rendjéről nem beszélhetünk össze, hogy az 1902. évi költségvetésre utaljunk kiadásokat, mielőtt ez a költségvetés ismeretes; e mellett a pénzügyi bizottság nem hallgattalott meg. Ez az ok most elessik, mert a költségvetés megvan, az ügy pedig itt van a bizottság előtt. A másik ok, hogy a miniszter megfontolandónak tartja a ruharaktárnak a III. kerületből való eltávolítását. Ezen nem változtathatunk; a ruharaktár fölépült, az idén talán már készen is lesz, üzembe jön. Ez nagy, igaz katonai gyári vállalat, melyben 800—1000 munkás talál foglalkozást. Ezt a vállalatot hozzávezető ut nélkül nem hagyhatjuk. A költségvetésben a költség időzötet nem talál; de nem ez az első eset, hogy mi utépítés és utburkolási munkákat átmenetileg kölcsönpénzekekből időzötünk. Ha az ügyosztály akar, tud időzötet kimutatni. Adjuk vissza az ügyet időzötet kijelölésére.“

En ezeket mondtam, nem mást. A választással ezt az ügyet én összekötöttem nem hoztam; az erre vonatkozó közbeszólás beszédem alatt esett meg.

Tudósítása további folyamán megemlíti, hogy *Palotai* Rezső s, teljesen tévesnek tartja *Heltai* Ferencnek azt az állítását, hogy a belügyminiszter föloldó határozata összeüggésben volt a választásokkal. O részvett az obduai választáson és konstátja, hogy a között a 800 munkás között, akik a katonai ruharaktár foglalkoztat, egyetlen választó sincs. *Heltai* megjegyzése tehát aaptalan és ezért visszautasítja.“

Kijelentem, hogy *Palotai* Rezső ur, amiközben cáolta azt a közbeszólásaként esett megjegyzést, hogy ez az ügy kapcsolatos a választással, az én nevemről nemhogy kétszer nem, de még egyszer sem említette meg. Ezért hagytam erre vonatkozó megjegyzéseim válassz nélkül, különben bizonyára nem türtem volna el, hogy így megjegyzést, melyet nem én tettem, nekem tulajdonítson. Az ügyre vonatkozó második közbeszólásom is egészen helytelenül van közölve. Nem azt mondtam, hogy komikus dolog volna egy miniszteri leirat kedvéért a határozatot megváltoztatni, hanem azt, hogy különös dolog volna, ha mi kik az autonómiát annyit hangoztatjuk, a miniszteri leirat mégé bujnánk, hogy elvállalt kötelezettségünket teljesítsük.

Ez volt az én álláspontom ezen ügyben, amely álláspontnak nincs semmi köze a telekspekulációhoz. Tisztelettel kérem ezen helyreigazítás közléstét.

1901. január 11.

Kiváló tisztelettel

Heltai Ferenc.

Q.

FŐVÁROS.

(*) A zugligeri villamos vasút. A pünkösdi zugligeri szerencsétlenség után a főváros elhatározta a zugligeri állomás átalakítását. A közúti vasúti tár-

A modern magyar konyha kódexe:

A HÉT SZAKÁCSKÖNYVE.

Kincsétára minden gazdaasszonynak.

Kiegészítője minden szakácskönyvnek.

Ára díszes kötésben öt korona.

Kapható a Budapesti Napló kiadóvatalában, József-körút 18.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Operaház. Nagy örömmel mentünk be ma este az Operaházba, ahol a windsori vig nők, ez a régóta nem hallott bájos dalmú ismét felhangzott. A dalmú ensemble nagy veszteséget szenvedett, amikor a két bájos windsori asszony: *Abrányi és Hilgermann* Laura távozott és az a körülmény, hogy ezt a két szerepet nem tudták egyhamar kellő örökökkel betölteni, késleltette olyan sokáig *Nicolai* művének föllevenítését. Ma este *Ney* Hermína lépett *Abrányi* sokra kötelező örökébe és kitűnően vált be. Pompás énekel és pajzán játéka ugyancsak nem emlékeztet a komoly hősök ábrázolására. Igen jó volt *Várent* Vilma a másik pajzán asszony szerepében. A többi szereposztás a régiben maradt. *Ney* Dávid pompás Falstaffján a közönség gyönyörködve mulatott. *Kerész* hangja frissen csengett. — *Payer* Margit, *Szendri*, *Dalnoi*, *Várady* jól egészítették ki az ensemblet.

Burmester. A mai hangversenyt az Országos Nőképző Egyesület rendezte, amelynek a céljaira a közreműködő művészek, *Burmester*, *Mayer-Mahr* Mór és újabb *Abrányi* Emil felajánlották honoráriumuk egy részét. Az a lelkesedés, amelyet a csodás tehetségtelű hegedűművész játéka első hangversenye alkalmával keletkezett, ma fokozott mértékben jutott kifejezésre. *Burmester*, akinek az ürdögös technikája ismét elragadta halgatóságát, *Mendelssohn* hegedűversenyét, *Bach* Gavotteját, *Merklér* Andor poétikusan bájos berceusát, *Sarasate* Spányol táncait, és *Wieniawsky* Faust ábrándját játszotta. Művészetének nemes volt a ragyogása, amely legnagyobb mértékét az orgonakisérettel előadott *Largo*val és a *Thomé* Andante religiozójával érte el. Újabb *Abrányi* Emil, kísérő ezeknek az előadását orgonán. A fiatal művész, aki tegnap mint zeneszerző aratott nagy sikert az Operaházban, ma mint előadó-művész teit ismét jeles tanúságot oltsmert nagyrétűk talentumáról. A közönség zajos tapsaira *Burmester* és *Abrányi* ráadásul — *Schumann* *Kinder*csenyejével — szolgáltak. *Mayer-Mahr* Mór finoman interpretálta *Schumann* János tapsokra ragadta a közönséget *Liszt* XIII. magyar ábrándjának művészi előadásával is. A művészek sikerének hatalmas arányaival szemben nagy ellentétben állott a hangverseny anyagi sikere. Ami mindenesetre baj egy jótékony célú hangversenyen.

Nemzeti Színház bemutatója. *Rákosi* Jenő regés történelmi színművének a *Tagma királyné*-nek bemutató előadását e hónap 16-ára tűzte ki a *Nemzeti Színház* igazgatósága. A nyilvános előpróba a megelőző napon, kedden, d. e. 11 órakor lesz s az erre szóló meghívókat már szétküldték. Az igazgatóság ez uton is közhírré teszi, hogy több meghívót erre a előpróba ki nem adhat s erre irányuló megkeresést el nem fogadhat.

Szojor Ilona a Magyar Királyi Operában. *Szojor* Ilona, a *Magyar Színház* volt primadonnája, kedden e hónap 14-ikén mutatkozik be először a *Magyar Királyi Operában* *Domizetinek Mari*, az *eredetlanya* című dalművében. Második fellépése a *Hoffmann* meséi hármán nő szerepében lesz.

Ifjúsági előadások a Vigszínházban. A jövő héttől kezdve a *Vigszínház*-ban minden csütörtökön délután előadások lesznek. Ezeket az előadásokat első sorban a tanuló ifjúságnak rendezik és pedig rendkívül mérsékelt helyárral. Az első ily előadás e hó 16-án lesz, amikor is *Ocskay brigadéros*-t adják. Második előadásul e hó 23-ára *Rontó Pál* van kitűzve.

Kamara-négyes. A *Grünfeld-Pürger* négyes vasárnapi, 12-iki hangversenye délután négy órakor lesz a *Royal* termében *Burrian-Jellinek* Franciska, operanékesnő és *Major* Gyula tanár, zongoraművész közreműködésével. Műsora a következő:

1. *Major* „Hatos” (először). Előadják zongorán a szerző fuvhangszereken *Burose*, *Hickisch*, *Maier*, *Wienholz* és *Krause* urak, az operai zenekar tagjai. 2. a) *Frank* Róbert „Widmung”, b) *Fielitz* „Sehnsucht”, c) *Hildack* „Der Lenz” éneki B. Jellinek asszony, 3. *Schubert* „Vonós ötös”, II. gordonka *Schulz*.

Lotty eszedesei. A *Magyar Színház* péntekre, e hó 17-ikére tűzte ki a *Lotty eszedes*inek a bemutatóját. A kacagató bohózat egyik kiváló érdekességének ígérkezik a *Fregolina*-jelenet, amelyben *Fedd* Sárának néhány percen belül boszorkányos gyorsasággal kell más-más toalettet öltönie és más-más alakot ábrázolva három különböző nyelven kuplékat előadnia. A nagy sikert ígérő udonság főszerepei: *Fedák* Sári, *Sziklainé*, *Turosányi* Olga, *Tomesányi* Ruzs, *Sziklai*, *Boross*, *Ráthonyi* és *Szilágyi* kezében vannak. A darabot *Sziklai Kornél* rendezi.

Sauer bucsuhangversenye. *Sauer* Emil zongoraművész bucsu-hangversenye csütörtökön, január 16-án lesz a *Vigadó* nagyszínházban. A nagy művész az alkalommal *Beethoven*, *Schubert*, *Schuman* *Bach*, *Liszt* művein kívül még számos új műveket fog elő-

szőr játszani. Jegyek a *Harmonia* zenemű- és zongorakereskedésben *Váci-utca* 20. sz. kaphatók.

A magyar ciklus harmadik udonsága. A *Vigszínház* jövő heti műsorát szombatig *Guthi* és *Rákosi* új bohózata, A képviselő ur tölti be amelynek sikere vetekedik a *Zsába* sikerével. Minthogy azonban a *Vigszínház* a magyar ciklus keretében minél több magyar szerzőt önjait megszólalattai, a jövő hét szombatián már ismét udonságot mutat be. Ez az udonság a *Dada* című háttérelőadásos erkölcsraiz lesz. A *Dada* szerzője *Bródy Sándor*, akinek elbeszéléseiben régtől fogva kedves alakja a Budapestre felkerült parasztdada. Darabában azonban korántsem foglakozik a dajkaság kérdésével, mint *Brievac*, hanem csak egy ilyen leánynak a történetét adja elő. A nevezetes francia szerző *Les Renslaqantes*-jában iránydrámát írt, 16-képpen a Páris környékén élő nép ellen, akik feleségeiket elküldik, hogy anyasággal pénzt keressenek — nekik, *Bródy Sándor* színjátékában, ha van valami irányzatos, az semmiestre nem szól a név ellen.

Művészestély. A Magyar Kereskedelmi Csarnok, amely oly előkelő részt vesz a fővárosi társadalmi életének fellendítésében ma este ismét fényesen sikerült művészestélyt rendezett. *Beek* Vilmos, az Operaház kitűnő művésze nagy tetszés mellett énekelte *Massenet*-et, *Hollmann*- és *Tarnay*-tól, — *Delli* Emma, akit már megjelenésekor viharos tapsal fogadtak, szubtilis művészetével *Décay* Csók-definicióját és *Gárdonyi* néhány apróságát szavallta. A közönség alig győzött betelni a remek szavallattal és számtalan szor hirta ki a bájos művészt. — *Popper* Dávid mester lépett aztán a dobogóra és a közönség lelkesedése ekkor a tetőpontra hágott. — *Szojor* Ilonkát, aki több dalt énekel, szintén lelkesen ünnepelte a közönség.

Hubermann Bronislaw hangversenye. *Hubermann* Bronislaw ez a csodahegedűművész, aki tegnap hangversenye szenzációját kellett játékaival szombaton, január 18-án ismét hangversenyt rendez a *Royal*-szálló termében és ez alkalommal számos hegedűműveken kívül *Mendelssohn* és *Tschaikowszky* hegedűversenyeit fogja előadni. Jegyek erre a hangversenyre a *Harmonia* zeneműkereskedésben kaphatók.

A gyászmagyarka. A német színház ideája. Istennek hála, nem is mer kísérteni többé a hatalmas kifejtelt magyar metropolisban. Olybá tűnik most fel előttünk, hogy valamikor külön hajléka is volt a német színésznek a magyar fővárosban, mint valami képtelen mese, aminőt rossz gyerekek rémisztésére szoktak a dadák elmondani. Ha aknadnak még itt ott egyesek, akik visszaálmodják a mindenkorra letűnt időket, mikor még a *Woll-Gasse*-ba jártak német előadásokra, ezek is csak félve surranak most már, mint a denevérek a sötétben. Egy ilyen német színházi denevére van egy idő óta a fővárosi tanácsának. Napközi állapotára nézve állítólag budapesti polgár. Ez a szárnyas ur egyre-másra küldi a tanácsosoknak a panaszos leveleket, amelyekben rettenetesen kifakad a budapestiek barbarizmusa ellen, hogy még csak egy német színház megnyitását sem akarja megengedni. Ez a színházi denevér *Figyelő* névvel írja alá a leveleit. A nevével nyilván nem meri aláírni német színházat sürgető leveleinek. Okosan is teszi: a gyászmagyarkának ne is legyen soha nevék!

De Lucia dalestéje. *De Lucia* Fernandó, a jelenkor egyik legelső tenorista csütörtökön, január 23-án tartja egyetlen hangversenyét a *Vigadó* nagyszínházban. Ezt a tüneményes énekest a világ legelső tenoristájának nevezik. Két bécsi dalestélyre, már az összes jegyek elkeltek, úgy hogy a művész kénytelen még egy harmadik dalestét is rendezni. Budapesti hangversenye iránt is nagy érdeklődés mutatkozik a közönség körében, amit már az is bizonyít, hogy számos előjogyzések történtek a *Harmonia* zeneműkereskedésben, ahol a hátralévő jegyek is kaphatók.

Legújabb zeneműkereskedésben kaphatók Szilágyi Béla könyv- és zeneműkereskedésében, *Károlyi*-kört 26. Az árak koronában érlelőek. *Operettek és operák*: *Major*, *Erzsike* 8.—, *Carmen* 12.—, *Márta* 3.60, *Sába király* 7.20, *Zsidó* 8.60, *Bajazsz* 8.40, *Paraszt* 6.—, *Hoffmann* meséi 10.—, *Mignon* 10.—, *Aida* 9.60, *Troubadour* 8.60, *Postás* 10.—, *Cirkusz-élet*, *Kis szökevény* egyenként 7.—, *Szerencse csillaga*, *Geisha*, *New-York szépe*, *Görög rabszolga*, darabja 6.—, *San Toy* 5.40. — *Magyar szöveg*: *Katalin*, *Rip-Rip*, *Kis szökevény*, *New-York szépe*, *Hoffmann* meséi. A modell, az asszonyregem, 2—2 füzet, tízenként 8.—. Továbbá *Ocskay brigadéros* bővített kiadás 3.—, *Der lustige Ehemann* 2.40, *Die Haselnuss* 2.40, *Drah'ma um und drah'n* ma auf 1.80, *Das kommt nur in Romanen vor* 1.50, *Zsuzsi kuplé* 2.—, *Julesa kuplé* a *Postás*-szuból 3.—, *Du mein Girl*, német 1.80, magyar szöveggel 2.—, *Girl* *walzer* 2.40, *Über den Weilen*, *walzer* 2.40, *Valse bleue* 3.—, *Mikado* *walzer* 2.—, *San Toy*-ból a *walzer* poika és induló darabja 2.40, *Fregoli*-induló 1.50, *Cadet* 1.44, *Washington* *Postmarsch* 1.44, *Burenmarsch* 1.50, 101 magyar népdal II. (új sorozat) füzet 3.—. Udonságokkal a raktár folyton kiegészítődik. — Könyv- és zeneműkereskedés kávéháza ingyen és bérmentve. Állandó vevők kedvezményben részesülnek.

Operaelőadás a Telefon Hírdőzőkben. *Wagner* *Richard* zenedrámája a *Tristan* és *Isoldé* kerül ma este előadásra a magy. kir. Operaházban. Ez előadás — mely 1/27 órakor kezdődik — teljes egészében hallható lesz a Te-

lefon Hírdőző összes állomásán is, úgy hogy az előfizetők abban a kellemes helyzetben lesznek, hogy odahaza a lakásukon is végighallgathatják azt. Az opera végzetével még 11 óráig *cigányzene* kövöztik a *Telefon Hírdőző* előfizetőinek szórakoztatására. A cigányzene átvétel az *Élő* és az *Emke* kávéházából történik, ahol *Zöldy* Marci játszik saját bandája élén, illetve az utóbbiban *Racz* Gyula hangversenyez.

MŰVÉSZET.

A király művásárlása. A király a Múcsarnok téli látogatán két festményt vásárolt. Az egyik *Vágó Pálnak* *Beesületéje* a *Hortobágyon*, a másik *Telepy* Károlynak a *D'Este-villa* *Tivoliban* című képe. A megvételről a főudvarmesterei hivatal ma értesítette a közoktatásügyi minisztériumot.

Az Erzsébet-emlék végrehajtó-bizottsága nevében *Róth* György főrendiházi tag, elnök, a következő hirdetményt bocsátotta ki:

Az Erzsébet-emlék pályázati hirdetményének 9. pontja értelmében a pályaművek bírálata és a pályaművek megítélésére hivatott tizenkéttagú zsűrie a pályázók két belsődi zsűritagot választanak olyképpen, hogy pályaműveikhez a jelítés levélén kívül egy második zart levélkét csatolnak zsűritagok jelzéssel ellátva, melyben szavazatukat adják a két zsűritagra. Nehogy pedig ily módon szavazatokat esetleg oly személyre adják, kit a hivatott testületek valamelyike már tagul megválasztott, a pályázati hirdetmény eirendeli, hogy az ama testületek által kiküldött zsűri-tagok nevei a pályázati határidő lejártá előtt közzéteendők.

Ennélfogva köztudomásra hozom, hogy a zsűrie a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács *Beszédy* Gyula szobrászt, a Képzőművészeti Társulat *Lechner* Ödön műépítész, a Magyar Mémők- és Építészegylet *Czigler* Győző műegyetemi tanárt és műpítész, a Magyar Iparművészeti Társulat *Radvics* Jenő miniszteri tanácsost, az országos iparművészeti muzeum igazgatóját, a Képzőművészek Egyesülete *Kallós* Ede szobrászt, az aulirt végrehajtó-bizottság pedig *Lots* Károly festőt a m. kir. II. testészeti mesteriskola igazgatóját küldte ki.

A végrehajtó-bizottság már előre kíván gondoskodni arról is, hogy a beérkező pályaművek a Múcsarnokban oly elhelyezést nyerjenek, melynél fogva mindegyikük egyformán teljes mértékben érvényesülhessen. Ezért egyttal felhívja a pályázókat, hogy az általuk benyújtandó modelleknek jellegükkel ellátott egyszerű alaprajzát, mely azoknak méreteit, a magassági méretet is beleértve. feltünteti, az aulirt elnök-höz címzett zart borítékban a Képzőművészeti-Társulat irodájába nyujtsák be folyó hó tizenötszázára.

A végrehajtó-bizottság még intézkedett, hogy folyó hó 20-án, 21-én és 22-én egy megbízottja a Múcsarnokban az ottani hivatalos órák alatt állandóan jelen legyen és a beérkező pályaműveket átvegye.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Az Akadémia ülése. A Magyar Tudományos Akadémia II. (bőcséleti, társadalmi és történetudományi) osztálya hétfőn, 13-án, délután öt órakor tartja meg ülését.

Uj Idők. A fővárosi utcai életet mutatja be egy egész sorozat érdekes pillanatfotóival *Herczeg* Ferenc lapja, az *Uj Idők*. A mostani számban is van belőle öt, melyek közül némelyik úgy hat, mint valami érdekes szemérmek. Művészi becslő illusztrációi is vannak nagy számmal, irodalmi részben pedig *Herczeg* Ferenc regényének folytatását, *Malonyay* Dezsőtől és *Ritók* Emmától novellát *Tábori* Róbertől és *Wolfner* Páltól cikket talál az olvasó. Nemkülönben számos apró cikkel, mely a hét eseményeit tárgyalja vonzó módon.

A Vasárnapi Ujság január 12-iki száma 22 képpel s érdekes tartalommal jelent meg. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre négy korona, a Pótlaki Udonságokkal és *Világkronikával* együtt hat korona. Megrendelhető a *Franklin*-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a *Képes Néplap* legolcsóbb újság a magyar nép számára, félre 2 korona 40 fillér.

FARSANG.

A Magyar Tízestvelők Országos Egyesülete ma este rendezte első tizenestélyét az egyesület gyűnyörű termeiben. A kör tavalyi mulatságaiboz hiven, a mai estélyt is fesztelen jókedv és családiasság jellemelte és mindazok, akik részt vettek benne, egy kellemes éjszaka emlékeivel távoztak. A nők egyszerű, de izléses toalettyükkel tündek ki, a férfiak azon való buzgólkodásukkal, hogy a kör mulatságainak jó híret még fokozzák. Vagy száz pár táncolta a négyeseket.

A magyar állami alkalmazottak egyesülete ma este tartotta játékonyeü táncgyűlést a *Joszei* főherceg szálloda disztermében. A sikerült táncestélyt *Osabay* Mihály baleinők nyitotta meg, szép szőben üdvözölve a bálányát. A négyesti közel 150 pár táncolta.

EGYESÜLETEK.

(A Vöröskereszt-egylet) III. kerületi fiókja tegnapi tartotta évi rendes közgyűlését, melyben Czajlik Alajosné egyleti alelnöknek elnökölt. A gyűlésen számosan vettek részt a kerület intelligenciájából. A közgyűlés szegény iskolás gyermekeknek meleg ebéd-el való el látására 200 koronát szavazott meg és a választmányba új tagként új. *Holtspach* Nándornét választotta meg. A fiók vagyona jelenleg 2280 K.

Nyilttér.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új eredeti gyógymód rendkívül alkalmas a kórházi, otthoni, asztali, szívi, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbetegségekre, a vér- és bőrjajókra. Biztos védelem szőlőlé és elmejavító ellen. 14 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz tonna gyógyulással emelkezik.

E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének **Dr. KOVACS J.** egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelésintézte van.

Budapest, V. ker., Váci-körút 18. szám alatt.
Rendelés naponta 9-1-ig és 3-6-ig. Díjazott levélre válaszol.
Betegeket intészetben kivül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymóda.

IZZADTSÁGTÓL

kipárlott testrészek, lábak és hónalj között, valamint viszketéssel előforduló bőrkütségeknél, óvat, sörner ellen bámulatos hatású az

Erényi-féle „Ichtioal-Salicil“

Szállítói: Ára 8 korona. Állásidő: Szélesűrt. Erényi gyógyszerész, Szabadkai út. Főraktár: Török József, Király-utca 12. sz. Egger gyógyszer, Váci-körút 17.

Elsőrendű segédállomás!

Papirszakma!

Keresettek helybeli előkelő detail-papirkereskedés részére egy szakértelmelem bíró, kellemes megjelenésű első segéd. Ajánlatok: Y. Q. 8564* alatt Hansenstein és Vogler (Jaulus és társa) hirdetésű iródjához Bpest, Dorottya-u. 9. küldendők.

Szt.-Lukácsfürdő

Forrásgyógyintézet Budapest, Buda. Termézetesen meleg kénos forrás és inasgyógy. Vízgyógyászat, villám-ágyfürdők, masszázsok stb. Külföldi és férfi osztályok. Olcsó és gondos ellátás. Cisz. kórház, idegkórház stb. és a téli fürdőkúra felül tájékoztatás prospectusát küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatóságára.

(Az e rovat alatt közöltetteknek sem tartalmár., sem alakjárát nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSEK.

§§ Az orvosok kezén. (Második nap.) A tárgyalóterem ma zsúfolásig megtelt érdeklődő közönséggel. Sokan voltak kíváncsiak hallani, hogy a törvénysek mint vélekedik az orvos felelősségéről. A két orvos, dr. Berár Gyula és dr. Tanó Ferenc, kiket a törvénysek gondatlanságból okozott emberölés miatt helyezett vád alá, a mai tárgyalás során ismételték azt, amit tegnap mondtak. Felolvasták az elhunyt *Czimber* Jakab boncolásáról írott jegyzőkönyvet. Dr. *Andránszky* Jenő és dr. *Szikszay* Sándor részletes és saakszerű nyilatkozatokat tettek arra nézve, hogy az orvosi tudomány szempontjából minő elbírálás alá esik a vadott orvosok viselkedése. Azután a védők előterjesztésére kihallgatták dr. *Gerber* Béa és dr. *Minnich* Károly tanársegédet, mint ellenőrző szakértőket. Dr. *Minnich* a boncejegyzőkönyv egyes meghatározásai felől több kérdést intézett *Szikszay* törvényeszéki orvoshoz. Ebből hevesebb, de inkább akadémikus természetű vitaköszerek keledtek, melyet az elnöknek kellett megszakítani. A védők kérdésére dr. *Minnich* Károly azt a íleletet adta, hogy az adott viszonyok között nem tartja megállapíthatónak azt, hogy a halál közvetlen okát az elvérzés képezte. Nézete szerint nem lehet íltélenül hibáztatni a vád alá helyezett orvosok eljárását. Az ügyész kívánságára újra meghallgatták dr. *Andránszky* Jenő és *Szikszay* Ferenc törvényeszéki orvosokat. Azután a tárgyalást délután folytatták. Az íleletet hétfőn hirdetik ki.

§§ A városi villamosvasut sikkasztól. *Hoffer* Adolf, a városi villamosvasut pénztárosának bűntársaság *Sleker* Henrik ítkönyvvezető ellen a törvénysek annak idején elrendelte a vizsgálati fogságot. Az ellene beadott íeltolyamodást a kir. íltóltábla *Devich* László bíró előadása alapján ma elutasította. *Hoffer* Adolf ugyanis bevallotta a vizsgálóbíró előtt, hogy a 4000 korona elsőikkasztásában *Sleker* ítkönyvvel volt a bűntárs, aki már egyszer kifizetett számlákat új kifizetési kelettel és könyvelési számmal látott el és a

hamisítás alapján kifizetett pénz megosztották egymás között.

VIDÉK.

(Főszolgabíróváltozás Pestvármegyében.) A pestvármegyei ráczkevei járás íszolgabírói állása megüresedvén, az odaválók *Csapó* Loránt pomázi járási íszolgabírórt kérték íel. Az e hó 8-án *Pomzón* tartott bizottsági értekezlet egybangu határozata értelmében *Csapó* megmarad állásában. A ráczkevei járás jelöltjei pedig *Rudnyánszky* László és *Teszéry* László, az e hó 18-iki közgyűlésen kerülnek választás alá.

TÁVIRATOK.

Császár és elnök.

Berlin, január 11. *Vilmos* császár a Egyesült-Államok elnökéhez a következő táviratot intézte: Igen hálás vagyok ahhoz való szives hozzájárulásáért, hogy yachtom vízrebocsátása alkalmával a keresztes szertartást *Roosevelt* *kisasszony* végezhesse és nagy örömmel szolgál önnel közölhetem, hogy elrendeltem „Hohenzollern“ nevű yachtom átkelését és e szertartáson való jelenlétét. Öcsém, *Henrik* porosz herceg, tengeragyó képviselőjében jelen lesz, ott találkozik a yachtal és alkalma lesz önnek ismételtén kifejezni ószinte baráti érzelmeimet az Egyesült-Államok és kitűnő fejők íránt.

E táviratra *Roosevelt* elnök német nyelven a következő távirattal válaszolt: Félsegéd ama szándéka, hogy a „Hohenzollern“ yachtot ide átküldi, hogy félsegéd új yachtjának leányom által való megkeresztelésén jelen legyen, nagy örömmel és megelégedésemre szolgál, és biztosíthatom félsegédet, hogy igen szivesen fogom látni Csesét, *Henrik* herceg tengeragyót, akinek majd személyesen fogom kifejezni ószinte nagyra-becsülésemet félsegéd íránt és legjobb kívánásaimat a német nép jólétéért.

Theodore *Roosevelt*.

Vilmos császár Angliában.

Berlin, január 11. A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* írja: Egy angol lapnak azt jelentik, hogy a császár a legközelebbi öt hónap alatt kétszer szándékozik Angliába menni és pedig először azért, hogy jelen legyen a Viktória királynőért rendezendő emlékülnepen, másodsor azért, hogy résztvegyen a koronázási ünnepségekben. A jelentés mind a két esetre nézve helytelen. Hogy a koronázáson nem lesznek jelen idegen urakodók, azt a hagyományos népjogi szokás hozza magával.

Chamberlain beszéde.

London, január 11. *Chamberlain* gyarmatügyi miniszter Birminghamban beszédet mondott, amelyben kifejtette: Jól tudom, hogy bizonyos körökben az Anglia elleni animozitást gyarmatügyi miniszterének szónoki indiskréciójára vezetik vissza. Amit mondtam, azt megismertem. Aból semmit sem vonok vissza és semmit sem módosítok. Az sem szükséges, hogy valamit védelmeznek aból. Nem akarom követni a példát, melyet nekem adtak. Nem akarok egy küünyminisztert oktatni és tőle sem akarok oktatást elfogadni.

Az ausztriai helyzet.

Bécs, január 11. A költsegvetési bizottság ma folytatta a belügyminisztérium négy első címének tárgyalását. *Hoffmann-Wellenhof* és *Kaiser* Kramarral szemben kijelentik, hogy a németek nem félnek a választások tisztaságára vonatkozó bizonyos biztosítékoktól. Több szónok az általános rokkant- és aggkorbiztosítás mielőbbi megalkotását sürgeti. *Pernerstorfer* elítéli a színházi cenzura helytelen alkalmazását, amire *Koerber* miniszterelnök azt válaszolja, hogy a színházi cenzura nagyon kényes dolog. A cenzura megvan minden államban, még Franciaországban is. Az osztrák cenzura éppenséggel nem szűkkebbül. A *Tádkésok* dolgában, amelyet *Pernerstorfer* említett, eddig nem hozott érdemleges határozatot a cenzura, mert a darabot egy igazgató kétszer benyújtotta de első ízben visszavonta, másodízben pedig azért nem döntött a cenzura, mert a darabot benyújtó igazgató időközben lemondott állásáról.

Kozlowski a tengerszem-kérdésről beszél és azt kérdezi a kormánytól, hogy milyen eszközökkel szándékozik a vitás terület semlegességét biztosítani, mely okból hagyta el az osztrák csendőrség 1901. nyarán a vitás területet és hogyan szándékozik a kormány szembeszállni azzal a híreszteléssel, hogy a provizórium idejére akár aktíve, akár passzíve esismerte Magyarország jogilag és tényleg egyaránt alaptalan

birtokát. Osztrák részről a tengerszem jogának védelmében a mostani kormány kevesebb passzívitást és íelénkséget tanusít, mint az előbbi kormányok. A tárgyalás folytatása kedre marad.

Waldeck-Rousseau utja.

St.-Etienne, január 11. *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök *Millerand*, *André*, *Lenassan* és *Decrais* miniszterekkel ma délelőtt ideérkezett. A lakosság a pályaudvartól a prefektúrához vivő uton lelkes ovációkban részesítette a minisztereket, jolyton azt kiáltva: Eljéjenek a miniszterek! Eljen a hadsereg! Eljen a közársaság! Ugyanílyen lelkesedéssel fogadták a minisztereket, mikor *Rive* de *Gierbe* és *St.-Chamauxba* érkeztek.

St.-Etienne, január 11. A prefektúrán való fogadás alkalmával *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök azt válaszolta a polgármester beszédére, hogy a legnagyobb érdeklődéssel foglalkozik a munkáskérdésekkel. Az érsek üdvözlő beszédére válaszolva, gratulált az érseknek, hogy annyi szeretettel, testvériséggel és jóindulattal van a város íránt. *Tunier* tábornok bemutatatta a tiszteket a biztosítottá a miniszterelnököt a köztársasághoz és az országához való ragaszkodásukról és hűségükről. *Waldeck-Rousseau* azt válaszolta, hogy a hadsereg szakadatlan munkálkodása és folytonos haladása megfelel azoknak az áldozatoknak, amelyeket az ország örömmel hoz érte. A fogadás után dejeuner volt a városházán.

St. Etienne, január 11. A városházán adott reggeli, amelyen a megye polgármesterei vettek részt, *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök számos íelkösöntőre válaszolva, üdvözölte a maierek azokért a szolgálókat, amelyek az országunk tesznek. A municipalitások összességükben a nemzeti épület alapját alkotják. Mint *Gambetta* mondta, ók Franciaország községeknek nagy tanácsa. Emlékeztetett a polgármestereknek a kiállítás alkalmával rendezett ünnepségre, mely Franciaország nemzeti egységének egyik legnagyobb szerű apothoeisa volt, amely egységből meríti az ország elpusztíthatatlan életerejét. A miniszterelnök a polgármesterekért íritette poharát, akik között a köztársaság mindig legjobb szolgálta. (Tetszés.)

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 11. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A mértékadó küllöldi tőzsdéken a forgalom nagyon csendes volt, az itteni piac emelkedő irányzattal élénk volt. A hét második íelében ismét a hausse-irányzat lett urakodó és a készárak piacán buza 25 fillérről, déli vasuti állomásokról 30 fillérről állott magasabban, mint nyolc nap előtt. Eladattak: 78 kg. 8.90 K. Verebelyről, 9.10 K. Kis-Czellről, 9.— K. Kengyeliről, 78.5 kg. 8.90 K. Érsek-Ujvárról és Galgócziról, 9.— K. Cziffer, 78.5 kg. marchoidei 9.30 K., 78.5 kg. 9.10 K., Kis-Czell 79.5 kg. 9.15 K. és 79 kg. 8.75 K. Jánosházáról, 79 kg. és 79.5 kg. 9.05 K. Mezőtúrról. Rozs csekély íorgalom mellett 10 fillérről emelkedett, 73 kg. 7.40 K. Kis-Czell, 73—74 kg. déli vasut 7.85 K. Bécs, 7.35 K. Kürth, 7.65 K. Arad. Arpa íltélen, de ártartó volt. Takarmányárak mult heti árakon keltek; új tengeri 5.40—5.50 K., magyar zab minőség szerint 7.75—8.30 K.

Tavaszi buza elérte legmagasabb árfolyamat: 9.49—9.44 K. (26 fillérről magasabb, mint nyolc nap előtt), rozs 7.88—7.84 K., zab tavaszra 7.89 K., tengeri május—júniusra 5.76 K., 2, ílletleg 1 fillérről szárludt. Liszt emelkedő irányzatot követelt és ára 60 fillérről javult. Korpa íránt nem jelentkezett érdeklődés.

New-York, január 11. (Terménytőzsdé.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 8¼ (8¼), jan-ra 7.90 (7.94). *Aprílisra* 8.08 (8.11). *New-Orleansban* helyben 7¾ (7¾). — *Petroleum*: *Stand white* New Yorkban 7.20 (7.20). *Stand white* *Phiadelphia*ban 7.15 (7.15). *Rafined in Cases* 8.80 (8.80). *Credit Balances* at *Oil City* 1.15 (1.15). — *Zsir*: *Western steam* 9.97 (10.—). *Rohé* és *Brothers* 10.15 (10.15). — *Tengeri* irányzata gyenge. *Január*ra 69¼ (—). — *Májusra* 70¼ (70¼). — *Júliusra* 69¼ (70¼). — *Buza* irányzata gyenge. *Piros ósz* helyben 88¼ (89¼). *Január*ra — (—). — *Márcusra* 88¼ (89¼). *Májusra* 87¼ (88¼). *Júliusra* 87¼ (88¼). *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1.— (1.—). — *Kéé*: *íair* *Íáo* 7. sz. 6¼ (6¼). *Jan-ra* 6.35 (6.30). *Aprílisra* 6.55 (6.55). — *Liszt*: *Spring Wheat* *clears* 2.95 (2.95). — *Cukor*: 3¼ (3¼). — *On*: 22.87 (22.87). — *Réz*: 12¼ (12¼). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, jan. 11. (Terménytőzsdé.) (Zárlat.) *Buza* irányzata gyenge. *Január*ra 78¼ (79¼). *Májusra* 82¼ (83¼). — *Tengeri* irányzata gyenge. *Jan-ra* 63¼ (63.—). — *Zsir*: *Január*ra 9.50 (9.55). — *Májusra* 9.75 (9.80). — *Szaionna* *short clear* 8.90 (8.85). — *Sertésúsz*: *január*ra 16.70 (16.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

M E S E.

Klinga és Aramár.

A Fekete-tengertől jobbra, a Vörös-tengertől balra, de azért nem lehet tudni bizonyosan, hogy hol, csak hogy élt egyszer egy fiatal király.

Ezt a fiatal királyt Aramárnak hívták és nagyon boldogtalan király volt. Azért volt boldogtalan, mert csapás csapása jött az országára. A csatákat, amelyekben bőven volt része hol egyik, hol a másik szomszéd-ország királyával, mind elvesztette, azután éhség, betegség érte a népet s mind között a legrosszabb az volt, hogy a népe nagyon istentelen, rossz, rabló nép volt.

Es nagyon csodálatos ám az, hogy a fiatal király népe ilyen perrahajder volt, mert ugyanez a nép a mostani király apjának az életében olyan áldott jó nép volt, mint a husvétii kalács.

— Haj, haj! — sóhajtoztak az országban az öreg bölcsek — ez azért van, mert a király nagyon rossz volt gyerekkorában, büszke, szívtelen és nem tisztelte a szülőit.

Csakugyan így is lehetett, mert egy álmatlan éjszaka, amikor Aramár király bubánatba merülve sétálgatott a szobájában, azon töprengve, hogy mi módon segítsen az országán, egyszer csak megszólalt elhalt anyjának az arcképe a falon, s így szólt nagy szomorúan:

— Látom, hogy sok a bajod, édes fiam Aramár, szánlak is érte, habár nem érdemled meg, mert sok keserűséget szerzettél nekem, amíg éltem, de azért az anya szíve mindig megbocsát a gyerekeknek, csak a jó Isten nem felejt el egyhamar, ha nem tisztelik az ő parancsolatát.

— Bizony, királyi anyám — mondta Aramár busan, — az én bajomnak fele is sok volna, annyi van s most, hogy emberszámba jöttem, meg is bánom már az elkövetett vétkeimet, tehát mit tegyek, ha az Isten nem akar megbocsátani?

S a kép újra megszólalt.

— Emlékszel-e Aramár fiam arra a kis árva-leányra, akit a kertész tartott s akit te egyszer belelőktél a tóba, amiért egy pillangót nem tudott neked elfogni?

— Emlékszem — sirdogált keservesen a király. — Azóta is sokszor látom álomban a szegény kis Klingát s valami feketeruhás asszony, ha alszom, mindig ott áll a fejemenl és fenyegető hangon kérdi tőlem:

— Hol van a kis Klinga, Aramár?

— Látod, fiam — mondta szomorúan a kép — az a gyászruhás asszony a kis Klinga anyja s te azért vagy olyan szerencsétlen, mert a gyászruhás asszony szelleme az egész országodban keresi a leányát s ahol megjelen, ott mindenütt szerencsétlenséget hagy maga után.

— En Istenem, — sirdogált a király — hát mit tegyek? Segíts rajtam, ha tudsz, te drága jó anyám és én fogadom tenéked, hogy ezután csak gyönyörűségére fog lenni halotti szellemednek a te fiad.

— Esküdj meg, Aramár, s akkor segíték rajtad. Esküdj meg, hogy jószívű és igazságos leszel a szegényhez, hogy egyformán atyja leszel a népednek, úgy a szegénynek, mint a gazdagnak.

— Esküszöm, — felelte Aramár s rátette két ujját a képen az anyja szívére. — Esküszöm a te drága, igaz szívedre, anyám!

— Jól van, fiam — mondotta a kép — most pedig fektüdj le és aludj.

Lefeküdt Aramár király s alig hogy elaludt, megjelent ágya fejénél a feketeruhás szellem és fenyegető hangon kérdezte:

— Hol van a kis Klinga, Aramár?

— A kertben, a tóban alszik — felelte egy hang az ágy másik végén, ahol meg egy feketeruhás szellem állt.

— S hogy került oda? — kérdezte a fekete szellem.

— Aramár lökte őt bele gyerekkorában.

— Ezért keservesen meg fog lakolni! — kiáltotta a szellem. En az árva kis leány anyja vagyok.

— En pedig a király anyja vagyok — felelte a fehér szellem — és meg fogom védeni a fiamat!

Alig hogy kimondta ezeket a fehér szellem, a királyi palota egyszerre megindult s azt az utat, amit gyalog csak három esztendőig lehetne megtenni, a palota egy pillanat alatt ott állt a Fekete-tenger partján s a fekete szellem keze belelőktette a palotát az alvó királyal együtt a tengerbe.

Elsüllyedt a palota kincsesből, mindenestől, csak két ezüsttollu kis madár szállt ki a süllyedő palota ablakából. A két kis madár közül egyik Aramár király volt, a másik meg az anyja szelleme.

Repült, repült aztán a két ezüstmadár s alkonyatkor, mikor már nagyon elfáradtak, leültek egy fágra, hogy megpihenjenek.

Alig ültek itt egy kis ideig, mikor hirtelen óriási sas szállt el felettük, hirtelen leesapott az egyik madárra, gyorsan a csőrbe ragadta és elrepült vele.

Nagyon magasan és sebesen repült a sas, de azért a másik ezüstmadár mindenütt a nyomában volt.

Amint így repültek, egyszer csak a jéghegyek közé értek s egy sziklán épült jégkastélyban hirtelen eltűnt a sas a kis ezüstmadárral.

A másik ezüstmadár busan rászállt a jégkastély tetejére és várta a szerencsés pillanatot, hogy valamiképp bejuthatna a jégkastélyba, de mindhiába.

De a szegény kis ezüstmadár lankadatlan türelemmel várt s éjjel-nappal ott ült egy helyben. Ott ült, várt és sirt, omlott a könnye s hivatgatta egyre, keserves jajszóval a másik madarat:

Gyere ki, Aramár,
Te kis ezüstmadár!...

De a szegény Aramár nem tudott kijönni,

mert kilencszázkilencvenkilenc lakattal záródó lakikába csukta őt a fekete sas.

A másik madár pedig ekkor sirt. Hullott a forró könnye és anyni elhullt abból a forró könnyből három esztendő alatt, hogy egyszer csak elolvadt tőle az egész jégkastély, a kalicka és egyszerre csak szabad lett az ezüst rabmadár.

Na, most már újra elindult együtt a két madár, de most már még feljebb, a fellegek felé repültek s mikor az égig értek, így szólt az anyamadar:

— Itt én neked fogom adni az egyik szememet, ebből csillag lesz s te az égen fogsz ragyogni, ahol a fekete szellem hatalma nem fog utólni.

Csakugyan így lett, az anyamadar oda adta az egyik szemét, abból egy csillag lett, de ugyanekkor egy fekete felleg uszott a csillag közelébe s a felleg lelőkte a csillagot a földre.

Leesett a csillag s éppen abba a tóba esett, amelybe régen Aramár királyfi belelőkte a kis árva Klingát.

Hanem mi történt ekkor!

Amint a csillag beleesett a tóba, a tóból egy gyönyörűsége, aranyhajú, ibolyaszemű, hajnalpiros-arcú leány szállt ki s megtűrölgette a nedves haját rózsalevélbe, a testére ruhául egy fehér liliumot borított s azután beleült egy ezüst eszónakba a liliumruhás leány s éjjel-nappal ott járt le-s fel a eszónakjával a vizen.

Egyszer egy éjszaka egy ezüstmadár repült el a eszónakzó leány feje fölött és olyan keservesen sirt, hogy a leány sajnálkozva kérdezte tőle:

— Miért sirsz, te ezüstmadár?

— Elvesztettem az egyik szememet — felelte a madár. Szép, fényes csillag volt az én szemem, de leesett az égről s éppen ebbe a tóba esett bele. Nem látád, szép leány?

— Hej, dehogyan nem látám — felelte a leány — most is látom, mindig látom, itt uszik előttem s azért járom én éjjel-nappal a eszónakomon, hogy utólrhessem, de mindhiába. Pedig ha nem tudom kifogni azt a csillagot, belehalok a bánatomba.

— Hát ki vagy te, szép leány? — kérdezte az ezüstmadár, — hisz én is azt a csillagot keresem, amit te keresel.

— En az árva Klinga vagyok, — felelte a leány — akit Aramár királyfi a vízbe lökött. Hát te ki vagy, ezüstmadár?

— En az anyja vagyok Aramár királynak és ígérem neked, szép leány, hogy ha meg tudod találni azt a csillagot, a felesége leszel a fiannak.

— Akkor itt a csillag — hangzott a láthatatlan fekete szellem hangja — s amint oda tette a csillagot a szép Klinga kezébe, a csillagból azonnal a szép ifjú Aramár király lett.

Klinga és Aramár ekkor egymásra néztek és több se kellett nekik. Azonnal egymásba szerettek és megszólalt a leány:

— Ismersz-e, Aramár?

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(134)

A herceg azokat a tisztiket bízta meg az új csapatok oktatásával, akik járatosak voltak már az előlétkben. Kusel és Viarsul is kaptak ilyen megbízást és végül Wolodyjovskira is rákerült a sor.

Egy napon a herceg magához hívatta és a következő parancsot adta neki:

— Babieon és Lipkoveon át Saborovoba lovagolsz, ahol az ezred részére kijelölt lovak vannak. Megvizsgálod, kiválasztod azokat és kifizezed az árát Traskovskinak, aztán ide hozod a katonák részére. A pénzt a kancelláromtól kapod meg.

Wolodyjovskij azonnal a munkához látott, felvette a pénzt s még ugyanazon napon Saglobával, tíz emberrel és a pénzzel megrakott kocsiával együtt Saborovoba indult. Lassan haladtak előre, mert az egész vidék nyüzsgött a nemesektől, szolgálóktól, kocsiktól és lovaktól. Babieig minden községet zsufolva találtak, minden kunyhó tele volt vendégekkel. Ennyi különböző fajta ember között könnyen akadhatott valami kellemetlen kaland, amit a két jó barát illendemes viselkedésük dacára sem tudott elkerülni.

Mikor Babieba érkeztek, a koresma előtt egy csomó nemessel találkoztak, akik utraközben éppen lovaikra szálltak. A két csapat üdvözölte egymást és békésen akart már tovább vonulni, amikor hirtelen az egyik lovas Wolodyjovskit megmelegítette és hozzágratolt.

— Itt vagy hát, kis öcsém! — kiáltott. Elbujtál, de rád akadtam! — No most meg nem menekülsz! Hé! uraim! kiáltott oda a társainak,

várjatok csak egy küssel! Mondani akarok valamit ennek a legénykének tanuk előtt!

Wolodyjovskij jókedvűen nevetett, megismerté Charlampt.

— Isten a tanum, hogy nem bujtam el, szólt. Sőt magam is kerestelek, hogy megkérdőzzem, haragszol-e még rám. De hát nem tudtuk megtalálni egymást.

— Mihály! — sugta Sagloba. Vigyázz, szolgálalban vagy.

— Tudom, mormogta a lovag.

— Maradj itt! — kiáltotta Charlamp. Uraim! Megigértém ennek a tascónak, ennek a tökfőkónak, hogy levágom a füleit. De le is vágom, amilyen igaz, hogy Charlamp a nevem! Legyetek tanuim, uraim, te tascó pedig készülj!

— Nem tehetem, bizony Isten, nem tehetem! Adj egy pár nap halasztást!

— Micsoda, nem teheted? Az inadba szállt a bátorságod? Ha nem húzol azonnal kardot, úgy elpáhollak, hogy a nagypápad után fogsz segítséget kiabálni. Te bögölj! Te poloska! Az embernek utjába tudsz állani, alkalmatlanokod és vagdalózkod a nyelvvelled, de párbajra nem vagy kapható.

Sagloba közbelépett.

— Ugy látszik, kerekét akarsz oldani, — szólt Charlamphoz. — Vigyázz, hogy ez a bögölj csakugyan meg ne csipjen, mert arra nem találsz tapaszt. Pfu! Az ördögbe, nem látod, hogy ez a tiszt szolgálalban van? Nézd ezt a kocsi tele pénzzel, amit az ezredhez viszünk. Értsd meg már a fenébe, hogy a kinsre vigyázz és nem rendelkezik most szabadon magával, nem állhat ki veled. Aki ezt meg nem érti, az bolond és nem katoná. Mi a hercegnél szolgálunk és különb emberekkel volt már dolgom, mint te vagy, de ma nem tehetjük, hogy végezzünk veled. Ami késik, nem mulik.

— Ami igaz, az igaz. Ha pénzt szállít, nem állhat ki senkivel sem, szólt Charlamp egyik kísérője.

— Miközben a pénzhez! kiáltott a megfeketelt Charlamp. Aljjon ki, vagy megverem.

— En ma ki nem állok, de lovagi szavamra három vagy négy nap múlva, ha megbízatásomat teljesítetem, kiállok ott, ahol akarod. És ha ezzel az ígérettel nem elégszel meg, a katonáimmal lövöttek le, mert azt kell hinnem, hogy nem nemesekkel, hanem rablókkal van dolgom. Válassz tehát, mert nincs időm itt álldogálni!

Wolodyjovskinak erre a szavaira a kísérőiben lévő dragonyosok puskáikat a támadókra szegezték. Ez a mozdulat és Wolodyjovskinak a határozott hangja nagy hatással volt a Charlamp kísérőire.

— Engedj hát! szóltak Charlamphoz. Magad is katoná vagy és tudod, hogy mi a szolgálát. Aztán biztosan megkapod az elégtételt, mert a lovag úgy látszik kemény legény! Csillapodjál, kérünk.

Charlamp egy darabig habozott, aztán belátta, hogy a társait is megharagítja és egyenlőtlen harcra jut a dragonyosokkal. Wolodyjovskihoz fordult tehát.

— Lovagi szavadra mondd, hogy kiáltsz?

— Sőt követelem tőled, hogy alkalmat adj reá, éppen azért, mert kétszer is kérked. Négy nap múlva kiállok; ma szerda van, tehát szombat délután két órakor. Jelölj helyet.

— Itt, Babieban nagyon sok az ember, — szólt Charlamp, — kellemetlenségünk támadhatna. Találkozunk Lipkoveban, ott csendesebb élet van és közelebb is esik, mert a szállásom Babieban van.

— Es ti akkor is olyan szép számban fogtok megjelenni, mint ma? — kérdezte az előrelátó Sagloba.

— Oh, az szükségtelen! — felelt Charlamp. — Csak két rokonomat, a két Siciet hozom magammal. És te, remélem, dragonyosok nélkül fogsz megjelenni?

(Folytatása következik.)

— Ismerlek — felelte Aramár — és még sem ismerlek. Volt egyszer egy gonosz fiu, aki látott valamikor egy icipici rózsabimbót, de amikor a gonosz fiu megnőtt és sokat szenvedett, az icipici rózsabimbóból felső rózsza lett. Szép rózsaszál, ékes Klinga, leszel-e a gonosz fiu felesége?

— Leszek bizony — felelte a leány, mire a két fiatal feje fölött négy áldó kéz jelent meg: az anyák kezei.

Azután visszahozta a fekete szellem az elszültszett palotát a tenger fenekéről s lett benne olyan lakodalm, hogy száz esztendőig még a verebek is az árva Klinga és Aramár király lakdalmáról oszripeltek.

Luzo Terka.

KÜLÖNFELEK

Szerenád.

Kopott gitárral a nyakamba
Éjjel megállok ablakod alatt,
En a szerelmes, én a bamba,
Hogy a szívemnek meghódítsalak.

Az utca csöndes és gitárom
Epedve, félve, halkan pengetem.
Szítál a hó. Az óra három.
S a pásztoróra út, de nem nekem.

A lámpa rózsaszínű fénye
Kikandikál a függönyök mögött,
Árulkodón, mintha beszélné
Kicsiny szobádnak rejtelmeiről.

Az arcom ég — hiába mossa
Jeges-fagyóra az eső, a hó.
Mert csókodra, a mámorosra,
Az örjítőre gondolni is jó.

De a te szíved, drága angyal,
A trubaduron meg nem könyörül,
Te ott pihensz forró ajakkal
Egy más lovagnak égő gyönyörül.

Az ajkad fölém megtagadná
A csókot, melyet másnak szótogat,
Nekem csak gondolnom szabad rá
S pengetem hozzá a gitáromat.

Nekem itt lenn kell álldogálnom
Az éjszaka'ban fáva, szomorú.
Enyém a vagy, enyém az álom
És mindenekfölött enyém a gúny.

Bevallom én is, mért tagadjam,
Hogy mulatságos szörnyen a dolog:
Itt lenn a város és a fagyban
Egy elkopott románcot gajdolk.

Ti meg ott fenn a jó melegbe ...
És míg az ajkad csókra csókot ad,
Azt ságom lágyan hizelegré:
„Jó éjt szerelmem, édes álmodat.”

Moltai Jenő.

— **Milliomosok ebédje New-Yorkban.** A new-yorki főváros egyik notabilitása ebédre hívta a milliomos-társait azzal a kijelentéssel, hogy az általa rendezendő társaságban szokatlannal különös és illétlenül eredeti lesz. A meghívóra rá volt nyomtatva az a kérelem, hogy úgy az urak, mint a hölgyek az aranyfűzős kosztümjében jelenjenek meg. A meghívottak természetesen alkalmazkodtak az utasításhoz s valamennyien az előírt kopott és szegényes jelmezekben állították be a kitűzött időben. A főrendező pedig gondoskodott arról is, hogy a milliomosok egyszerű zubbonyának és a dusszagú hölgyek disztelen öltözetének megfelelően legyen dekorálva az ebédlőterem is. A fényes palota étkezője közönséges orosz vászonnal volt bevonva olyképpen, hogy a disztérből nem látszott semmi s ami látható volt, az a tábori sátor benyomását gyakorolta a belsőre. Tonnákon keresztibe fektetett durva, gyalulatlan deszkák szolgálták az asztalokul s ezen cinnványérok és fakanalak meg vellák és durva vaskések voltak elhelyezve. A pincérek parasztnak öltözkedve, nagy, zsiros oszímákban tállták föl az ételeket, még pedig az angol konyháknak legközönségesebben elkészített nemzeti eledelét. Nehogy bármi tekintetben különb legyen a gazdagoknak ez az egy ebédje, mint amilyen a legszegényebb népek kijut, még a palatkok tartalmához is csak úgy férhetek hozzá a vendégek, hogy a palack beadagsolt nyakát egyszerűen leütötték. Ez a különökűdés egyenes megfordítása akart lenni annak, amit az életben oly gyakran tapasztalunk. Rendes és mindenütt elterjedt szokás, hogy a szegényebb sorsu ember gazdagnak óhajt látszani. A new-yorki milliomosok esztal ennek az ellenkezőjét tüzték ki célul, magukra öltötték a szegénység lát-

szatát — tréfából. Van a dologban valami kis angol humor. Késsz vastag és durva.

— **Egy női egyetem bukása.** Chicagóból érkezik az az érdekes hír, hogy az ottani tudományos egyetem, melyet évek óta kizárólag nők látogattak: véglegesen megbukott. Sok évi küzdelem és próbálgatás után az egész területet és a rajta levő épületeket el fogják adni. A kísérletezés tehát osztrótköt mondott s most arról folyik a vitaközös, hogy e bal-sikernek miében rejlik az oka. A kúrator szerint a *Women's Medical School* évente huszezer dollár deficitel zárta le a számadásait. Ez a nagy deficit, mely végül is fölemlesztette az alapítókét, a kúrator állítása szerint onnan származott, hogy a nők nem feleltek meg komolyan a feladataiknak és a vegytani műhelyek látogatása, valamint a sebészet megfelelő tanulmányozása olyasminek tűnt fel előttük, ami az orvosi pályán nem illéttlenül szükséges. Így azután azok a szakmák csak kiadással terhelték az egyetemi alapot, de a bevétel egészen elmaradt. A bevándolt nők persze másban keresik a bukás okát. Ezek szerint a nők számára fenntartott orvosi egyetem nem állott azon a színvonalon, hogy kellő számmal hódította volna magához az orvosi pályára készülő hölgyeket. Az a köztudat, hogy a férfiak és nők számára, vagy kizárólag a férfiak részére fenntartott egyetemnek sokkal alaposabb az oktatás, ez ásta meg a sirját a chicagói női egyetemnek.

— **Li-Hung-Csang vagyona.** Egy francia lap magyarázatát adja annak a hiriapi kacsnak, mely Európában mindenfelé elterjedt és amely szerint Li-Hung-Csang, a nemrég elhalt kínai államférfi: a világ leggazdagabb emberei közt a második helyet foglalta volna el. Kétségtelen, hogy Khina nagy diplomátája gazdag volt. Vagyona körülbelül tíz millió taetre rugott, ami cirka 20 millió koronának felel meg. Ez azonban természetesen messze elmarad a leggazdagabb emberek vagyoni állapotától. A dolog magyarázata az, hogy Khinában a nép rendszeren csakis tízezerig számol és ezt a kerek összeget *wahn*nak nevezi. Akinek huszezer tael a vagyona, annak két *wahnja* van, aki százezerrel rendelkezik, az tíz *wahn*nal bír. Így azután az öreg Li-Hung-Csangnak éppen százszor akkora vagyont tulajdonított a jól értesült európai közvélemény, mint a mennyivel tényleg bírt.

— **A fonográf mint nyelvmester.** Bármennyi türelennel legyen is megáldva a husból és vérből való nyelvmester, azért mégis megesk nem egyszer, hogy türelmenek fonala szakad. Ha a nehézkes fellogásu, vagy illőtte rossz hallásu tanítvány tiszzer, huszszor vagy még többször hallotta a szót és még mindig idegenszerűen utánozza azt, ilyenkor a szegény nyelvmestert, profán nyelven szólva, a guta szokta környékezni. A praktikus angolok rájöttek arra, hogy a nyelvmesterek emberi gyalóságait manapság könnyen ellensúlyozhatjuk a fonográf által. A fonográf türelmességével nem állja ki a versenyt a legzeldebb lelkü nyelvmester sem. Ha nem vette be a tanítvány hallása a helyes kijelést huszadszorra, úgy a fonográf minden indulatosság nélkül még huszszor fogja azt ismételni. Minthogy pedig a nyelvtanuláshoz a kiejtés rendkívül fontos szereppel bír, ezért könnyű volt egy egész nagy társaságot létesíteni Londonban azzal a céllal, hogy a társaságnak minden tagja a fonográf föl eszentul nyelvtani leckéket venni. A füzetekbe megirt praktikus nyelvtanítást egyszerűen átültették a fonográf-hengerekre. Az első füzetnek megfelelő az első henger. A beállított henger pedig nem csupán az élettelehen betűt adja vissza, hanem az eleven hangot is. Sokan nagy jövőt jósolnak a fonográfának, mint nyelvmesternek.

— **Hogyan alusznak a népek.** Az életnek egy harmadrészét az emberek nagy többsége átaluszza. Eléggé jelentékeny hányada tehát az életidőnek az, amelyet a népek különböző divatja szerint különböző nyugágyakon tölt el az emberiség. Angliában az egészségtelemek deklarált és rugókon nyugvó derek-aljakat kizsoritotta a lószőrmatrac-dívat. A francia ágyak arról híresek, hogy éppenséggel nem puhán fekszik rajtuk az ember. A németeknél divatos a rövid ágy, úgy, hogy aki benne alszik, az rendszeren jóval hosszabb, mint a fekhelye. Norvégiában fülékéből vonszolják ki az ágyakat, Dél-Amerikában pedig függő ágyakon töltik az éjszakát. Guyana indiánusai hálot szőnek fűvekből, melyek felgúsztszett állapotban pompásan helyettesítik az éjjeli nyoszolyát. A japánok földre terítik a vaság hálot és ez szolgál éjjelre nyughelyül. A kínaiak alacsony ágyakban alusznak s nem a kényelemre, hanem a laragványra fordítanak különös figyelmet. Agymennijük, matrácuk, takarójuk bogozott háló, a fekvés rajta kemény s természetesen nem is óvja meg a testet a hideg ellen. Eppen ezért a kínaiak hideg időben megtelelően

felöltözködve alusznak. Legszerényebb nyughelye van a négernek. Majdnem úgy kuporodik össze, mint az állat és elhál a sima földön is.

— **Fertőtlenítő falfesték.** A hallei higiéniai intézetben *Fraenkel* tanár kísérleteket végzett a különböző falfestékek fertőtlenítő hatására vonatkozólag. Próbaképpen porcellánemal, ólomfehér, cinkfehér és közönséges enyvetéssel voltak be agyag- és deszkalemezeket, amelyekre száradás után, huslében tenyészített bacillus-kultúrákat kentek föl. A kolera, difteritisz- és tífusz-bacilusok tartották meg legtovább fertőző képességüket a festékeken. A kísérletek eredményeképpen a legököltelesebb dezinficiáló máznak a lenolajos ólomfehér és cinkfehér bizonyult, míg a nagyartartott porcellánemal-festék a második helyre sorult. Utóbbi mázon éppen kétszer annyi ideig maradtak a csirák életképesek. A lenolajos festék elsősorban kémiai sajátságának köszönőni illőnyét, mivel a lenolaj száradása alatt oxidálódva különböző zsírsavakat fejleszt, melyek a mikroorganizmusokat elpusztítják. A porcellánemal-festék csupán fizikai tulajdonságaival, sima és vízátthatatlan felszínével fertőtleníti. A lenolajos falfestékek említett előnye négy hónapig tart, ezental a porcellánemal-festékekkel szemben előnyük nincsen. Olyan helyeken tehát, hol a falak és butorok fertőtlenítésére kiváló súlyt vetnek, azokat négyhónaponként vékony lenolajos réteggel ismét be kell vonni.

— **Színész-illúziók.** Vannak a színészvilágban úgy férfiak, mint nők, akik éjjel és nappal folyton-folyvást a világotelentő deszkák légkörében élnek és akiknek egész élete abból áll, hogy *játszának*. Ismerek egy színészt — írja a kulisszák mögött lezajló élet egyik bentese — aki nemcsak a színpadon játszik császárokat és királyokat, hanem az életben is úgy viselkedik, mintha állandóan bíboros palást földné a vállait. Az arckifejezése mindig nemes tenkölt; a szolgálónak adott parancsait is olyanformán osztogatja, mintha legalább is egy kamarással közölné a legfelsőbb elhatározást. Egy ideig olyan inast tartott, aki igen ügyesen belelte magát gazdájának hóbortjaiba s minden parancsra hódolatleljen és következetesen ezzel válaszolt: igen, sire! Láttam őt hálóköntőben és papucsban, amint pápaszemmel fölgyervekeve böngészte az újságot. Ekkor is volt a testtartásában és az arckifejezésében valami fejedelmi vonás s látni lehetett rajta, hogy nrakodónak érzi magát. Ismertem színésznőket, akiknek viselkedése az életben alig volt más, mint színpadi szereplésük utánzata. Az a színésznő, aki a színpadon legjobban adta az erényhősöket az életben is ugyanezt imítálta. Akadtam közöttük olyanra is, aki heroikus szerepekben remekelt a deszkákon és ugyanazt az erős karaktert, melyet a lámpák előtt produkált, belevitte családi életébe is. Hősnő maradt úgy a férje, mint a gyermekek szemében és — addig játszott a magára vállalt szerepet, míg végül maga is hősnőnek érezte tudta magát a köznapi élet prózájában is.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, január 11.

Gacónatlet. (*Reich Jenő és társa* jelentése a *Budapesti Napló* számára.) Az időjárás e héten is száraz és élénkebb légáramlatok mellett kezdetben hidegebb volt; később a hőmérséklet azonban emelkedett és állandóan derült idő van. Gazdáink az időjárás lefolyásával nincsenek megelégedve, sokkal inkább hidegebb idő és havazás volna kívánatos. A vizállás alig változott.

A külföldi piacokon az irányzat általában szilárdabb, az üzleti viszonyok azonban annyiban nem változtak, hogy a forgalom, úgy mint eddig, továbbra is szűk keretben marad és a spekuláció az üzlettel tartózkodik. Kivételt képeznek a tengerentúli piacok, ahol az „outsiderok” újabb vételrei a hét kezdetével ismételt árjavulást és a forgalom megéléntkülését hozták magukkal. A tartósan gyenge kiviteli üzlet azonban, valamint a látható készletek folytonos gyarapodása (a *Bradstreets* becslése szerint e héten ismét 161.000 bush.) később, különösen a prompt buzában visszaesést eredményezett. A kontinensen csak nehézkeseen követték az amerikai impulzusokat. A kínálat elég bő és Angliában, ahova terjedelmes hozatolok uszó áruban vannak, az irányzat esendés maradt. Franciaországban az irányzat kellemes volt és az árak mérsékelten javultak. A német piacokon csak jelentéktelen változások voltak. A későbbi határidőre való report megszünt. A többi európai piacon az üzleti viszonyok nehézkesek és az árakban alig van említésre méltó változás.

Nálunk a kereslet buza iránt különösen a hét elején élénk volt, az árak rohamosan emelkedtek, a hét végével azonban ismét esendesebbek. Takarmány-cikkre mérsékelt forgalom mellett tartottak maradtak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza tartósan jó figyelemben részesült. A kínálat vasúti áruban gyenge volt és tételbuzák jóformán hiányoztak; a malmok ennek ellenében élénk keresletet tanúsítottak és naponként emelkedő árak mellett a helybeli raktárkészletből eszközöket nagyobb beszerzéseket, mi mellett a tulajdonosok jelentősen feleltek követeléseit készségeken adták meg.

Rozs szintén csak mérsékelt volt a piacon; a kereslet ennek ellenében ugy elszállítási, főleg azonban helyi fogyasztás céljaira kedvezőben alakult, úgy, hogy az árak 5-7 1/2 fillérral javulhattak. A hét vége felé a hangulat egyébként esendesebb. Minőség szerint 7.20-7.30 K. volt elérhető helybeli paritás és 7.50 K.-ig 3 óra helyen átvéve. Nyíri származékokban csak gyenge forgalom van és Debreczen-Nyíregyháza paritásban 6.70-6.75 K.-ig jegyzünk.

Árpa (takarmány- és hantolási célokra) kisebb tételekben továbbra is főleg gyárosoknál jól tartott árakon talált elhelyezést. Hízalók és égetők alig vásároltak. Minőség szerint helyben 6.10 K.-ig fizettek. Állomások átvéve malata- és sörpárok csupán a belüli fogyasztás részére szórányosan kerültek eladásra és 6.50-7.25 K. között jegyznek.

Zab csak mérsékelt volt kínálva és bár a kereslet sem haladt túl a rendes mértéket, az árak mégis szilárdan tartottak és 5-10 fillérral emelkedhetek. Szín és tisztaság szerint a forgalomban volt cirka 3500 mm.-ért 7.20-7.50, prima áruért 7.70 koronáig fizettek.

Tengeri (ó-áruban) csak kevés kerül a piacra. Árban azonban néhány fillérral javult és Kőbánya részére 0.45 koronáig ért el. Új tengeri iránt az érdeklődés továbbra is gyenge, amihez a tartósan enyhe idő is hozzá áruit, exportciókra is csak csekély mennyiségek kerülnek forgalomba - Németország részére kizárólag lófogó áru - az árak azonban szintén néhány fillérral magasabbak. Budapesti paritásra januári szállításra 4.85-4.87 1/2 koronát jegyzünk.

Olajmagvak. Készáru készpénzre nem volt forgalom, névleg 13.-18.50 koronáig jegyez. Határidőrepedben 1.02 augusztusra alig volt üzlet, az irányzat azonban szilárd és 12.20-12.25 K. jegyznek. Vadrepce 5.75-6.50, gomborka 12.60-13.-, lenmag 14.50-15.50 korona, kendermag 10.- koronáig jegyez helyben.

Hüvelyesek. Bab e héten is nyugodt és a forgalom szünélet. Trieurozött apró babért névleg ab Gyöngyös Félegyházán 8.50-8.75, gómblyüért Baja-Mohács-Zomborn 7.25-7.50. Székésteheráruért 7.50-7.90, barna babért Kaloosán 5.75, N.-Károlyban 5.10 K. fizetnek. Erdélyi bab relációk szerint 5.40-5.60 között jegyez. Köies hazai áru helyben 4.20-4.40 korona, oláh származékok névleg 4.30-4.50 korona, átmenetileg 3 havi időre jegyznek. Bükkyben bővebben van kínálva és esendesebb, tiszavidéki állomásokon 9.-koronán jegyez.

Ipar és kereskedelem.

A Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesületében ma este dr. Éber Antal, a Magyar Agrár-és Járódbank főtitkarsága nagyszámú közönség előtt érdekes előadást tartott mérlegelési kérdésekről, amelyek során kiterjeszkedett a pénzügyi zárszámadatok többféle pontjára. Az előadást zajos tetszessel fogadták.

A newyorki tőzsde. New Yorkból jelentik január 10-iki kelettel: A mai értéktőzsdén az a körülmény, hogy a Delaware and Hudson vasút, továbbá a Louisville-Naushville vasút bevételei nem emelkedtek, továbbá a vált aranykivétel nyomozott hatást gyakorolt a tőzsde irányzatára. A nagy érdekes csoportok nyilvánvalóan elvonták támogatásukat a piacotól, aminek következtében az árfolyamok hanyatlottak. Később fedezések következtében javult az irányzat. A tőzsde renyhe forgalom mellett állandó árfolyamokkal zárult Részvényforgalom 570,000 darab.

Az Országos Ipari Egyesület összes szakosztályai kedden, január 14-én délután 5 órakor az egyesület helyiségében (VI. u.-utca 4. sz. I. emelet) egyetemes felhívó ülést tartanak. A napirend tárgya: dr. Back Frigyes előadása: A munkás-balesetbiztosítás kérdése.

Biztosítási jog. E címmel dr. Róth Pál fővárosi ügyvéd szerkesztésében hetilap indult meg. Előfizetési ára lélelvre 12 korona. Az első szám változatos, érdekes. Kiadóhivatala Erzsébet-kört 16. szám alatt van.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 39.- korona, áruban 39.50 korona. Bécében a kontingentált készáru 39.20 korona pénzben, 39.60 korona áruban.

Budapesti sertés-konsumvásár. A terenovárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1902. évi január 11-én Készlet 1664 darab. Erkezett 600 darab. Összesen 2164 darab. Eladatot 1500 darab. Maradt 664 darab. Napi árak: 120-150 kilogramm sulyban 82-86 koronáig, 220-280 kilogramm sulyban 82-87 koronáig, 320-380

klgr. sulyban 82-86 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400-500 kilós 82-84 koronáig, Malac 80-84 korona. Az irányzat élénk.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, január 11.

Nyugodt hangulat mellett 20.000 métermázsza buza került forgalomba változatlan árak mellett. Más gabonafélékben nem történt árváltozás. Eladatot:

Buza. Tiszavidéki: 1100 mm. 78 1/2 k. 9 K. 57 1/4 f., 750 mm. 79 k. 9 K. 57 1/4 f., 250 mm. 79 k. 9 K. 55 f., 200 mm. 79 k. 9 K. 57 1/4 f., 300 mm. 79 k. 9 K. 45 f., 100 mm. 79 k. 9 K. 50 f., 100 mm. 78 1/2 k. 9 K. 45 f., 150 mm. 78 k. 9 K. 45 f., 300 mm. 78 k. 9 K. 42 1/4 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 42 1/4 f., 300 mm. 78 k. 9 K. 40 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 37 1/4 f., 100 mm. 77 1/2 k. 9 K. 37 1/4 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 45 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 35 f., 200 mm. 77 k. 9 K. 32 1/4 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 30 f., 100 mm. 77 1/2 k. 9 K. 40 f., 100 mm. 76 k. 9 K. 25 f., 100 mm. 75 k. 9 K. 17 1/2 f., 200 mm. 74 k. 8 K. 80 f., 300 mm. 73 k. 8 K. 80 f.

Bihari: 100 mm. 77 1/2 k. 9 K. 30 f. Fejérmegyei: 1000 mm. 79 k. 9 K. 55 f., 350 mm. 77 k. 9 K. 30 f., 100 mm. 76 k. 9 K. 17 1/4 f. Pestmegyei: 500 mm. 77 1/2 k. 9 K. 40 f., 300 mm. 77 k. 9 K. 30 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 40 f., 200 mm. 76 1/2 k. 9 K. 25 f., 500 mm. 76 k. 8 K. 60 f., 200 mm. 76 k. 9 K. 15 f., 300 mm. 75 1/2 k. 9 K. 12 1/2 f., 100 mm. 75 k. 8 K. 50 f. Bácskai: 100 mm. 74 1/2 k. 9 K. 20 f. Szerbiai: 2750 mm. 75 1/2 k. 8 K. 80 f. Raktáráru: 2000 mm. 77 k. 9 K. 20 f., 1700 mm. 76 1/2 k. 9 K. 25 f., 2250 mm. 76 k. 9 K. 20 f.

Mind három hónapra. Zab: 150 mm. 7 k. 25 f. Tengeri: 300 mm. 4 K. 87 1/4 f., 200 mm. 4 K. 87 1/4 f.

Tegnap déltáni eladatot: Tiszavidéki: 500 mm. 78 k. 9 K. 45 f., 500 mm. 77 k. 9 K. 45 f. Fejérmegyei: 700 mm. 78 1/2 k. 9 K. 85 f. Készpénzesítés mellett.

A készáru hivatalos egyezése a budapesti árú-és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. - A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns for Buza (Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Szerbiai) and rows for different quantities and prices in K and f.

Table with columns for Egyéb gabonafélék (Arpa, Zab, Tengeri) and rows for different quantities and prices in K and f.

A határidőüzlet folyamán a következő költsékek történtek:

Table with columns for dates and prices for various goods like Aprília 1902, Októberi buza 1902, etc.

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns for dates and prices for goods like Aprilisi buza 1902, Októberi buza 1902, etc.

Déltáni fél 5 órakor zárul:

Table with columns for dates and prices for goods like Buza ápriliára 1902, Buza októberre 1902, etc.

A budapesti értéktőzsde.

Az Osztrák Hitelintézet prágai főknjának elkövetett sikasztás híre a Hitelrészvények, a tegnapi zárlatok képest, 3 koronával olesóbban jöttek megnyitásokor forgalomba. A többi értékek árfolyamában ezzel szemben javultak vagy észlelhető, sőt az előtőzsde vége felé még a Hitelrészvények is magasabb árakat értek el.

Délben, csekély forgalom mellett, az árak jól tartották magukat. A helyi piacon Közutiakban némi kereslet mutatkozott.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 637.50-640.50. Rimamurányi részvény 480.-481.25, Államvasuti részvény 653.-664.50 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Városi kölcsön 90.-90.20. Bankgyesületi részvény 112.-. Magyar hitelrészvény 659.-660.-. Jelzálogbank részvény 434.50-465.-. Leszámitolóbank-részvény 424.50-425.25. Osztrák hitelrészvény 639.-640.75. Közuti vaspálya részvény 593.-594.50. Államvasuti részvény 664.50-665.25 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 640.25. Magyar hitelrészvény 659.50. Leszámitoló 410.-. Rimamurányi vasmű-részvény 481.-. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 653.25. Közuti vasút 592.-. Városi villamos vasút 293.- korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 43.-50.- korona, vörös aprószemű 41.-45.- korona, vörös erdélyi - korona, vörös bánásgyi - korona, középszemű 46.-48.- korona, nagy szemű 50.-54.- korona. Disznószi: budapesti 52.50-53.- korona, vidéki - korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki - korona, városi 4 darabos 42.-42.50 korona, 3 darabos 45.-45.50 korona, üstölt - korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50-15.- korona 120 darabos - korona, 100 darabos 15.75-16.- korona, 85 darabos 18.50-19.- korona. Azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25-14.50 korona. 100 darabos 15.75-16.- korona, 85 darabos 17.25-17.50 korona. Szilvái: slávoniai - korona, szerbiai 17.25-17.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén az Osztrák Hitelintézet prágai főknjánál történt sikasztás miatt bátortalan volt a hangulat. A déli tőzsde csöndesen indult. Később csöndes üzletmenet mellett az árak nagyrésztben változatlanok maradtak.

Zárlat csöndös változatlan Berlinre javult, Londonra a bányarészvények szilárdabbak.

Bécs, január 11. (Magyar értékek zárlata) 4% os aranyárak 119.55. Liza és szegedi kölcsön sorsjegye 151.-. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 101.-. Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.60. Magyar érszámító-és pénzváltóbank - Rimamurányi vasműrészvény 478.50. Magyar koronajáradék 95.10. 4% os Magyar földterem. kötvény 94.-. Magyar hitelbank részvény 669.-. Magyar nyeregemény kölcsön sorsjegye 180.-. Kassa-oderbergi vasúti részvény 357.75. Magyar keresk. bank 2490. Magyar cukoripar 1775.

Bécs, január 11. (Osztrák értékek zárlata) 4 2/10 os papírjáradék 69.80. 4% os osztr. aranyárak 120.35. 1890-os sorsjegye 144.25. Osztrák hitelsorsjegye 397.-. Angol-osztrák bank - Bécsi bankgyesület 447.25. Osztrák-magyar bank 1601. Déli vasút 74.-. Dunagőzhajózási részvény 832.-. Dohányrészvény 287.-. Csehszéri és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.25. 4 2/10 os ezüst járadék 99.70. Osztrák koronajáradék 95.25. 1864-iki sorsjegye 218.-. Osztrák hitelintézet részvény 640.-. Unionbank 544.-. Osztrák Länderbank 417.50. Osztrák-magyar Államvasút 653.50. Elbavólgyi vasút 449.-. Alpesi bányarészvény 408.-. 20 frank. arany 19.33. Londoni váltóár 239.35. Bécsi Tramway Ltt B. 280.-. Bécsi. Tramway Ltt A. 283.-. Lipót kőhő - Az irányzat tartott.

Bécs, január 11. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A déltáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 640.-. Magyar hitelrészvény 660.-. Angol-Osztrák bank 282.50. Bécsi bankgyesület 447.50. Union bank 545.-. Länderbank 413.-. Osztrák-magyar Államvasút részvény 654.-. Déli vasút 74.-. Elbavólgyi vasút 450.-. Északnyugati vasút részvény 444.25. Dohányrészvény 288.-. Rimamurányi vasmű 479.-. Alpesi bányarészvény 409.-. Májusi járadék 99.80 Magyar korona járadék 95.10. Török sorsjegyek 104.-. Német birodalmi mária 117.26-27. Napoleon d'or 19.04.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 11. (Lössler tudósítás.) A tőzsde ma tulajdonban tartózkodó volt. Az árfolyamok általában tartották magukat. Varsói részvények szilárdak az állami vásárok szilárdaságára, továbbá arra a hírre, hogy a finomlepkéj javult és a belüli vasipar árának megszilárdítására irányuló törekvések. Osztrák hitelrészvények bágyadtak a prágai főknál történt sikasztásnak. Deutsche Bank magasabb a bécsi közúti vasút megváltásának keresztváltóval. A második órában bányarétegek gyengébbek. Zárlat szilárd a készpénz élenkségére. Magánkamat-láb 2 1/8 %.

Berlin, január 11. (Zárlat.) 4 2/10 os papírjáradék - 4% os osztrák aranyárak 102.75. Elbavólgyi vasút - Magyar koronajáradék 96.-. Osztrák-magyar Államvasút 140.25. Kassa-oderbergi vasút - Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasúti beruházás kölcsön 103.25. Alpesi bányarészvény - Disconto-Commandit 184.40. Altáinai villamosági Edison 182.50. Geisenkirchen 171.50. Laura-kőhő 191.80. 4 2/10 os ezüstjáradék 100.-. 4% os magyar aranyárak 101.-. Osztrák hitelrészvény 202.-. Déli vasút 19.70. Károlyi Lajos vasút 102.25. Orosz bankjegye 216.05. 4% os új orosz kölcsön 96.-. Török dohányrészvény - Olasz járadék 100.80. Magyar hitelbank - Dynamit Trust - Harpeni 161.60. Az irányzat szilárd.

Berlin, január 11. (A Lössler Napló tudósítójának távirata.) Bécsi forgalom. 4% os magyar aranyárak 101.-. Magyar koronajáradék 96.-. Osztrák hitelrészvény 202.10. Osztrák-magyar Államvasút 140.25. Déli vasút - 19.60.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1902. január hó 12-én.

Tristan és Izolda.

Zenedrám 3 felvonásban. Irta Wagner Richard. Szövegét fordította Abrányi Emil.

Személyek:

Tristan	Burrian	Braugéro	Berts M.
Marke király	Ney D.	Pásztor	Gábor
Izolda	Vasquezne	Kormányos	Ney B.
Kurwenál	Takács	Ifju hajós	Déri
Melot	Déri		

Kezdeté 1/7 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. január hó 12-én.

Délután 2 1/2 órákor mérsekkelt helyárrakkal:

Folt, a mely tisztit.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Échegaray J. A spanyol eredetiből fordította Pathy Károly.

Személyek:

Mathilde	Márkus	Dolores	Meszlényi
Enriquetta	Maróthy	Fernando	Mihályfi
Concepcion	Szacsavay	Don Justo	Szacsavay

Este:

A szerencse.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta Capus Alfréd. Fordit. Bálint Dezső.

Személyek:

Julien Bréard	Császár	Josephine	Ligeti
Tourneur	Zilahi	Geneviève	Molnár R.
Chantereau	Gabányi	Clémence	Meszlényi
Sigmond	Horváth	Rosalie	Mészáros
Lebrancard	Dezső	Justine	Tuboly
Foussier	Náday	Simone	Maróthy
Charlotte	Lánczy	Louise	Vizvári M.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. január hó 12-én.

Délután 2 1/2 órákor mérsekkelt helyárrakkal:

A svihákok.

Vig operette 3 felv. Zsenéjét szerző Ziehrer C. M. Magyarosították Feld Aurél és Mérei Adolf.

Személyek:

Gilka, herceg	Boros	Malter Prém	Delli
Mimi, táncosnő	Turcsányi	Roland	Farkas
Blitz Fritz	Szikla y	Anna	Bolgár
A felesége	Ledofsky	Kampel	Mátrai
Rodenstein	Margó	Kampelné	Sellő
Muggenheim	Almási	Szepl	Dalnoky

Este:

A vestaszűzek.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írták Depré és Berné. Fordították Bálint Dezső és Mérei Adolf. Zsenéjét szerették Le Roy és Clerice.

Személyek:

Diogenes	Ráthonyi	Lysias	Paláthy
Patalcos	Sziklai	Domocsa	Mátrai
Pyrogona	Turcsányi	Bacchis	Margó
Scopas	Dalnoky	Callyx	Turcsányi
Penelope	Sziklainé	Pyrrha	Almási
Cypris	Pedák	Lampeas	Stoll B.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésben Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

Csütörtök, január 10-én este 7 1/2 órákor a főv. Vigadó nagytermében

Sauer Emil

zongoraművész
bucsu-hangversenye.

Jegyek 4, 10, 6, 4 koronáért a „Harmónia” zenemű- és zongorakereskedésben kaphatók.
Szombaton, január 18-án este 7 1/2 órákor a Royal-szálló termében

Huberman Bronislaw

hegedűművész 2-ik hangversenye.

Jegyek 4, 10, 6, 4 és 2 koronáért a „Harmónia” zenemű- és zongorakereskedésben IV. Váci-utca 20. sz. kaphatók.

Csütörtök, január 23-án este 7 1/2 órákor a főv. Vigadó nagytermében

De Lucia Fernando

a jelenkor legelső tenoristájának hangversenye.

Jegyek 4, 12, 10, 6, 4 koronáért a „Harmónia” zenemű- és zongorakereskedésben IV. Váci-utca 20. sz. kaphatók.

Pénteken, január 24-én a Royal-teremben

ONDRICEK

Ferenc cs. és kir. udvari kamaraművész egyetlen hangversenye.

Közreműködő: **Abrányiné W. Margit** operatőrnő.

Jegyek kizárólag **Méry Béla** zeneműkereskedésben Andrássy-ut 12.

FŐVÁROSI ÓRFEUM

Nagymező-utca 17.

Ma, vasárnap:

Két előadás.

Délután 4 órákor:

Nagy családi előadás

Chung-Ling-Seo

Moracsahani és az egész különlegességi műsor.

Este 8 órákor:

Nagy vasárnapi előadás.

A télikerben délután 4 órától és az esti előadás után reggel 5 óráig Veres Elek cigányzenekara hangversenye.

Petánovits

METROPOLE-SZÁLLÓJA

A télikerben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról

kitünő zenekara játszik.

GMEHLING HERMANN

csász. és királyi udvari szállító
bőr- és bőrbutor-gyára

BUDAPEST, VII-ik kerület,
Damjanich-u. 6

Bőrszékek,
Támlányok,
Happák,
Papirkosarak,
Kályhaellenzők
..... stb.
Régi nádszékek bőrrel bevonatnak.

Ne vegyen senki hamisított
míg

Reményi Mihály

műhangszerész legújabb képes
képekkel 44 nem olaszt, ma-
lyei ingyen és bérmentve
küld

Budapestről Király-utca 44/d.

Folies Moderne

Kerepesi-ut 63. szám.

Ma vasárnap

2 ELŐADÁS 2

Délután 3 1/2 órákor:

családi műsorral
30 és 50 kros ülőhelyekkel.
Este 8 1/2 órákor:

FÉNYES ÚJ MŰSOR

2 új bohózzattal.

Éjféltől reggeli 5 óráig hangverseny.

Szabadalmak

gyorsan és lelkiismeretesen készíthetnek.

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.

Találmányok finanszírozása és értékesítése.
Védjegyek bejelentése. Felvilágosítás díjtalan.
Telefon 93-79.

Zálogpóli kivitaja
Hecht-bank sorsjegyed,
Kisebbségi részletekre
Ott visszavegyed
Nagyobb kölcsönt kapsz ott
S így jutsz pénzhez is.
Olcsobb kamattal
Sokat takarítasz!
Hecht-Bankház Budapest,
Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-körút 39.

LINOLEUM NEUMAYER LIPÓT,

BUDAPEST.
Főútlelet: VI., Váci-körút 1.
(Anker-udvar mellett)

Viaszvaszalon és Linoleum

Magyarország legnagyobb
évi-raktárai.
Fióküzletek:
IV., Bécsi-utca 5.
VII., Kerepesi-ut 8.
a Pannónia-szállóval szemben.

LINOLEUM.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház
Hétfő	Nincs előadás	Karácsonyi álom	A képviselő ur	Adám és Éva	Svihákok
Kedd	Mari az ezred leánya	A vörös talár	A képviselő ur	Adám és Éva	A postás fiú
Szerda	Nincs előadás	Tagma királyné	A képviselő ur	Katalin	A kikapós patikárius
Csütörtök	Parasztbeütlet Naila	Tagma királyné	d. Ocskay brigadéros A képviselő ur	Adám és Éva	A postás fiú
Péntek	Lohengrin	Tagma királyné	A képviselő ur	Adám és Éva	Lotty ezredese
Szombat	Troubadour	A bor	A dada	Katalin	Lotty ezredese
d. u. Vasárnap este	A navarrai leány Sylvia	Agglégények Tagma királyné	Rontó Pál A dada	Lili Gyimesi vad- virág	New-York szépe Lotty ezredese

A 10829. számú „Forgó pneumatikus sokszorosító gép.”
A 10830. számú „Eljárás és készülék fényképezeti papír több fűrdőn és többféle oldatokon való vezetése.”
A 10831. számú „Másoló készülék kétoldalú fényérzékeny papiros számára.”
A 10832. számú „Fénykép-fejlesztő gép.”
A 10833. számú „Fűrdő fényképezeti papír tömeggyártásához” és
A 10972. számú „Pneumatikus sokszorosító gép”
címu magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötötést keres, esetleg szabadalmait eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető:
KALMÁR J. mérnök
hites szabadalmi ügyvivő irodájában
Budapest, VII., Kerepesi-ut 44. sz.

Színházak, szórakozó helyek.

VIGSZINHÁZ.

Vasárnap, 1902. január hó 12-én.
Délután 3 órákor mérsékelt helyárrakkal.
Rontó Pál.

Regényes életkép 4 szakaszban, énekkel és táncal.
Irtó Polinusz Aurél. Zenéjét részben irtó, részben
összeállította: Kun László.

Rontó Dávid Rónaszéki Bertuska Bálint R.
Judith Rostagni Husárkaplár Hegedűs
Pali Góth Hadik András Kazaliczky
Muhli Jónás Mátrai Erzsébet Halász Il.
Antal Tapolczai Gyvendy Péchy
Tótasszony Nikó L. Benyovszky Fenyvesi

Este:

A képviselő ur.

Eredeti bohózat 3 felvonásban. Irták Guthi Soma és
Rákosi Viktor.

Személyek:

Bodolai Károly Góth	Melinda	Hegedűs
Lili	Gázi	Beke Antal
Eszter	Nikó L.	Csopaki
Péntek	Szerény	Puppenheim
Füzössy	Tapolczai	Horvát
Bodolai Karsai	Hegedűs	Agnes
	Kézlet: 7 1/2 órákor.	

NÉPSZINHÁZ.

Vasárnap, 1902. január hó 12-én.
Délután 2 1/2 órákor mérsékelt helyárrakkal.
Bihla Lujza asszony mint vendég
Kuruc farsang.

A népszínházi bizottság által 100 arannyal jutalmazott népszínmű 3 felv. dalokkal és táncokkal,
Rákóczi korából. Irtó Ifj. Bokor J.

Személyek:

Bacsányi S.	Tetőny	Szirmai
Monna	Bojár	Bedő
Bögözy	Németh	Bösi
Tamás	Tollagi	Katica
		Kápolnai

Este:

Ádám és Éva.

Operett 3 felv. Irták Blum és Toché. Zenéjét szerz.
G. Serpette. Ford. Bálint Dezső és Makai Emil.

Személyek:

Ádám	Szirmai	Carbonlonius	Szerdahelyi
Eva	Küry	Gynthia	Bojár
Adramalek	Kovács	Marcellus	Delli
Lucifer	Németh	Galena	Kovács K.
Asmódi	Harmath	Benoit	Szabó
Gábor	Nyári M.	Régáld	Ujvári

URANIA SZINHÁZ.

Vasárnap, 1902. január hó 12-én.
Délután 4 órákor mérsékelt helyárrakkal:
A föld körül.

Este:

A hadsereg.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

VÁRSZINHÁZ.

Vasárnap, 1902. január hó 12-én.
Az orsz. m. kir. színművészeti akadémia növendé-
keinek bemutató előadása. Tanár: Császár Imre,
Saint-Cyri kisasszonyok.
Vigjáték 5 felvonásban. Irtó Dumas Sándor. Fordí-
totta Fáy J. Béla.
Kezdeté 7 órákor.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.

Mn, vasárnap

két nagy előadás.

Délután fél 4 órákor mérs. árak mellett

Everhart

A KLEIN-CSALÁD

APRÓ-SZINHÁZ

gyermekek öröme és az esti műsor főszámai:

Este 1/2-8-kor:

A teljes fényes januári műsor és

A nagy EVERHART

Előadás után az emeleti kávéházban

Bajna Kálmán Rudi zenekara.

A LEGJOBB SZÁJ- és FOGÁPOLÓ-SZEREK.

STOMATIN - Fogpor (vegyszer) a fogak tisztogatására, a fogszuvasztás megelőzésére, a fogak fehérségének megszüntetésére.
Ara: 70 fillér.

STOMATIN - Szájvíz (fogmosó) a szájüreg tisztogatására, a fogszuvasztás megelőzésére, a fogak fehérségének megszüntetésére.
Ara: 70 fillér.

STOMATIN - SZÁJIS (GÁZTÖR) szájdiszinficiens, szájdiszinficiens, elegáns, kis szeszbűvegében. Ara: 70 fillér.

HONI GYÁRTMÁNY. KAPHATÓ MINDENÜTT.
Előre beküldött 3 kor. értékű rendelést bérmentve küld a

STOMATIN GYÁR, ZOMBORBAN.

Kiárusítás Sároközlet
lettározás miatt Sároközlet

rendkívüli olcsó étkezőkészletek

csakis 1902. február hó 7-ig.

Komplett 6 személyre dusan aranyozott és remek festésű	4.70
Étkezőkészlet	5.95
Étkező modern	7.25
Étkező rocoó	8.50

Kislelejtezzük 12 személyes étkező készleteinket. Dusan aranyozva fém kivitel 25, 30 és 35 ft.

Majolika fűgőlámpa 4-75, nagy 6-50, gyertyakarokkal 12-50.

ORTNER REZSŐ és Tsa

Teréz-körút 32.

VIDÉKI megrendelésnél kérjük a vasutállomást.

TELI FÜRDŐIDÉNY

a Szt. Margitszigeti gyógyfürdőhelyen és Szanatoriumban Budapesten.

43-38°C. kenes hévíz iszap- villamosfény-, mester-séges szénsavas- mindennemű gyógy- és lidító (Kneipp) fürdők.

Idogyengeség, szív- és csúsz, köszvény, vesebaj ellen.

Uj fürdőház. Svédgyógytornaterem. Állandó orvosi felügyelet.

50 vendégszoba. Jó konyha.

SZT. MARGITSZIGETI ÜDITÖVIZ kítőnö egészségpótló ital.

Prospektust küld a főhercegi Szt. Margitszigeti Gyógyfürdő Felügyelősége.

Páratlan KÉZIMUNKA

terén legújabb képes árjegyzékem, mely 264 oldalon 2066 kézimunka-rajzot tartalmaz és a női kézimunka-szakmát a maga tökéletességében felkarolja.

A Budapesti Napló L. vidéki előfizetőinek ingyen és bérmentve küldöm.

Bérczi D. Sándor női kézimunka-nagyiparos Bpest, Király-utca 4.

Diszes ingaórák

5 évi jótállás mellett részletfizetésre kaphatók

Polgár Kálmán

órá- és ékezer-üzletében

Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.

Vidékre árjegyzék bérmentve.

A napirenden levő betétesek alkalmából felhívjuk a pénztárolókat, kereskedőket és magánosok szives figyelmét

teljesen megtámadhatatlan

pénzszekrényeinkre,

valamint

„ASBEST”-tel tűzmentesített pénz- és okmányszekrényeinkre.

Árjegyzékkel és legelőcsőbb ajánlattal készséggel és díjmentesen szolgálunk

Hesky Testvérek

cs. és kir. szab. pénz- és okmányszekrénygyára

Budapest, VI., Szabolcs-utca 4.

BUTOR

je, szolid kivitelben, olcsón részletfizetésre.

Náthán Ignác

kárpitos- és asztalos-butor egyedüli főraktára VII. ker.

Erzsébet-körút 23.

Árjegyzéket vidékre ingyen és bérmentve

HUZÁS

már február 1-én OLASZVÖR. KER. SORSJEGY Fényeremény: 20.000 Lira arany. Kapható: 24 havi részletfizetésre. Havi befizetés dróknál 1 kor. 62 fill. Már az első részlet-lefizetése ellenében megküldöm a törvényesen kiállított, a sorsjegy sorozat és számát tartalmazó részletvet azonnali játékkal.

Fleissig Sándor bankháza Bpest, Erzsébet-körút 12.

A fiamei KÁVÉBEHOZATALI TÁRSASÁG, FIUMÉBŐL

posta-fők 77.

elvámulva és bérmentve, utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küld

5 kg. Cuba-kávét	K. 16.50
5 „ Ceylon- „	„ 16.50
5 „ Mocca- „	„ 16.50
5 „ Now-Cuba „	„ 15.-
5 „ Manilla- „	„ 13.50

Híressé vált, remek

kávékeverék:

2 kg. Socrabaja	mem létezik 11
1 1/2 „ Modjokorto	
1 1/2 „ Erabatos	
5 kg. — 19 kor. 16 fill.	

A kávéhoz csomagolható: 1/4 kg. Imperial-tea 3 kor. 20 fill. Árlistát ingyen.

A „KIS LAP”

mely a 7-12 éves gyermekek legkedveltebb képes újsága, harmincegyedik évfolyamával lép immár olvasói elé.

Szerkesztik: Forgó bácsi és Roboz Andor.

A „KIS LAP” hetenként a lehető legváltozatosabb tartalommal jelenik meg.

A „KIS LAP” kiváló írók tollából megjelent közleményei a legkülönbözőbb tárgykörből merítik. Hosszabb és rövidebb elbeszélései, csong-bongó versei a hazaszeretet és a kitartó, becsületes munkásság elveit plántálják a gyermek lelkébe.

A „KIS LAP” komoly és vidám hangú elbeszélésekkel kívül közlő utóiratokat, meséket és hangulatos rajzokat hirteti a természet ezernyi szépségét.

A „KIS LAP” nagy súlyt helyez a gyermekok etikai nevelésére; a nagy emberek életét vagy életük egy-egy jellemző szakaszát adomásterül apró közleményekben ismerteti.

A „KIS LAP” a köznyelv fejlesztésére is szerető gondot fordít: magyarázatokkal kísért rajzokban tanítja meg fiatal közszeretőt arra, hogy mint készítheti el ugyasorván semmitől, kis papír- vagy fadarabkákból önmaga a játékaikat és mint mulattathatja környezetét büvészszerű tudományosan alaponyugvó mutatványokkal.

A „KIS LAP” mindezek mellett közlő különféle rejtvényeket, találos meséket és megfogó köztudományi játékokat sorsol ki.

A „KIS LAP” időközönként pályázatokat hirdet, hogy a gyermekek elméjét munkára serkentsék és a szép stílus iránti érzéküket már ezen a fokon fejlessze.

A „KIS LAP” rajzi és képi a művészi nevelés leghatásosabb előmozdító: könyvedek, a gyermek képzelőerejéhez szövegek, nagyobbára vidám jókedvet és egészséges humort árasztanak.

A „KIS LAP” előfizetési ára egész évre 9 korona, félévre 4 korona, negyedévre 3 korona.

A „Budapesti Napló” előfizetői

a „KIS LAP”-ot kedvezményes előfizetési áron kaphatják, és pedig egész évre 6 kor.-ért, félévre 3 kor.-ért, negyedévre 1.50 kor.-ért.

A „KIS LAP” ezen kedvezményes előfizetési összege a „Budapesti Napló” utalványán is beküldhető.

Az ujjonnan átalakított és megnagyobbított

PÁRISI NAGYÁRUHÁZ

BUDAPEST,
VII., KEREPESI-UT 38.

Minden vevőnek még legkisebb bevásárlásnál

is pénztárunk egy fénykép-bonnt szolgáltat ki, amelyen a bevásárolt összes nyugtatványozva lesz. A midőn ezen bevásárolt áruk együtt a 20 korona összeget meghaladják vagy 20 korona értékű áru egyszerre lesz bevásárolva

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely tetszés szerinti, nekünk átadandó fénykép után egy 60 cm. magasságu művésziesen elkészített

ÉLETNAGYSÁGU HŰ FÉNYKÉPET.

Csupán a kifeszítésért és papirkeretért passe partout önköltségünket 3 kor. számítjuk fel. A világ egy műintézete sem képes az ingyen képet magát 20 kor. alól elkészíteni.

Az 1902. évre szóló, teljes naptárral ellátott nagy képes árjegyzék a közkedvelt egy- és kétkoronás árnosztályról és az összes árucikkekről ingyen és bérmentve.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles közönséget folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

RENDELŐ-INTÉZET BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbjait, az elgyengült férfiero, magömlések, a bujakoro útkövetkezőkényvet, nőknél fehér-folyást, bármennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanúság egyik főokozója és börtbetegségeket gyógyít új gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülés-tudor, volt oszár. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 órástól egész délután 4 óráig, este 7 órástól 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolunk és gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelenik és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NÉPSZERU UTUTATÓ** (már a 15-ik kiadásában megjelenő) a női betegségek és ezek egyszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 3 forint 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz, elküldve, 1 forint beküldés mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

Sérvkötő rugó nélkül.

1900-ban 3 aranyérem és legnagyobb kitüntetés az érdemkereszt.

Nincs többé sérv. 2000 korona

intulmat annak, ki az én rugó nélküli sérvkötőm használatát követi. Tesek óvakodni érdektelen utaszatoktól. Kiváncsra jelzés ingyen és bérmentve. Cim: Pharmaceutisches Bureau Valkenberg, Holland 171.

Mintán külföld, levelek és levelezőlapok 10 filléres bélyeggel küldendők.

UTRAVALÓ

THURY ZOLTÁN
legújabb könyve.

Ára egy korona ötven fillér.

Megrendelhető: „Budapesti Napló” kiadóhivatalában **József-körút 18.**

Svájci-óraipar.

Most csak 16 korona. Szakértőknek tisztelték, postavásut- és rendőrsziszviselőknél és mind. kinek jó órára van szüksége, szives tudomására hozzuk, hogy az ujjonnan

Ezelőtt 25 korona

feltalált és a párisi kiállításra a legmagasabb díjjal kitüntetett eredeti svájci elektro arany remontoir órák. „Glashütte”-rendszer, egyeduralmasítást átvettük. Ezek az órák f. l. műlulhatlan pontos szerkezettel vannak ellátva, a lefontosabban szabályozottak és ki vannak próbálva. Minden árért három évi írásbeli jótállást vállalunk. Az óratokok, melyek három fedélből, egy rugós fedélből (Savonette) állanak, pompás és legdivatosabb kiállításnak és az ujjonnan feltalált abszolút változatlan amerikai goldin ércből készülnek, azonkívül még elektromosság által valódi aranytalát vannak vonva, úgy, hogy még szakemberek sem tudják egy valódi arany órából, melynek 200 korona az értéke, megkülönböztetni. Ezen órák úgy hordhatók, mint aranyórák, ezek pótolják egyedül a valódi arany órákat és megtartják mindig értéküket. Minden óra a gyár bizonyítványával lesz szállítva. Hogy ezeket az órákat mindenütt bevezethessük, a férfi vagy női órákat csak 16 korona, a portó- és vámentesen szállítottak le (előbb 25 korona). Minden órához egy börtököt ingyen adunk. Nagyon elegáns, modern elektro-aranylancok uraknak és hölgyeknek (nyakláncok is) 3, 5, 8 és 12 korona. Minden egyes meg nem felelő órák kifogás nélkül visszavesszük, miáltal a kockázatlanság ki van zárva! Cégünk világghre, valamint a naponta érkező elismerések és utánrendelések igazolják dicséreteinket. Szétküldés utánvét vagy a pénz előzetes beküldése mellett. Megrendelések a következő címre intézendők:

Uhren-Versandthaus „Ckronos” Basel I. (Schweiz).
Levelek Svájcba 25 fillér, levelezőlapok 10 fillér.
Magyar levelezés.

SPECIALISTA

sérvkötőkben! Keleti J. orthopédiai műintézete ajánlja minden sérvben szenvedőnek a legújabb és modern szerkezetű 1900. évb. cs. és kir. szabadalmazott **sérvkötőjét**. Nem csuszlik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kitérőfővé által felül minden más gyártmányt.

Arak: Egyoldalu Kétoldalu
12 korona | 24 korona

Keleti-féle gummi-sérvkötő acélrugó nélkül! Ejjel is használható, ár: egyoldalu 10.— kétoldalu 20.—

Gyárainban teljes jótállás mellett készülnek, továbbá: járó- és támgépek, műfűzők ferde-nőttek részére és scoliosis-nál Hensing rendszere szerint. Múltak és kezek, haskötők, köldök-sérvkötők, görcsér-harignyak, suspensoriumok.

Valódi francia gummiövszer-különlégeségek eredeti párisi csomagolásban! Mérsékelt árak! Szolid kiszolgálás!

Illusztrált árjegyzéket titoktartás mellett ingyen küld szét!

KELETI J. orvos-sebészeti mű- és kötőszergyára (alap. 1878.)

Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17 c.

Most jelent meg!

HEDIN SVEN!

Ázsia sivatagjain keresztül.

E világhírű útleírás, melyben az ifjú svéd utazó Ázsia őrsíri sivatagjainak rejtelmeit tárja fel a világ előtt,

Dr. THIRING GUSZTÁV dolgozta át magyarra. Változatlan, élvezetes olvasmány, mely mindvégig lebilincsel minden rangu és koru olvasót és egyes fejezetében szinte a regények érdekfeszítő voltával vetekszik.

A díszes címlappal ellátott, izléeses erős vízszentes kötetet 50 kép és 2 térkép díszíti. **Ára 6 kor.**

E szenciációs munka első kötete a **Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára** cz. házagpótló új gyűjteményes vállalatnak. A gyűjtemény második kötete:

A mennyei birodalom története
Írta: Dr. LÓCZY LAJOS
szajtó alatt van. **Ára 7 korona.**

Megrendelhető **LAMPEL ROBERT** (Wodianer F. és Fial) cs. és k. udv. könyvkereskedésében Budapest, VI., Andrassy-út 21.

Mulassunk Uraim!

Mielőtt azonban bába megyünk, ne feledkezzünk meg bál cipő vásárlásról, mely a legjobb próbarendelés, hogy mindenképp meggyőződjék cipőim feltűnő elegáns párisi chikjéről és tartósságáról!

Minden omagot teljesen portémentesen küldök, vagy minden vevő egy tégely általán feltalált és törvényileg védett „Guzi” kendőset, mely a bőr vagy lack repedést meggátolja, kap ingyen, mely a rendelésnél megemlítendő. Mértéknek elegendő, ha harisnyában egy papírlapra állva a lábaltal körvonalát lerajzolja. Képes árjegyzékem ingyen. Nem megfélelőzt ezennel kötelezem magam kicserélni vagy a pénzt minden levonás nélkül visszaadni.

Férfi salonialek fűzős cipő	4.—	Oroszlak fűzős vagy cugos cipő, meleg	3.50
Páris div. box calt fűzős 4.50	4.50	Pozsoltcipő vízbérről borítva, érő	3.30
Gavallér lack gombos cipő	4.50	Női salon lack, elegáns, fűzős vagy gombos	3.30
Elegáns víz fűzős	3.20	Páris div. box calt fűzős vagy gombos	4.—
Sima érő vízbőr cipő	3.—	Oroszlak fűzős vagy cugos, meleg	3.40
Bagaria eszima egy darabból, vízhatlan önmeligőtő talpbetéttel	7.—	Báránghibócsa fűzős cipő prém szegéllyel	3.50
Hallna eszima vízhatlan, nagy bőrtömítással, tördig érő önmeligőtő talpbetéttel	6.—		

AGULÁR IGNÁTZ

Budapest Deák-tér 6.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonatorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSÝ,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapial rendelő-intézete

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota (Atjáróház és lift használható).

A legelhanyagoltabb hugycsőfolyásokat, leg súlyosabb hugyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilit, az önfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfiero

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehér-folyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb börtbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében berállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyít a legújabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknek egy mint férfiaknak külön be és kijárattal. Külön váróterem.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Legujabb divatu Selyem-chineé blousok
ára 2 frt 50 kr.

REMEK BLOUS KIRAKAT a PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ-ban

Legujabb divatu Selyem-chineé blousok
ára 2 frt 50 kr.

BUDAPEST, VII. KER., KERÉPESI-UT 38. szám.

Az áruház összes földszinti, földalatti és impozáns oszornok minden vásárlási kényszer nélkül szabadon megtekinthetők.

Az 1902. évre szolgál teljes naptárral ellátott

képes nagy árjegyzék a közkedvelt egy- és kétkoronás és az összes árucikkekről ingyen és bérmentve.

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szörnyű állapotot megszüntse. Kell lenni valakinek, a ki a fiataloságot a neki életéről jóakarattal, őszintén és becsülettel felvilágosítja, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajait bátran, tartozkodás nélkül és bizalommal elmondhassák. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpanaszolni, hanem olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a neki életre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már megfertőzött bajokot is tud sejtetni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése.

Ilyen magasról hivatású és erre való Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista országos hírvitészete (Budapest, VII. Kerepesi-ut 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a neki életéről felvilágosítást, a hol a beteg vére és testnedvei megvizsgáltnak, idegei megérintődnek, az egész szervezet megszabadul a koranyagokról, lelki kijnai megszűnik. Ezen intéset a benne alkalmazott és sok ezer betegon biztos és teljes eredménnyel használógógy módjánál fogva a monarkiaiban ut törős és egyedül álló. A mindennapi foglalkozás megvárása nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyítják meg sok év óta Dr. Palócz az ő speciális gyógy módjával még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujásokor sebeket, hűgyes-, hólyag-, ideg- és hágerőn-bajokat, az onferfődés és szifilisz utóbjait, magómlét-, elgyengült férfierőt (impotenciát), aranyeret-, bőrbetegségeket és a női aemi szervek minden betegségeit. Nők részére különvált ártérem és külön kijárat van. Ha valaki bármely oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelére kimerítő, titoktartó választ (a leveléhez csak választélyeget kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet gyógyeserekről is gondoskodik. A rendelést Dr. Palócz önmaga és egyedül végzi naponta délelőtti 9 órától délután 6 óráig (vasárnap d. u. 4 óráig).

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

Poschinger Fülöp
fegyvergyár Forlachban (Karinthia),
kittűtött több díjéremmel és a koronás arany érdemkeresztel.
Ajánlja kitűnően készített, jól belőtt, a cs. k. próbantételeken hivatalosan kipróbált fegyvereit olcsó áron.
— Szétlő munkáért és jó lővéseért jótállás. —
Árjegyzék ingyen.

Polgár Sándor
m. kir. szab. nyelvi orvos
m. és köznevelés
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 50.
Ajánlja úsan felszerelt
raktárát saját gyártmányú orvosi sebészeti és betegápolási tárgyakban.
Saját gyártmányú, m. k. szabványos Polgár-féle **servékő,**
hasfőtő, pőrőre álloni gumihariganya, orthopédiai készületek, műlábak és kezok stb.
Valódi francia különlegességek F. Bergerand fil., párisi gyárából.
Részletek képen árjegyzék ingyen és bérmentve.

Párisi kiállítás: Arany érem,
FERNOLENDT
cipő-fényezés, a világ legjobb fényezése, gyorsan mélyfekete fényt ad és a bőrtartósságát fenntartja.
Alapítástól 1888-ban. Gyári raktár: Bécs, I. Schulerstrasse 24. Kapható mindenütt Raktár Budapestben, V. Lipót-körút 24. sz.

MAGYAR BAZÁR

DIVATLAP. Kiadja: Az Athenaeum Irod. és nyomdai részvény-társ.

Szerkesztik: S. Hentaller Elma, nagylány Lónyay S.-né.

XXXIV. ÉVFOLYAM.

A **MAGYAR BAZÁR** tartalma élénk, érdekes és változatos. Elvezetes, szórakoztató olvasmányok mellett figyelemmel kíséri a nagyvilági életet, az irodalom, művészet, jótékonyasági ügyek s a leánynevelés legérdekesebb mozzanatait, nem feledkezve meg a háztartás, kertészkedés és női munkák egyéb ágairól sem. Utbaigazítást ad a divat, szépség, egészség ápolására. A divatész gyönyörű, néha színes ábrákkal, szabászati mintákkal feljeli a gyermekdivatot is.

A MAGYAR BAZÁR rendez munkatársai: Ábrányi-Katona Kl. mentina, Bende Andoró, B. Büttner Lán A. G. Büttner Julia, Czobal Minka, Dessev fty Emma, Faughó-Gyujtó Izabella, Fayné H. Maria, Gyarmathy Zsigáné, Gy. Gy. Iona, Harmath Luiza, öz. gróf Rosensteine, újárósi-gyóri Horváth Bó sike, K. Erabovszky Julia, Köver Irma, Kallifay Izabella, Lúthay Viktória, Luz Terka, Falik-Ucsesvnyé báró Glaubitz Flóra, báró Kedvitzné-Schuytra Ilona, Sarosi Bella, Szulok Ida, Szalay Fruzina, Szigetváry-Szalay Erzsé, Székely Irén, Tabody Ida, Tavaszi Róza, Tutsekó-Bercht Lili, Wettsteiné-Szilaha Margit, Vöcsesné-Jankovits Luiza stb.

A MAGYAR BAZÁR minden hó 1-én és 16-án jelenik meg gyönyörű rajzokkal, színes divatképekkel, bő szépirodalmi melléklettel. Ezen a mellékleten két regényt közöl a **MAGYAR BAZÁR**. Talányokkal és pályaférdésekkel is foglalkoztatja a **MAGYAR BAZÁR** olvasóit és a megfjézőknek értékes jutalmat ad.

A Magyar Bazár-t a Budapesti Napló előfizetői kedvezményes előfizetési áron kaphatják,
és pedig egész évre 12 korona helyett 9 koronáért, fél-évre 6 korona helyett 4 korona 50 fillérért, negyed-évre 3 korona helyett 2 korona 40 fillérért.

A „MAGYAR BAZÁR“ előfizetési ára a Budapesti Napló utalványán is beküldhető.

AZ „ANKER“

élet- és járadékbiztosító-társaság.
Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapítottat 1858.

Összes vagyon	138 millió korona
Biztosítási állomány	505 millió korona
Eddigi kifizetések	232 millió korona

A nyerevényrészesüléssel biztosítottak **vegyes és haláleseti biztosításoknál** A osztalékterv szerint — ugy mint 26 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 25%-ot kaptak közszépben kifizetve, míg a **vegyes és takarékpénztári biztosításoknál** B osztalékterv szerint (évenként emelkedő osztalék) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 30%-a, ugymint a biztosítási tartam

3 éve után.	4 év után.	5 év után.	6 év után.	7 év után
9 ⁰ / ₁₀₀	12 ⁰ / ₁₀₀	15 ⁰ / ₁₀₀	18 ⁰ / ₁₀₀	21 ⁰ / ₁₀₀

fizetett ki közszépben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások. Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

DR. Csapó-féle törv. védett sziklanövény-
MENTŐ tea mint vér-tisztító **köszvényt,**
rádian, gyökereken gyógyít bármily régi reumát, gyomorhajt, a teljes gyógyulás kimaradhatatlan, doboza 2kor. Dr. Csapó-féle **Erzsébet** melles a legkittűnőbb házi-
szert régi makacs köhögés, rekedtség és mellbajoknál, doboza 50 fillér. — Főraktár: **FLUX M. droguistánál, Muzsem-körút 7/N. Budapest.**

A haj újranövése! Nincs többé kopaszág!
Egy említésem méltó szer, mely férfiaknak, nőknek és gyermekeknek egyaránt gyönyörű haját kölcsönöz. Megakadályozza a hajhullást, meggyógyítja a kopaszságot, varas, pürösvenés fejet és sürüssti, hosszúra műveszt, valamint megerősíti és helyreállítja a hajszálakat. A kopaszságot meggyógyítja, a kopasz fejet a haj, valamint a szemöldök és a szempillák újranövését jótalok.

Amerikában „Loveracin“ név alatt egy szeri találtak fel, mely hosszú és gyönyörű dús hajjal növeszt. Míg a Loveracin tiszta énekéből lesz készíttve, nem kell ennek használatától óvódnunk, mert még a legfinomabb fejbőrnek sem ártalmas.

Nincs semmi ok arra, hogy önként vagy gyermekeinek ritka és csevevő hajnöveszt legyen. Az egészséges hajra mint védőre egy telen mint nyáron szükség van és egészséges hajnöveszt nélkül ugy a gyermekek, mint a felnőttek folyton ki vannak téve a meghűlésnek.

Az anya vagy gyermekek betegsége gyakran paralizálja a hajszálakat és évek mulnak, míg a természet ezt a hiányt pótolja. De ki kérelkedhetik ezen csodálatos szer tulajdonságában akkor, midőn kezük között ezer és ezer bizonyító level van, melyek oly egyenkéntől érdekek, kiknek szavahiteleséghez kétség nem fér.

Nincs mentéség többé a kopraságnak, mint ezt a fenti kép mutatja.

Kir. 8 fensége Hohenzollern hercegné: »Kérek még 3 üveg Lovacint. — Mezők Mártha építőmesterné Krönjanka (Németországi): »A Lovacinnal nagyon meg voltam elégedve és régóta új hajnöveszté ídézett elő. — Zichy Edménd grófné Zichyfalva: »Szárazságtól szenvedtem még 6 és Csenyville grófnének 1 üveg Lovacint küldtem. — Pollák Lina úrnő, Lúbach: »Mintohogy a Lovacin hatásával nagyon meg vagyok elégedve, kérek azonnal még 1 üveget küldeni. — Léser Ida k. a. Bodenbach: »Kérek még 1 üveg Lovacint; e szer kitűnően működik. — Schüller J. gazda úr: »Eltűlt az én kopasz voltam és néhány hónap előtt az Ön Lovacinját kezdtem használni. Most az egész fejbőröm sürű hajjal van fedve. A mire sok orvos nem volt képes, azt az Ön Lovacinjával elértem. — Neumann E. úr Bazel: »Még sok más szeri eredmény nélkül használtam, addig az Ön Lovacinját igazán csodálatos hatású volt. Egy kopasz rést melyet már régóta bírtam, igen szépen új haj fed be. — Ehrlich József úr Jablonetz: »Egy betegség következtében egész hajam on elvesztettem és 3 üveg Lovacinnal használa után előbbi dús hajnövesztémet visszanyertem. — Szentáry R. úrnő, Budapest: »Evek óta szenvedtem hajhullásban; midőn az Ön Lovacinját használok, a hajhullás megszűnt, sőt új hajnöveszté eredményezett. —

A Lovacinnal által a haját innét gyökeret ver. Az új haj csodálatos gyorsasággal bujik ki a bőr alól és nő. Anyák, kiknek kiágyalások hajja rövid és szemmelkeltatlag majdnem teljesen csettelen, ezen remek szer csodálatos hatásától kitűnően el lesznek ragadtva. Midőn az a készíttvény a fejbőrre kerül a kopraságot, hajhullást és kopaszságot gyógyítja meg, addig minden anyának fontos tudni, hogy van egy szer, mely kedvenceiknek gyönyörű hajonast szerez.

Egy nagy üveg Lovacin ára, mely több hóg eltar, 5 korona. 8 meg 12 korona, 6 üveg 21 korona. Szállítási postautalványt, vagy a pénz előleges beküldése mellett az európai raktár által:

M. FEITH. WIEN, VII., Mariahilferstrasse No. 38.
Raktár Budapestben
Petrovics Miklós, droguistánál
IV. Bécsi-utca 2.

FIGYELMEZTETÉS: Ezen hirdetés tisztességellen módon utánozták! Utánozton vissza minden üveget, melynek címjegyén és csomagján a fenti fej hányzik és nem viseli a Lovacinnal nevet. A fejt és név törvényesen be van jegyezve, azoknál minden üveg az eredeti cíomárval van ellátva.

Azon hiteles orvosi nyilatkozatok, melyeket a fővárosi, vidéki és külföldi kórházakban folytatott kísérletekről és azok kiváló eredményeiről állítottak ki, valamint a társadalom minden rétegéből eredő számtalan elismerő és köszönő levelek igazolják, hogy a * * * * *

csuz- és köszvényes bántalmak

páratlanul kitűnő gyógyítószere a

Zoltán-féle kenőcs,

mert még oly egyénknél is, kik 16—20 éve szenvednek s különféle szereket, sőt gyógyfürdőket is eredménytelenül használtak, már néhányszori bedörzsölés után nemcsak enyhülést, hanem **gyógyulást idézett elő.**

A **Zoltán-féle kenőcs** ára üvegenként **2 korona** az egyedüli készítő

ZOLTÁN BÉLA

ő cs. és kir. fensége József főherceg udvari szállítója

gyógyszertárában

Budapest, V., Sétatér-utca és Szabadság-tér sarkán.

Hatóságilag megvizsgált,
nem titkos összetételű szer!

Mindenkinek ajánlatos e hirdetést megőrizni.

BÉLDI-FEJÉR

KATALIN.

Eredeti operette három felvonásban.

A Fővárosi Színházak Műsora 103. szám.

Ára 30 fillér.

Megrendelhető: LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedésében. Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám.

